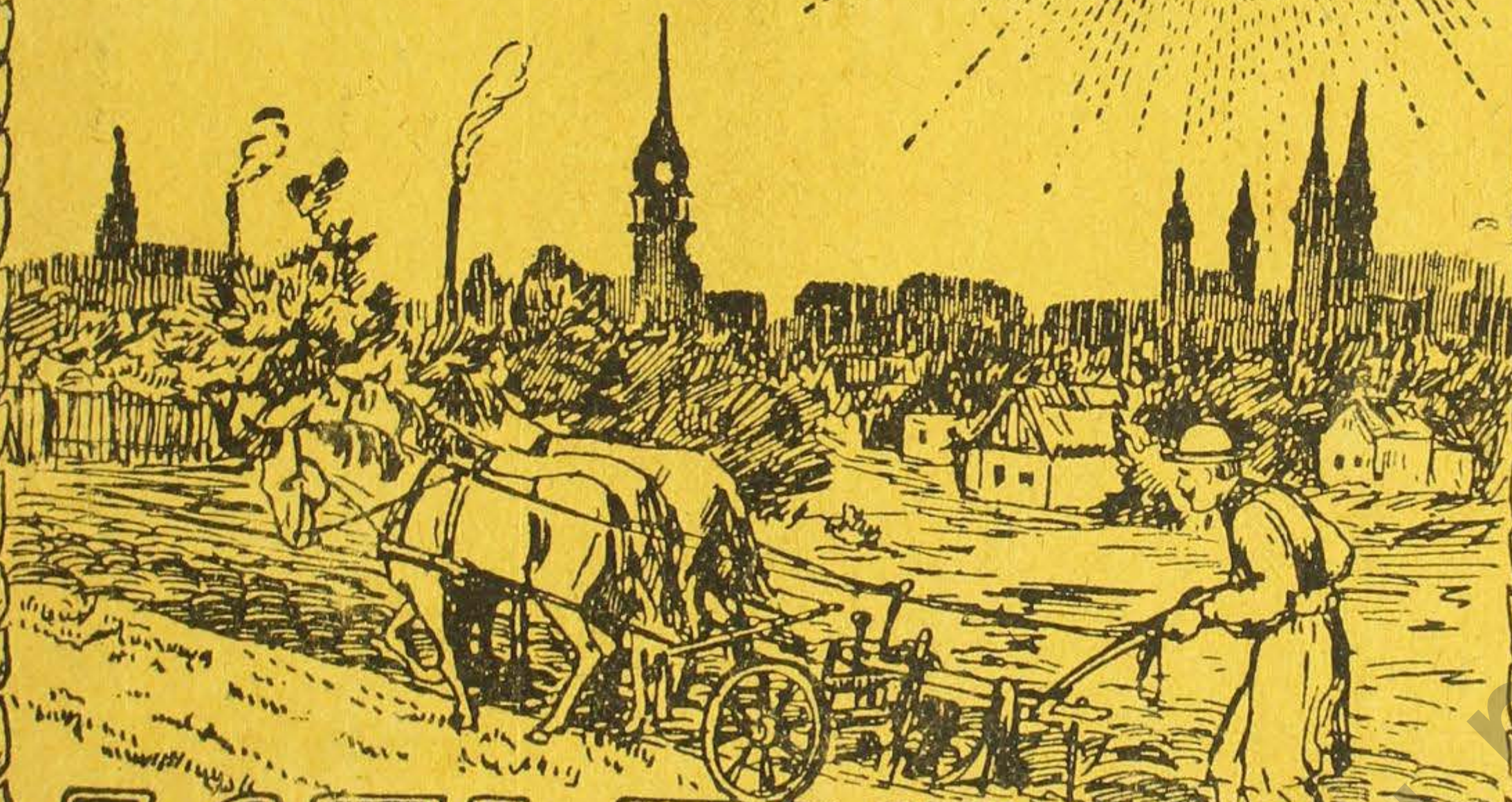
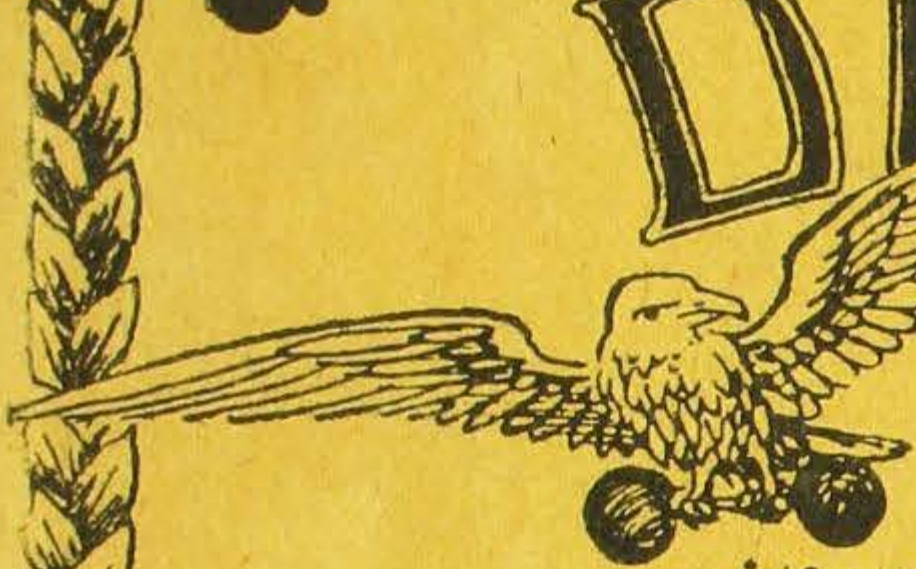

SUBOTIČKA DANIČA

KALENDAR
ZA GOD.

1927

.....
XLIV. GODINA
.....

SUBOTIČKA DANICA

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“

ILI

Br.: 26/97. 2P

SUBOTICA
KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“

BUNJEVAČKO-ŠOKAČKI

KALENDAR

(SA SLIKAMA)

ZA PROSTU GODINU

1927.

.....
Izdalo Književno Društvo „Alfa“ Subotica, Harambašićeva ulica 7.
.....

zknj.org.rs

Povist naša z gode broji mnoge,
Gdi junački borismo se slavno,
Za krst časni i slobodu zlatnu,
Za dom mili i za pravo davno.

Za uredništvo i izdavače odgovara:
Miško Prčić, Subotica, Beogradski put 10.

Ne budali moj brate rođeni!
Tuđa majka rane povriđuje,
Tuđa ljuba brigovito stere,
Tuđa seja gorkom vodom poji.

Tiskano u tiskari Etelke Rajčić, Subotica, Zagrebačka ulica 2.

KRŠĆANSKA GODINA 1927. JEST PROSTA GODINA.

Zvijezda vladarica jest ove godine DANICA (Venera).

I. POMIČNE SVETKOVINE.

a) Po rimskom kalendaru :

1. Sedamdesetnica 13. veljače.
2. Pepelnica 3. ožujka.
3. Uskrs 17. travnja.
4. Duhovi 5. lipnja.
5. Tijelovo 16. lipnja.
6. Svetkovina Presv. Srca Isusova 24. lip.
7. Prva nedjelja adventa 27. studena.

b) Po grčkom kalendaru :

1. Triod 1. siječnja.
2. Mesopust 14. veljače.
3. Uskrs 11. travnja.
4. Spasovdan 20. svibnja.
5. Duhovi 30. Svibnja.

II. GODOVNI RAČUNI.

1. Zlatni broj mjesečnoga kruga	9
2. Mjesec kazatelj (epakte)	XXVII
3. Sunčani kolobar	4
4. Nedjeljno slovo po Gregoriju	B
5. Rimske daće (indikcije) po Greg.	10

III. POSTOVI.

Treća zapovijed crkvena nalaže nam post dvije vrsti i to: *nemrs* i *post*.

1. *Nemrs* sastoji u tom, da svaki kršćanin počam od 7 godina do smrti ne jede mesa od živine vruće krvi. Mašču zaprigati jela slobodno je u svako doba. Takav se *nemrs* obdržava svakog petka preko godine.

2. *Post* je odredjen samo za odrasle od 21. god. do 60. i obdržava se tako, da se može jesti triput na dan a samo jedared do sitosti. Ako je u ove dane po dopustu Crkve slobodno mesa jesti, ipak ostaje *post* bez *nemrsa*. Ovakav je *post* bez *nemrsa* olakšan *post*. Tako se obdržavaju svi dani u Korizmi osim petka. U oči Svih Svetih, kod Kvatrih *posta* srijeda i subota.

3. *Strogi post* sadržaje i *nemrs* i *post*; i taki su *strogi postovi*: petkovi u korizmi i u Kvatrih, čista srijeda, u oči Duhova, Velike Gospojine i Božića

4. Ako na petak pada zapovijedna svetkovina ne ima ni *nemrsa* ni *posta*.

IV. KVATERNI POSTOVI.

Proljetni 9. 11., 12. ožujka; ljetni 8., 10. i 11. lipnja; jesenski 21., 23. i 24. rujna; zimski 14., 16. i 17. prosinca.

V. ČETIRI GODIŠNJE DOBE.

Proljeće počimlje ove godine 21. ožujka u 4 s. po podne. Toga dana je noć jednako duga kao i dan.

Ljeto počimlje: 22. lipnja u 11 s. 22 m. prije podne. Ovo je najdulji dan u god. a noć najkraća.

Jesen počimlje: 24. rujna u 2 s. 17. m. iz jutra. Noć i dan jednako su dugi.

Zima počimlje: 22. prosinca u 9 s. 18 m. u večer. Ovo je najdulja noć, a najkraći dan u godini.

VI. POMRČINE 1927.

1. Prstenasta pomrčina *sunca* dne 3. siječnja počinje u 6 s. 44 m. na večer svršava o ponoći. Opazit će se u Australiji i Juž. Americi.

2. Potpuna pomrčina *mjeseca* dne 15. lipnja počinje u 7 s. 43 m. iz jutra svršava u 11 s. 6 m. pred podne. Vidjet će se u Americi i Australiji.

3. Potpuna pomrčina *sunca* dne 29. lipnja počinje u 5 s. iz jutra i svršava u 9 s. 46 m. Vidjet će se u svoj Evropi, Aziji, Africi i Australiji.

4. Potpuna pomrčina *mjeseca* dne 8. prosinca počinje u 4. s. 52 m. po podne i svršava u 8 s. 18 m. Vidjet će se u Evropi, Aziji, Africi i Australiji.

5. Djelomična pomrčina *sunca* dne 24. prosinca počet će u 3 s. 10 m. iz jutra i svršiti u 6 s. 49 m. Opazit će se u krajevima južnog pola. —

VII. VELIKI BLAGDANI I NORME.

Glazba i plesovi zabranjeno je i po državnom zakonu na Božić, Uskrs i Duhove, te u zadnja tri dana Velikoga tjedna. Vjerna pak djeca katoličke Crkve uzdržavaju se od toga još i u ozbiljno vrijeme adventa i u pokorničko vrijeme korizme te u kvaterne dane.

Norme: Božić, Uskrs, Duhovi, Tijelovo, Velika Gospa, Svi Sveti.

Državni praznici: 24. svibnja; 28. lipnja; 1. i 17. prosinca.

VIII. SVETROVANJE NEDJELJE I BLAGDANA.

1. Prema propisima kat. Crkve treba da svaki katolik, koji je navršio 7 godina, *pribiva sv. Misi* i to cijeloj; inače griješi ako ga ne ispriča važan razlog.

2. *Ne smiju se obavljati težački poslovi* ni bučne rasprave kao ni sajmovi.

3. Treba slušati kršč. nauk i vjersku pouku. Na to su i pod teški grijeh obvezani osobito oni, koji ne znadu ni temeljnih istina katoličke vjere.

SIČANJ

BROJI 31 DAN

JANUAR

Tri Kralja donesoše Isusu zlata, tamjana i mirhe.

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar	Sunce i lazi	Sunce zalazi
Subota	1 Nova Godina	19 Bonifacij	7 48	4 19
1. tjed. Kad se navršilo 8 dana. Lk. 2, 21.				
Nedilja	2 Ime Isusovo	20 N. Otaca Ig.	7 48	4 21
Poned.	3 Genoveva d.	21 Julijana †	7 48	4 22
Utorak	4 Tito b.	22 Anastazija †	7 47	4 23
Srida	5 Telesfor p.	23 10 Mučenika †	7 47	4 24
Četvrt.	6 Sv. Tri Kralja	24 Naveč. Rožd. †	7 47	4 25
Petak	7 Lucijan m. †	25 Rožd. Krist	7 47	4 27
Subota	8 Radoslav op.	26 Zbor B ogor.	7 47	4 28
2. tjed. Kad bi Isusu 12 godina. Lk. 2, 42.				
Nedilja	9 Sv. obitelj	27 Stjepan p. m.	7 46	4 29
Poned.	10 Pavao pust.	28 Domna	7 46	4 30
Utorak	11 Higin p.	29 Mladenci	7 46	4 31
Srida	12 Ernest op.	30 Anizij	7 45	4 33
Četvrt.	13 Bogomir op.	31 Melanija	7 44	4 34
Petak	14 Radovan b. †	1 Novo ljeto	7 44	4 36
Subota	15 Mavro op.	2 Silvestar	7 43	4 37
3. tjed. Prvo čudo Isusovo na svadbi. Iv. 2, 1.				
Nedilja	16 2. po B. M. p.	3 30. N. Malah.	7 42	4 38
Poned.	17 Antun pust.	4 Zb. 70 uč.	7 42	4 40
Utorak	18 Stol. sv. P. u R.	5 Naveč. B. †	7 41	4 41
Srida	19 Marije m.	6 Bogojavljenje	7 40	4 42
Četvrt.	20 Fab. i Seb. mm.	7 Zb. Iv. Krst.	7 39	4 44
Petak	21 Agneta dj. m. †	8 Georgij	7 38	4 46
Subota	22 Vincencije m.	9 Polievkto	7 37	4 47
4. tjed. Isus izliječi gubavca, Mt. 8, 23.				
Nedilja	23 3. po B. Z. M. B.	10 31. N. Prosv.	7 36	4 49
Poned.	24 Timotej b.	11 Teodozij	7 35	4 50
Utorak	25 Obr. sv. Pavla	12 Tatjana	7 34	4 52
Srida	26 Polikarpo b.	13 Emil i Strat	7 33	4 53
Četvrt.	27 Ivan Zlatoust b.	14 Oci na Sin.	7 32	4 54
Petak	28 Margarita †	15 Pavao	7 31	4 56
Subota	29 Franjo Sal. b.	16 Verige ap. P.	7 30	4 57
5. tjed. Isus utiša oluju na moru. Mt. 8, 23.				
Nedilja	30 4. po B. M. dj	17 32. N. Ant. V.	7 29	4 58
Poned.	31 Petar Nol. priz.	18 Atanas i Kir.	7 28	4 59

SIČANJ

posvećen je
Prisv. Imenu
Isusovom.

Sunce

ulazi dne 21. u
2 s. 12 m. iz jut-
ra u znak Vode-
njaka. Dan po-
raste za 1 sat.

Misečeve mine :

● Mlad dne 3.
u 9 s. 28 m. u
večer.

☾ Prvak dne 10.
u 3. s. 43 m. po
podne.

☼ Uštap dne
17. u 11 s. 27 m.
u večer.

☾ Trećak dne
26. u 3 s. 5 m.
u jutro.

Narodnogatanje o vrimentu :

1. sič. Zarude-
na zora doniša
nezgodno vrime.
Kako je na 2. ta-
kav je rujan. Ako
je obraćenje Pav-
lovo vedro dobra
se god. iščekiva.
U sičnju vode:
Vino nam ode!

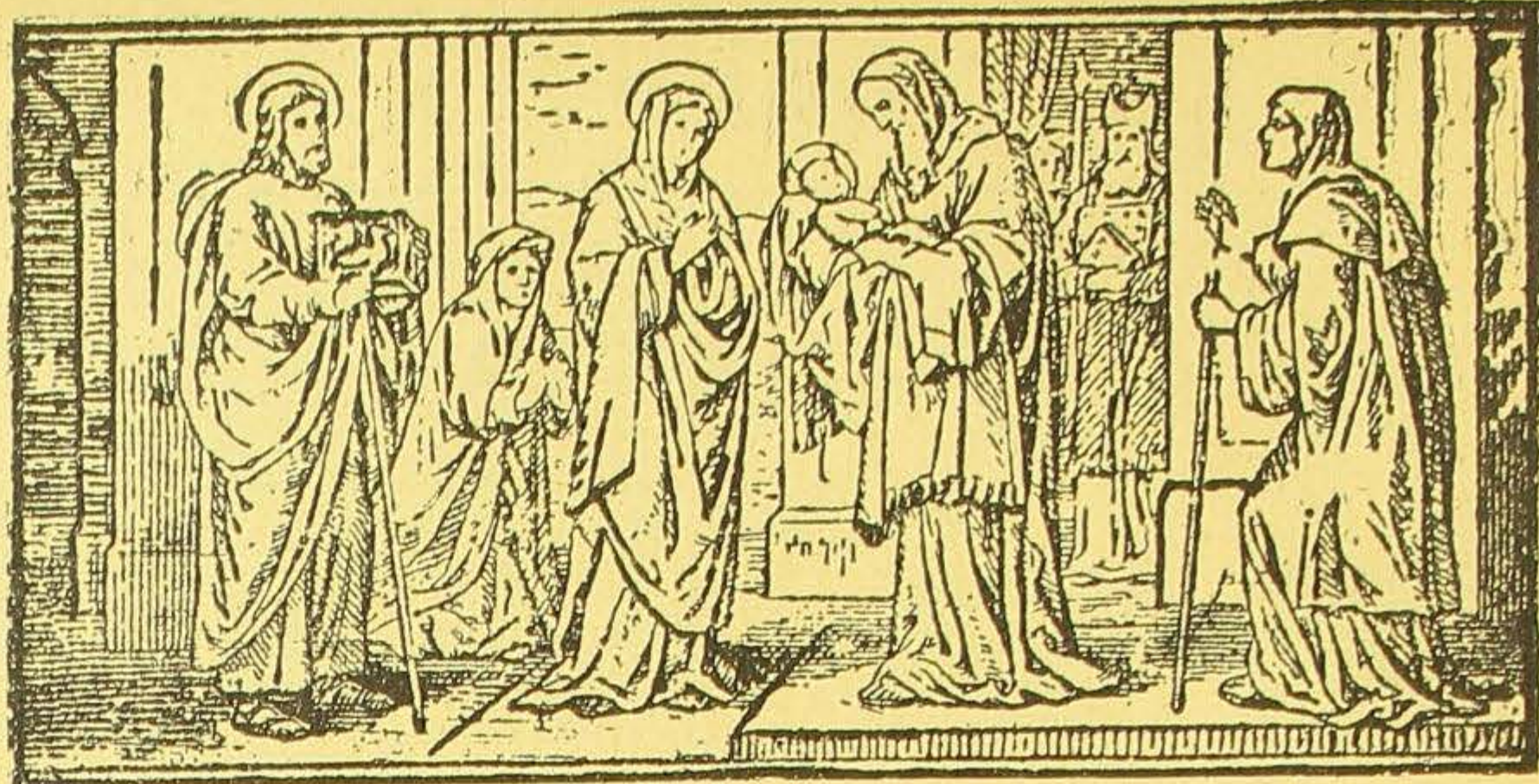
Dan	D N E V N I K	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

Radnje u siječnju. Prigledaj alat te ga popravi. Ne daj živini da pije odviše hladnu vodu. Popravljaj ogradu oko kuće i vinograda. Vuči đubre. Tamani gusjenična gnijezda na drveću. Prigledaj karmiće s repom i krumpirom da se ne smrznju i ne istrunu. U slobodno vrijeme za duge zimske večeri čitaj dobre i poučne knjige.

VELJAČA

BROJI 28 DANA

FEBRUAR

Isuse, Marijo, Josipe pomozite nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar	Sunce izlazi	Sunce n. lazi
Utorak	1 Ignacije b.	19 Makarij	7 26	5 00
Srida	2 Svit. Marijino	20 Jeftinij	7 25	5 02
Četvrt.	3 Blaž b.	21 Maksim	7 24	5 05
Petak	4 Andrija Korz. †	22 Timotej	7 23	5 06
Subota	5 Agata dj. m.	23 Kliment	7 21	5 08
6. tjed O dobrom sjem. i kukolju. Mt. 13, 24.				
Nedilja	6 5. po B. Tito b.	24 33. N. Ksenija	7 20	5 09
Poned.	7 Vranka	25 Grigor. Bog.	7 18	5 11
Utorak	8 Ivan Mat.	26 Ksenofon	7 17	5 13
Srida	9 Ćiril Aleks.	27 Prenos m. Iv. Zl.	7 15	5 14
Četvrt.	10 Skolastika dj.	28 Efrem	7 14	5 16
Petak	11 Ukaz. G. lurd. †	29 Ignacij	7 12	5 17
Subota	12 7 utem. r. Ž.M.B.	30 Tri Svetitelja	7 10	5 19
7. tjed. O poslenicima u vinogradu. Mt. 20, 1.				
Nedilja	13 Sedamdesetn. 31	N. Mit. i F.	7 09	5 21
Poned.	14 Valentin m.	1 Trifon	7 07	5 22
Utorak	15 Faust. i Jov. m.	2 Sretenije	7 06	5 24
Srida	16 Julijana dj.	3 Simeon	7 04	5 26
Četvrt.	17 Donat m.	4 Izidor	7 02	5 27
Petak	18 Simeon b. †	5 Agata	7 00	5 28
Subota	19 Konrad priz.	6 Vukol	6 59	5 30
8. tjed. Iziđe sijač da sije sjeme. Lk. 8, 4.				
Nedilja	20 Šesdesetnica	7 N. blud. sina	6 57	5 32
Poned.	21 Eleonora dj.	8 Teodor	6 55	5 33
Utorak	22 Stol. sv. P. u Ant.	9 Nikifor	6 53	5 35
Srida	23 Petar Dam. b.	10 Haralampij	6 51	5 36
Četvrt.	24 Matija ap.	11 Vlasij	6 49	5 38
Petak	25 Viktorin m. †	12 Meletije	6 48	5 39
Subota	26 Aleksandar m.	13 Martinijan	6 46	5 41
9. tjed. Isus proriče svoju muku. Lk. 18, 31.				
Nedilja	27 Pedesetnica	14 Mesopust	6 44	5 42
Poned.	28 Roman op.	15 Onizim	6 43	5 43

VELJAČA

posvećen je
svetoj Obitelji.

Sunce

ulazi dne 19. u
4 s. 35 m. po
podne u znak Ri-
ba. Dan poraste
za 1 s. 27 m.

Misečeve mine:

☉ Mlad dne 2.
u 9 s. 54 m. pri-
je podne.

☾ Prvak dne 9.
u 0, s. 54 m. po
ponoći.

☽ Uštep dne
16. u 1 s. 19 m.
po podne.

☾ Trećak dne
24. u 9 s. 42 m.
u večer.

Narodnogatanje
o vrimenu:

Kad je Marin
dan vedar dugač-
ka će biti zima,
ako pada i duše,
proliće se pri-
bližava.

Ako je na 22.
na stolicu Petra
hladno, trajat će
zima dugo.

Ako velja ne
veljuje — Starac
Marat opakuje.

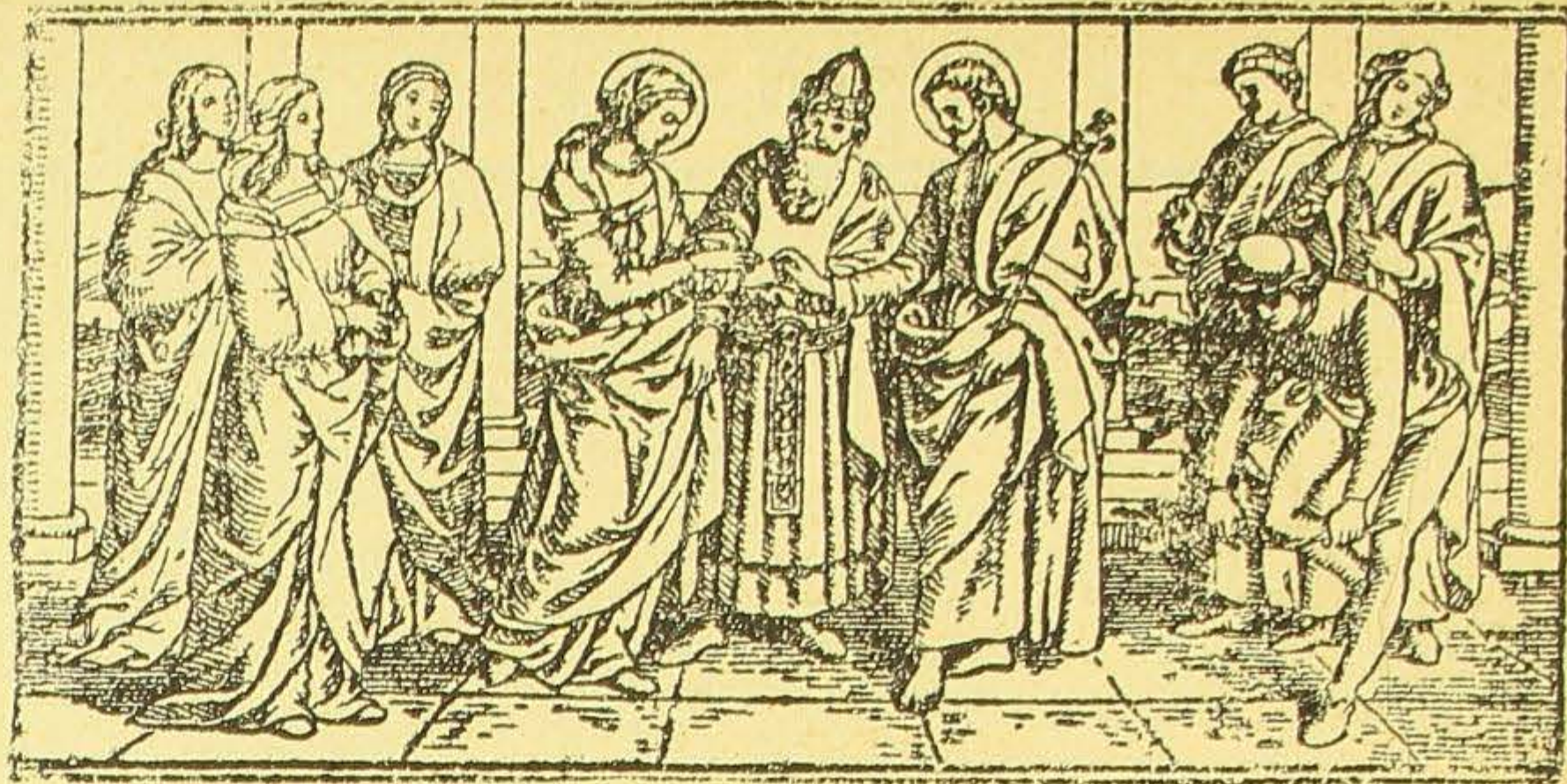
Dan	D N E V N I K	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

Radnje u veljači. Krpi džakove. Pripravi i očisti sjeme za jarni usjev. Preori vrt i pripravi sve za sadnju povrća, nekoje vrste već možeš saditi. Ako vrijeme pogoduje, mogu se presađivati mlade voćke. Tegleću živinu hrani bolje jer je čekaju proljetni poslovi. Nabavi tačke i odvezi u vinograd.

OŽUJAK

BROJI 31 DAN

MART

Sveti Josipe moli se za nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Utorak	1 Albin b.	16 Pamfil	6 40	5 45
Srida	2 <i>Pepelnica</i> †	17 Teodor	6 38	5 47
Četvrt.	3 Kunegunda dj. †	18 Lav. p.	6 36	5 48
Petak	4 Kazimir priz. †	19 Arhipa	6 35	5 50
Subota	5 Fridrik priz. †	20 Sadok	6 33	5 51
10. tjed. Isusa napastuje đavao u pustinji Mt. 4, 1.				
Nedilja	6 Čista Veca m.	21 Siropust	6 31	5 53
Poned.	7 Toma Akv. †	22 Petar i At. †	6 29	5 54
Utorak	8 Ivan od B. isp. †	23 Polikarp †	6 27	5 56
Srida	9 Franciska R.K. †	24 Naš. gl. Iv. K. †	6 25	5 57
Četvrt.	10 40. mučenika †	25 Tarasij †	6 23	5 59
Petak	11 Eulogije m. K. †	26 Porfirij †	6 21	6 00
Subota	12 Grgur V. p. K. †	27 Prokopij †	6 19	6 01
11. tjed. Isus se preobrazi na gori. Mt. 17, 1.				
Nedilja	13 Pačista Rosina	28 N. 1. P. Vas.	6 17	6 03
Poned.	14 Matilda ud. †	1 Evdokija †	6 15	6 05
Utorak	15 Longin m. †	2 Teodot †	6 13	6 06
Srida	16 Cirijak m. †	3 Evtropij †	6 11	6 08
Četvrt.	17 Patricije b. †	4 Gerasim †	6 09	6 09
Petak	18 Ćiril Jer. b. †	5 Konon †	6 07	6 10
Subota	19 Jos. z. B.D.M. †	6 42 m. Zaduš	6 05	6 11
12. tjed. Isus izgoni đavla. Lk. 18, 14.				
Nedilja	20 Bezimena N.	7 N. 2. P. Vasil.	6 03	6 13
Poned.	21 Benedikt op. †	8 Teofil †	6 01	6 14
Utorak	22 Oktavijan m. †	9 40 muč. †	5 59	6 15
Srida	23 Oton b. †	10 Kodrat †	5 57	6 17
Četvrt.	24 Gabrijel Ark. †	11 Sofronij †	5 55	6 19
Petak	25 Blagovijest †	12 Teofan †	5 53	6 20
Subota	26 Emanuel m. †	13 Nikifor Zaduš	5 51	6 21
13. tjed. Isus nahrani 5000 ljudi. Iv. 6, 1.				
Nedilja	27 Sredoposna	14 N. 3. P. Ben.	5 49	6 23
Poned.	28 Ivan Kap. isp †	15 Agap. i Tim. †	5 47	6 24
Utorak	29 Eustazij op. †	16 Savin †	5 45	6 25
Srida	30 Viktor m. †	17 Aleksij †	5 43	6 27
Četvrt.	31 Balbina dj. †	18 Kiril †	5 41	6 28

OŽUJAK posvećen je sv. Josipu

Sunce

ulazi dne 21. u
3 s. 59 m. po
podne u znak
Ovna i počinje
proljeće. Dan po-
raste za 1. s. 46 m.

Misečeve mine:

● Mlađ dne 3.
u 8 s. 25 m. u
večer.

☾ Prvak dne
10. u 12 s. 3 m.
o podne.

☼ Uštap dne
18. u 11 s. 24
m. prije podne.

☾ Trećak dne
26. u 12 s. 35 m.
o podne.

*Narodnogatanje
o vrimenu:*

Ako je na Josi-
povo vedar dan,
plodna se godi-
na obećaje.

Kako je vrime
10., na 40 muče-
nika, tako ostaje
40 dana.

Bolje date maj-
ka bije.

Neg ožujsko
sunce grije.

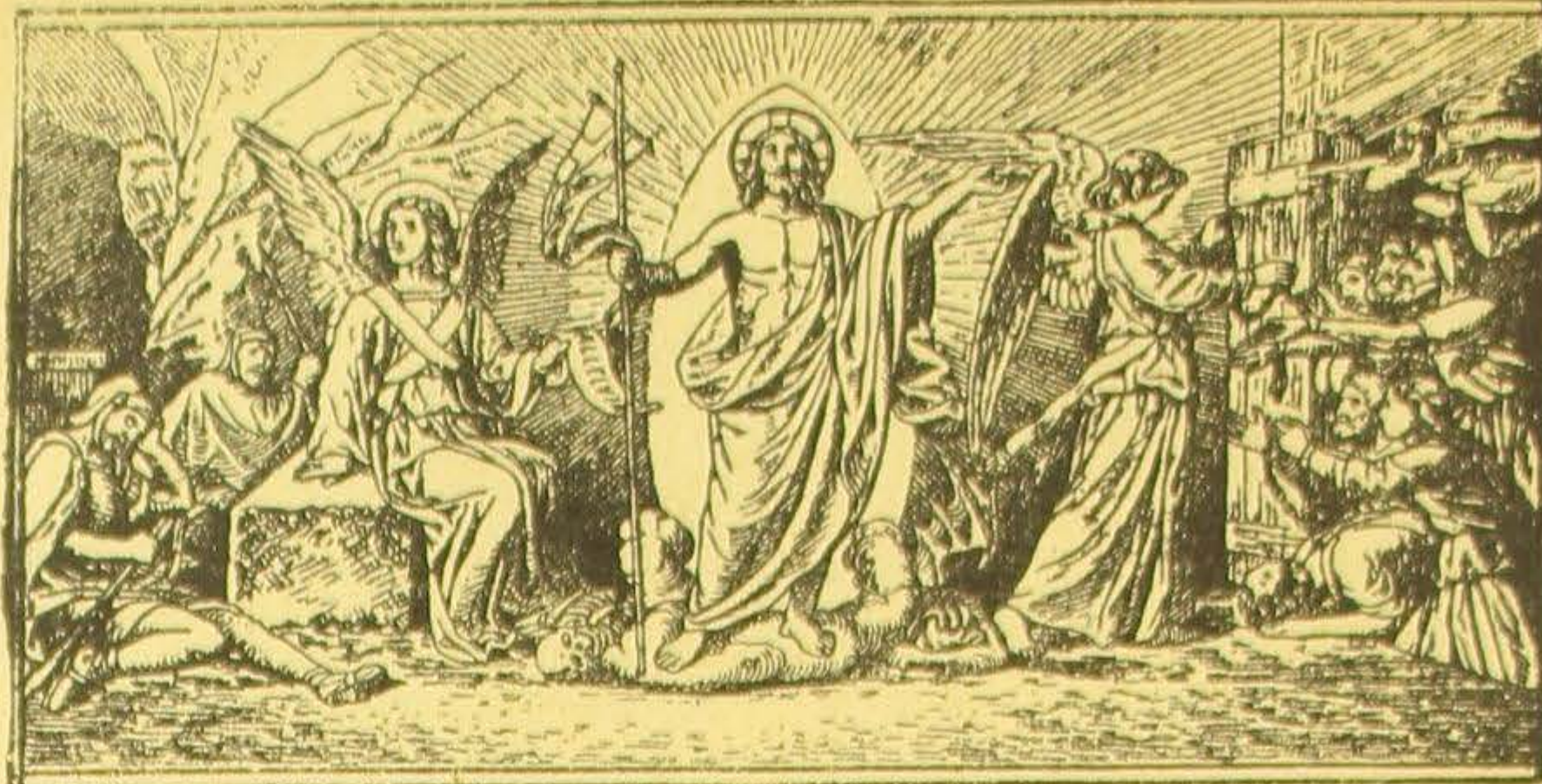
Dan	D N E V N I K	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

Radnje u ožujku. Sij jarnu ljetinu. Očisti avliju i ledinu. Ograbi sjenokos. Za lijepog vremena pretoči vino drugiput, burad nadolijevaj svaki 8 dana a praznu zasumporiši. Odgrči i reži vinograd, poudaraj tačke. Ovaj je mjesec najprikladniji za sađenje loze. Sij povrće. Pazi na suždrebne kobile i steone krave. Ako nemaš drugog posla ori pod kukuruze.

TRAVNAJ

BROJI 30 DANA

APRIL

Nema ga tu, On uskrsnu.

Dani	Rimski kalendar	Grški kalendar	Sunc-izlazi	sunce zalaz	TRAVANJ
Petak	1 Hugo b.	†19 Hrizant	†5 39	6 30	posvećen je štovanju svetih 5 rana Isusovi.
Subota	2 Franjo P.	†20 Op. sv. Ot. Z.	5 37	6 31	
14. tjed. Isusa hoće da kamenuju. Iv. 8, 46.					Sunce ulazi dne 21. u 3 s. 32 m. iz jutra u znak Bika. Dan poraste za 1 s. 39 m. Misečeve Mine: ☉ Mlađ dne 2. u 5 s. 24 m. iz jutra. ☾ Prvak dne 9. u 1 s. 21 m. iz jutra. ☽ Uštap dne 17. u 4 s. 35 m. iz jutra. ☾ Trećak dne 24. u 11 s. 21 m. noću. Narodno gatanje o vrimenu: Ako žabe zapijavaju prije ožujka, čutit će u travnju. Djurdjevska kiša donaša blagoslova. Kišovit travanj rodna godina. Travanj vedar noću, škodi vinu ko i voću.
Nedilja	3 Gluha Rikard	12 N. 4. P. Jakov	5 35	6 32	
Poned.	4 Izidor b.	†22 Vasilije	†5 33	6 34	
Utorak	5 Vinko Fer.	†23 Nikon	†5 31	6 35	
Srida	6 Siksto p.	†24 Zaharij	†5 29	6 37	
Četvrt.	7 Albert b.	†25 Blagovijest	†5 27	6 38	
Petak	8 7 žalosti M.B.	†26 Zbor Ark. G.	5 25	6 40	
Subota	9 Marija Kl.	†27 Matrona Zad.	5 23	6 41	
15. tjed. Isus svečano ulazi u Jeruzalem Mt. 21, 1.					
Nedilja	10 Cvjetna Meht.	28 N. 5. P. Ilar.	5 21	6 42	
Poned.	11 Leon p.	†29 Marko	†5 19	6 44	
Utorak	12 Julije p.	†30 Ivan ljestv.	†5 17	6 45	
Srida	13 Hermenegild.	†31 Hipatij	†5 15	6 46	
Četvrt.	14 Vel. Četvrtak	†1 Marija Eg.	†5 13	6 48	
Petak	15 Vel. Petak	†2 Tito	†5 11	6 50	
Subota	16 Vel. Subota	†3 Nikita	5 09	6 51	
16. tjed. Isus uskrsnu iz groba. Mr. 16, 1.					
Nedilja	17 USKRS	4 Cvjetna Juraj	5 08	6 52	
Poned.	18 Uskrs. poned.	5 Teodot	†5 06	6 54	
Utorak	19 Krescenij isp.	6 Evtihij	†5 04	6 55	
Srida	20 Sulpicije m.	7 Grigorij	†5 02	6 57	
Četvrt.	21 Anzelmo b.	8 Vel. čet.	†5 00	6 58	
Petak	22 Soter i Kajo m.	†9 Vel. Pet.	†4 58	6 59	
Subota	23 Adalbert	10 Vel Sub.	4 57	7 01	
17. tjed. Isus dođe kroz zatvorena vrata. Iv. 20, 19.					
Nedilja	24 Bijela Đurđevo	11 Uskrs	4 55	7 02	
Poned.	25 Marko Evan.	12 Uskrs. pon.	4 53	7 04	
Utorak	26 Klet p.	13 Uskrs. ut.	4 51	7 05	
Srida	27 Petar Kanizije	14 Izidor	4 50	7 07	
Četvrt.	28 Pavao od Kr.	15 Pahomij	4 48	7 08	
Petak	29 Petar m.	†16 Teodoret	4 46	7 09	
Subota	30 Katarina S. dj.	17 Simeon	4 44	7 10	

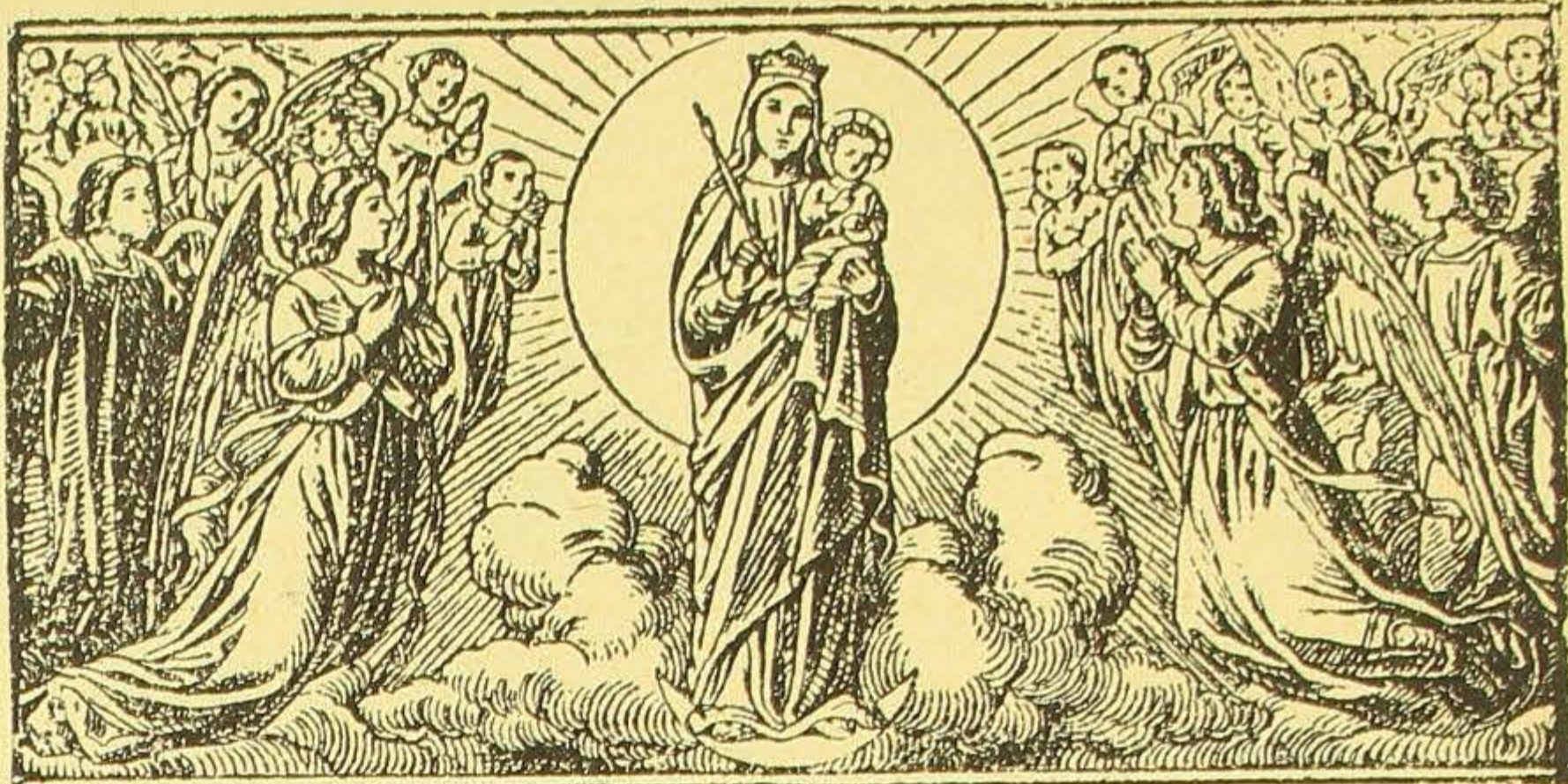
Dan	D N E V N I K	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

Radnje u travnju. Podrljaj žito. Sadi krumpir i kukuruz. Krumpir u karmiću prigledaj i očisti od klija. Prozrači hambare i tavane, prigledaj hranu da se ne smoljavi. Što još nijesi posadio u vrtu sadi, ovaj mjesec je najbolje saditi vrižu. Prigledaj plug za kopanje, kad ti ustreba da je gotov. Mladu živinu ždrjebad i telad, puštaj na ledinu da se prođe. Za lijepog vremena zrači staje. Treba se boriti protiv krvave uši, koja se počinje ovaj mjesec pojavljivati na voću u velikoj mjeri.

SVIBANJ

BROJI 31 DAN

MAJ

Gospe svibanjska moli se za nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar	Sunce izlazi	Sunce z. Jazi	SVIBANJ
18. tjed. Isus dobri pastir. Iv. 10, 11.					SVIBANJ posvećen je Majci Božjoj. <i>Sunce</i> ulazi dne 22. u 3 s. 8 m. iz jutra u znak Bližanaca. Dan poraste za 1 s. 16 m. <i>Mesečne mine:</i> ☀ Mlađ dne 1. u 1 s. 40 m. po podne. ☾ Prvak dne 8. u 4 s. 27 m. po podne. ☺ Uštap dne 16. 8 s. 3 m. u večer. ☾ Trećak dne 24. u 6 s. 34 m. u jutro. ☀ Mlađ. dne 30. u 10 s. 6 m. u večer.
Nedilja	1 2. po Us. F. i J.	18 N. Tomina Iv.	4 43	7 12	
Poned.	2 Atanazije b.	19 Pafnucij	4 41	7 13	
Utorak	3 <i>Našašće sv. K.</i>	20 Teodor	4 40	7 15	
Srida	4 <i>Zaštita sv. J.</i>	21 Januarij	4 38	7 16	
Četvrt.	5 Pijo V. p.	22 Teodor S.	4 36	7 17	
Petak	6 Ivan pred v. L. †	23 Georgij Vel.	4 35	7 19	
Subota	7 Stanislav m.	24 Sava	4 34	7 20	
19. tjed. Malo i ne ćete me vidjeti. Iv. 16, 16.					
Nedilja	8 3. po Us. M.	25 N. žen. Mir. M.	4 32	7 21	
Poned.	9 Grgur Naz. b.	26 Vasilj	4 31	7 22	
Utorak	10 Antonin b.	27 Simeon	4 29	7 23	
Srida	11 Franjo Hier. p.	28 Jason i S.	4 28	7 25	
Četvrt.	12 Pankracij m.	29 Mč. kizički	4 26	7 26	
Petak	13 Servacij m. †	30 Jakov Zeb.	4 25	7 28	
Subota	14 Bonifacij m.	1 Jeremija	4 24	7 29	
20. tjed. Idem k onomu, koji me poslao. Iv. 16, 5.					
Nedilja	15 4. po Us. Ivan	2 N. o. raslab A.	4 23	7 30	
Poned.	16 Ivan Nep. isp.	3 Teodorij	4 22	7 32	
Utorak	17 Paskal prizn.	4 Pelagija	4 21	7 33	
Srida	18 Venecij m.	5 Irena	4 20	7 34	
Četvrt.	19 Petar Cel. p.	6 Job	4 18	7 35	
Petak	20 Bernardin p. †	7 Poj. sv. Križa	4 17	7 36	
Subota	21 Feliks m.	8 Pren. m. sv. N.	4 16	7 37	
21. tjed. Ako što zaištete od Oca da će. Iv. 16, 23.					
Nedilja	22 5. po Us. J. i H.	9 N. o Samar	4 15	7 38	
Poned.	23 Desiderij m.	10 Simon zil.	4 14	7 39	
Utorak	24 Ivana dj.	11 Mokij	4 13	7 40	
Srida	25 Urban p.	12 Epifanij	4 12	7 41	
Četvrt.	26 SPASOVO	13 Glikerija	4 11	7 43	
Petak	27 Beda čas. isp. †	14 Izidor	4 11	7 44	
Subota	28 Agustin b.	15 Pahomij	4 10	7 45	
22. tjed. Kada dođe Utješitelj. Iv. 15, 26.					
Nedilja	29 6. po Us. M. M. P	16 N. o slijepcu	4 09	7 46	
Poned.	30 Ferdinand kr.	17 Andron	4 08	7 47	
Utorak	31 Angela dj.	18 Teodot	4 07	7 48	

Dan	D N E V N I K	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

Radnje u svibnju. Drži red u kući i oko nje, očisti sve, umaži i okreči. Okopaj i plijevi povrće. Sadi kupus, papriku, paradičku i t. d. Počima hranjenje sa zelenom hranom, pri čemu treba osobito paziti, naročito sa djetelinom, jer se stoka lako nadme od nje. Mladoj ždrjebadi dobro je dati uz pašu i nešto zobi, a osobito im valja njegovati kopita. Okopaj knkuruz i krumpir. Vinograd okopaj drugiput, a možeš i štrcati. Uništavaj leptire od „moljca grožđa.“ Prigledaj za žetvu potrebni alat, te ako treba daj ga popraviti. Nadolij bnrad sa vinom, a podrum zrači kad je ladovina.

LIPANJ

BROJI 30 DANA

JUNI

Srce Isusovo pomiluj nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Srida	1 Pamfil m.	19 Patrikije	4 07	7 48
Četvrt.	2 Erazmo b.	20 Voznesenje	4 07	7 49
Petak	3 Klotilda kr.	†21 Konstantin	4 06	7 50
Subota	4 Kvirin b.	†22 Vasilisko	4 05	7 51

LIPANJ
posvećen je
Srcu Isusovom

Sunce

23. tjed. Učitelj Duh Sv. učit će vas. Ivan 14, 23.

Nedilja	5 DUHOVI	23 N. Ot. nik. s.	4 05	7 52
Poned	6 Duh. poned.	24 Simeon p.	4 04	7 52
Utorak	7 Robert op.	25 N. gl. sv. Iv.	4 04	7 53
Srida	8 Medardo b. †	26 Karpo	4 04	7 54
Četvrt.	9 Primo i Fel. m.	27 Heladije	4 03	7 55
Petak	10 Margarita š. †	28 Nikita	4 03	7 55
Subota	11 <i>Barnaba ap.</i> †	29 Teodozija	4 03	7 56

ulazi dne 22. u
11s.22m. opodne
u znak Raka i po-
činje ljeto. Dan
poraste za 19 m.

Misečeve mine :

24. tjed. Dana mi je sva vlast. Matej 28, 18.

Nedilja	12 Pr. Trojstvo	30 Sošest. S. D.	4 03	7 57
Poned.	13 Antun Pad.	31 Duh. poned.	4 03	7 57
Utorak	13 Bazilije b.	1 Justin	4 02	7 58
Srida	15 Vid. m.	2 Nikefor	4 02	7 58
Četvrt.	16 TIJELOVO	4 Lukilijan	4 02	7 59
Petak	17 Adolf isp. †	4 Mitrofan b.	4 02	7 59
Subota	18 Efrem Sirac isp.	5 Petar	4 02	7 59

☾ Prvak dne 7.
u 8 s. 49 m. u jutro
☉ Uštap dne 15.
u 9 s. 19 m. pre p.
☾ Trećak dne 22.
u 11 s. 29 m. o p.
☉ Mlad dne 29.
u 7 s. 32 m. u jutro

25. tjed. Neki čovjek zgotovi večeru. Luka 14, 16.

Nedilja	19 2 po D. Julij	6 Svi sveti Vis.	4 02	8 00
Poned.	20 Silverij p.	7 Teodot †	4 02	8 00
Utorak	21 Alojzije isp.	8 Teodor Str. †	4 02	8 01
Srida	22 Pavlin b.	9 Kiril Al. †	4 02	8 01
Četvrt.	23 Albin i Sid. m.	10 Timotej m. †	4 03	8 01
Petak	24 Srce Isusovo	11 Barnaba †	4 03	8 01
Subota	25 <i>Srce Marijino</i>	12 Onufrija	4 03	8 01

Narodnogatanje
o vrmenu :

Kiša 8. na Me-
darda lako ne
pristaje. Magla il
kiša na Vidov-
dan šturavo će
biti žito. Al ni u
suši glada ni u
kiši blaga.

26. tjed. Priča o izgubljenoj ovcu. Luka 15, 1.

Nedilja	26 3 po D. Iv. i P.	13 2 N. Akilina	4 04	8 01
Poned.	27 Ladislav kr.	14 Elisej pr. †	4 04	8 01
Utorak	28 Irenej b.	15 Amos pror. †	4 04	8 01
Srida	29 Petar i Pavao	16 Tihon †	4 05	8 01
Četvrt.	30 Spom. sv. Pavla	17 Manuil †	4 06	8 01

Hladan Juni
Sve pokunji.

Dan	D N E V N I K	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

Radnje u lipnju. Spremaj se za žetvu. Zagri kukuruze i krumpir. Oplijevi bostan. Kosi travu kad je u cvatu, jer u cvatu pokošene trave daju najbolje sijeno, dok kod kasnije košnje trava odrveni. Prigledaj kola i drugi alat što će ti trebati za vozidbu, pa što treba daj popraviti, da se ne uzvrtiš kad dođe vožnja. Ako ti je još ječam jaki, kosi žito, ojako žito bolje je za prodaju, što ćeš za sjeme to ostavi da sazrije. Sij jesenji mišling i muhariku. Čim kosa na njivu odmah i plug, pa ugari plitko. Štrcaj vinograd.

SRPANJ

BROJI 31 DAN

JULI

Gospe škapularska moli se za nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Petak	1 <i>Presv. Krv I.</i> †	18 Leontije †	4 07	8 00
Subota	2 <i>Pohod Bl. Dj M.</i>	19 Juda ao.	4 07	8 00
27. tjed. O obilatom ribolovu. Lk. 5, 1.				
Nedilja	3 4. po Duh. H.	20 3. po D. Met.	4 08	8 00
Poned.	4 Berta	21 Julijan †	4 09	8 00
Utorak	5 <i>Ćiril i Metod</i>	22 Eusebij †	4 09	7 59
Srida	6 Izaija pr.	23 Agripa †	4 10	7 59
Četvrt.	7 Lipa	24 Rožd. Iv. Kr.	4 11	7 58
Petak	8 Elizabeta P. kr. †	25 Febronij †	4 12	7 58
Subota	9 Brcko b.	26 David	4 12	7 57
28. tjed. Ako pravda vaša ne bude veća. Mt. 5, 20.				
Nedilja	10 5. po Duh. Lj.	27 4. po D. Sam.	4 13	7 57
Poned.	11 Pijo I. p.	28 Kir i Ivan †	4 14	7 56
Utorak	12 Ivan Gv. isp.	29 Petar i Pavao	4 15	7 55
Srida	13 Margareta dj.	30 Zbor 12 Ap.	4 16	7 54
Četvrt.	14 Bonaventura b.	1 Kuzma i Dam	4 17	7 54
Petak	15 Vladimir kr. †	2 Halj. Bogor.	4 18	7 53
Subota	16 Gospa škapul.	3 Jakinto	4 19	7 52
29. tjed. Pomnoženje hljeba. Mr. 8, 1.				
Nedilja	17 6. po Duh. A.	4 5. po D. Andr.	4 20	7 51
Poned.	18 Miroslav isp.	5 Kir. i Met.	4 21	7 50
Utorak	19 Vinko Paul. isp.	6 Atanasij	4 22	7 49
Srida	20 Ilija pr.	7 Tomo	4 23	7 48
Četvrt.	21 Daniel pr.	8 Prokopij	4 24	7 47
Petak	22 M. Magd. pok. †	9 Pankracij	4 26	7 46
Subota	23 Apolinar m.	10 45 mučenika	4 27	7 45
30. tjed. čuvajte se lažnih proroka. Mt. 7, 15.				
Nedilja	24 7. po Duh. K. dj	11 6. po D. Euf.	4 28	7 44
Poned.	25 <i>Jakov apostol</i>	12 Proklo	4 29	7 43
Utorak	26 <i>Ana m. Bl. Dj M</i>	13 Zbor ark. G.	4 30	7 42
Srida	27 Panteleon m.	14 Akita	4 32	7 40
Četvrt.	28 Nazarije i I. m.	15 Vladimir	4 33	7 39
Petak	29 Marta dj. †	16 Antinogen	4 34	7 38
Subota	30 Dobrila	17 Marina	4 35	7 36
31. tjed. O nepravednom upravitelju. Lk. 16, 1.				
Nedilja	13 8. po Duh. I. L.	18 7. po D. Emil.	4 34	7 35

SRPANJ

posvećen je
štovanju pri-
dragocine kr-
vi Isusove.

Sunce

ulazi dne 23. u
10 s. 17 m. no-
ću u znak Lava.
Dan se smanji
za 54 m.

Misečeve mine :

☾ Prvak dne
7. u 1 s. 53. u
jutro

☽ Uštap dne
13 u 8 s. 23 m.
u večer.

☾ Trećak dne
21. u 3 s. 43 m.
po podne.

☉ Mlad. dne
28. u 6 s. 36 m.
po dodne.

Narodnogatanje o vrimenu :

Kaki srpanj, ta-
kav je sićanj.
Jul mačvaran
Svaćemu je
[kvaran.]

Dan	D N E V N I K	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

Radnje u srpnju. Radi vrućine lakše se širi bolest, zato drž kuću u najvećoj čistoći i redu. Gledaj da ti živina bude u hladu i češće joj daj vježe ali ne prehladne vode. Vozi za vremena jer se može okišiti. Prigledaj žakove jesu li ti čitavi, trebat će ti za vršidbu, a ružno je onda krpiti kad je vršaćica u guvnu. Štedi piću da ti što više ostane za zimu. Ne oklijevaj na vršidbom jer ne znaš kako vrijeme slijedi. Pazi na svako zrno da ti ne ide uzalud, jer samo jedamput u godini vršeš. Što možeš ugari sve, jer me jačaš zemlju te imaš s nje veći prirod. Prozračni podrum za hlada a urad nadolij. Ako je potrebno štrcaj vinograd.

KOLOVOZ

BROJI 31 DAN

AUGUST

Velika Gospe moli se za nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar	Sunce izlazi	Sunce zalazi
Poned.	1 Petar u okov.	19 Makrina	4 37	7 35
Utorak	2 Porciunkula	20 Ilija	4 38	7 33
Srida	3 Augustin b.	21 Simeon	4 39	7 32
Četvrt.	4 Dominik isp.	22 Marija Magd.	4 40	7 31
Petak	5 Snijež. Gospa †	23 Trofim i Teof.	4 42	7 30
Subota	6 <i>Preobr. Krist.</i>	24 Boris	4 43	7 28

32. tjed. Isus plače nad Jeruzalemom. Luka 19, 41.

Nedilja	7 9. po Duh. Kaj.	25 8. N. Ana	4 44	7 27
Poned.	8 Cirijak m.	26 Paraskeva	4 45	7 25
Utorak	9 Roman m.	27 Pantaleon	4 46	7 23
Srida	10 <i>Lovrinac m.</i>	28 Prohor	4 48	7 22
Četvrt.	11 Suzana dj. m.	29 Kalinik	4 49	7 20
Petak	12 Klara dj. †	30 Sila	4 51	7 18
Subota	13 Hipolijt. i Kasij	31 Jevdokim	4 52	7 17

33. tjed. O farizeju i cariniku. Luka 18, 9.

Nedilja	14 10. po D. Euz.	1 9. N. Pr. sv. Kr.	4 53	7 15
Poned.	15 Vel. Gospa	2 Pr. m. s. St. †	4 54	7 14
Utorak	16 <i>Roka isp.</i>	3 Izak †	4 56	7 12
Srida	17 Branislav	4 7 djet. efeš. †	4 57	7 10
Četvrt.	18 Jelena Križar.	5 Evsigenij †	4 59	7 08
Petak	19 Ljudevit b. †	6 Preobraženje	5 00	7 06
Subota	20 Bernardo isp.	7 Dometije	5 01	7 05

34. tjed. Isus izliječi gluhonijemog. Marko 7, 31.

Nedilja	21 11. po D. Iv.	8 10. N. Emil.	5 03	7 03
Poned.	22 Timotej	9 Matija ap. †	5 04	7 01
Utorak	23 Filip Ben. isp.	10 Lavrentij †	5 05	6 59
Srida	24 <i>Bartol apostol</i>	11 Euplo †	5 06	6 57
Četvrt.	25 Ljudevit kr.	12 Fokije †	5 08	6 55
Petak	26 Pelagija ud. †	13 Maksim †	5 09	6 54
Subota	27 Josip Kalas.	14 Mikeja	5 11	6 52

35. tjed. O milosrdnom samaritanu. Lk. 10, 23.

Nedilja	28 12. po D. Aug.	15 Usp. Bogor.	5 12	6 50
Poned.	29 Glav. Iv. Krst.	16 Diomed	5 13	6 48
Utorak	30 Ruža Lim. dj.	17 Miron	5 14	6 46
Srida	31 Rajmund N.	18 Flor i Lauro	5 16	6 44

KOLOVOZ
posvećen je
pričistom Srcu
Marijinu.

Sunce

ulazi dne 24. u
5 s. 6 m. iz jutro
u znak Djevice.
Dan se smanji
za 1 s. 34 m.

Misečeve mine :

☾ Prvak dne 5.
u 7 s. 45 m. u jutro.
☽ Uštap dne 13.
u 5 s. 37 m. u jutro
☾ Trećak dne 19.
u 8 s. 55 m. u večer
☽ Mlad dne 27.
u 7 s. 46 m. u jutro

*Narodnogatanje
o vrimenu :*

Vedri i vrući
dani oko Gospo-
jine dozrijevaju
jako vince. Rosa
blaga, svakom
draga.

Ako August žeže,
žeže i vino.

Dan	D N E V N I K	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

Radnje u kolovozu. Ovršenu hranu valja češće pogledati i paziti da se ne užeže, te ako je vlažna lopatom premećat je. Tegleću živinu hrani dobro jer je čekaju veliki poslovi. Oplijevi vrt. Gospojinska su jaja najbolja za ostavljanje za zimu, a mogu se ostaviti u pepeo, u krečanu vodu ili žito, ali sve samo na suhom mjestu. Ovaj se mjesec cijepi (kalami) voće. Kosi se djetelina koja je ostavljena za sjeme. Pokosi otavu. Ožuljaj vinograd. Spremaj što ti je potrebno za branje kukuruza.

RUJAN

BROJI 30 DANA

SEPTEMBAR

Andele čuvaru, čuvaj i brani nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar	Sunc izlazi	unice zalaz
Četvrt.	1 Egidije	19 Andrija	5 19	6 40
Petak	2 Zenon m. †	20 Samuilo	5 20	6 38
Subota	3 Milojka	21 Tadej ap.	5 21	6 36
36. tjed. Isus ozdravi 10 gubavaca. Lk. 17, 11.				
Nedilja	4 13. po Duh.	22 12. N. Agat.	5 23	6 34
Poned.	5 Lovro Just. b.	23 Lupo m.	5 24	6 32
Utorak	6 Zakarija prizn.	24 Eutihij	5 25	6 30
Srida	7 Marko K. m.	25 Bartolomej	5 27	6 28
Četvrt.	8 Mala Gospa	26 Adrijan	5 28	6 26
Petak	9 Petar K. isp. †	27 Pimen	5 29	6 24
Subota	10 Nikola Tol. isp.	28 Mojsije	5 31	6 22
37. tjed. Nitko ne može 2 gospodara služiti. Mt 6, 24.				
Nedilja	11 14. po Duh.	29 13. N. Usj. s. Iv.	5 32	6 20
Poned.	12 <i>Ime Marijino</i>	30 Aleksandar	5 33	6 18
Utorak	13 Amat b.	31 Pol. poj. B.	5 35	6 16
Srida	14 <i>Uzv. sv. Križa</i>	1 Simeon	5 36	6 14
Četvrt.	15 <i>žalosna Gospa</i>	2 Mamant	5 38	6 12
Petak	16 Ludmila dj. †	3 Antim	5 39	6 10
Subota	17 Rane sv. Franje	4 Vavilo	5 40	6 08
38. tjed. Isus uskrisuje mladića u Naimu Lk. 7, 11.				
Nedilja	18 15. po Duh.	5 14. N. Zahar	5 41	6 06
Poned.	19 Januarij m.	6 Eudoksij	5 43	6 03
Utorak	20 Eustahij m.	7 Sozont	5 44	6 01
Srida	21 <i>Matej ap. K. †</i>	8 Rođ. Bogor	5 46	5 59
Četvrt.	22 Mauricije m.	9 Joak. i Ana	5 47	5 57
Petak	23 Tekla dj. K. †	10 Minodora	5 48	5 56
Subota	24 M. B. o. s. K. †	11 Teodora	5 49	5 54
39. tjed. Isus ozdravi vodeničavoga. Lk. 14, 1.				
Nedilja	25 16. po Duh.	12 15. N. Avton	5 51	5 52
Poned.	26 Ciprijan i. J. m.	13 Kornel	5 52	5 50
Utorak	27 Kuzma i D. m.	14 Uzv. Kr.	5 53	5 48
Srida	28 Vjenceslav kr.	15 Nikita	5 54	5 46
Četvrt.	29 <i>Mihael Ark.</i>	16 Eufemija	5 56	5 43
Petak	30 Jeronim isp. †	17 Sofija	5 57	5 42

RUJAN
posvećen je
štovanju
Anđela čuvara

Sunce

ulazi dne 24. u
2 s. 17 m. iz ju-
tra u znak Vage
i počinje jesen.
Dan se smanji
za 1 s. 40 m.

Misečeve Mine:

☾ Prvak dne
4. u 11 s. 45 m.
noću.

☽ Uštap dne
11. u 1 s. 54 m.
po podne.

☾ Trećak dne
18. u 4 s. 30
m. iz jutra.

☼ Mlađ dne 25.
u 11 s. 11 m.
noću.

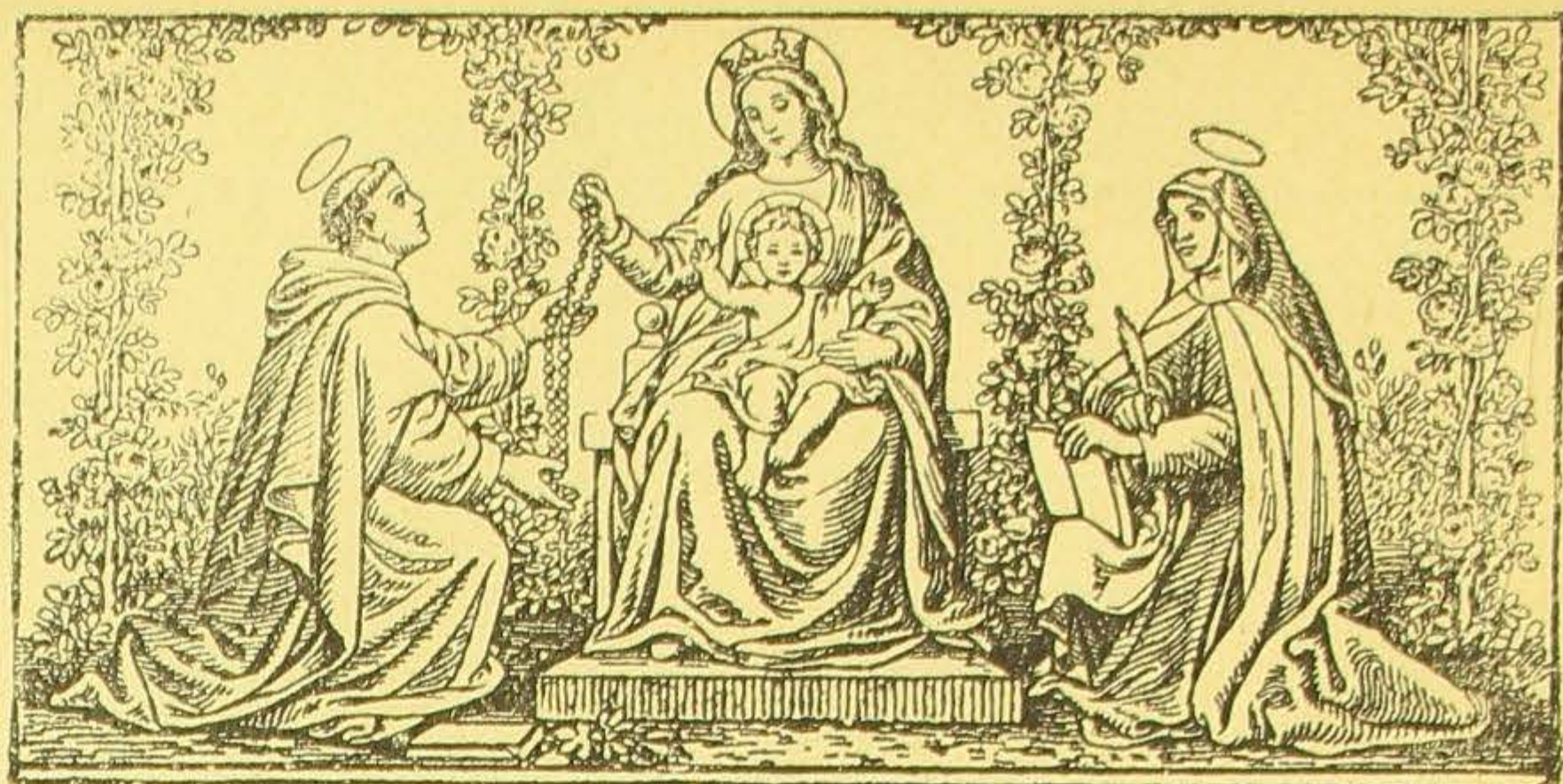
*Narodno gatanje
o vrimenu:*

Početak poka-
ziva cio misec.
Prvi dan vedar
cio misec lip.
Kako mina, taka
i četvrta cilina.
Rujanski hlad
Gotov jad.

LISTOPAD

BROJI 31 DAN

OKTOBAR

Kraljice prisv. krunice moli se za nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar	Sunce i lazi	Sunce zalazi
Subota	1 Remigij b.	18 Eumenij	5 57	5 41
40. tjed. Koja je najveća zapovijed. Matej. 22, 34.				
Nedilja	2 17 po Duh. A. č.	19 16 N. Trofim	5 59	5 39
Poned.	3 Kandid m.	20 Eustatij	6 00	5 37
Utorak	4 Franj. Asis. priz.	21 Kodrat	6 01	5 36
Srida	5 Placid m.	22 Foka	6 03	5 34
Četvrt.	6 Bruno isp.	23 Zač. sv. Iv.	6 04	5 32
Petak	7 <i>M. B. sv. Krun.</i> †	24 Tekla	6 06	5 29
Subota	8 Brigita ud.	25 Evrosinija	6 07	5 27
41. tjed. Isus ozdravi uzetoga. Matej. 9, 1.				
Nedilja	9 18 po Duh. D.	26 17 N. Smrt I.	6 09	5 26
Poned.	10 Franjo	27 Kalistrat	6 10	5 24
Utorak	11 Nikasij bm.	28 Hariton	6 11	5 22
Srida	12 Maksimiljan	29 Kirijak	6 13	5 20
Četvrt.	13 Slavoljub kr.	30 Grigorij	6 14	5 18
Petak	14 Kalisto b. †	1 Pokr. Bogor.	6 16	5 16
Subota	15 Terezija dj.	2 Kiprijan	6 17	5 14
42. tjed. Priča o kraljevoj svadbi. Matej. 22, 1.				
Nedilja	16 19 po Duh. Hed.	3 18 N. Dion.	6 19	5 12
Poned.	17 Marg. Alakok dj.	4 Jerotej	6 20	5 10
Utorak	18 <i>Luka evand.</i>	5 Haritima	6 21	5 09
Srida	19 Petar Alk. isp.	6 Toma ap.	6 23	5 07
Četvrt.	20 Ivan Kentski isp.	7 Sergij	6 24	5 05
Petak	21 Ursula dj. m. †	8 Pelagij	6 26	5 03
Subota	22 Kordula dj. m.	9 Jakov ap.	6 28	5 01
43. tjed. Isus ozdravi sina kraljeva čovjeka. Ivan 4.				
Nedilja	23 20 po Duh. Ig. b.	10 19 N. Eul.	6 29	4 59
Poned.	24 Rafael Ark.	11 Filip	6 30	4 58
Utorak	25 Hriz. i Dar. m.	12 Proh. i Tarah	6 32	4 56
Srida	26 Demetrije m.	13 Karpo	6 33	4 54
Četvrt.	27 Sabina m.	14 Nazarij	6 35	4 52
Petak	28 <i>Šim. i Juda. ap.</i> †	15 Lukijan	6 37	4 50
Subota	29 Narcis b.	16 Longin	6 38	4 49
44. tjed. Priča o opraštanju duga. Matej. 18, 23.				
Nedilja	30 21 po Duh. I. Kr.	17 20 N. Ozeja	6 40	4 47
Poned.	31 Vuk b. †	18 Luka ev.	6 41	4 45

LISTOPAD
posvećen je
Kraljici Prisv.
Krunice.

Sunce

ulazi dne 24. u
11 s. 7 m. pre p.
u znak škorpiona
Dan se smanji
za 1 s. 43 m.

Misečeve mine :

☾ Prvak dne 4.
u 3. s. 2 m. iz
jutra.

☽ Uštap dne
10. u 10 s. 15 m.
u večer.

☾ Trećak dne
17. u 3 s. 32 m.
po podne.

☉ Mlad dne 25.
u 4 s. 37 m. po
podne.

Narodno gatanje
o vrimenu :

Luki kišica, Pe-
tru pšenica.

Kad oktobrom
mnogo magle
pane.

Bit će zimi sni-
ga na sve strane.

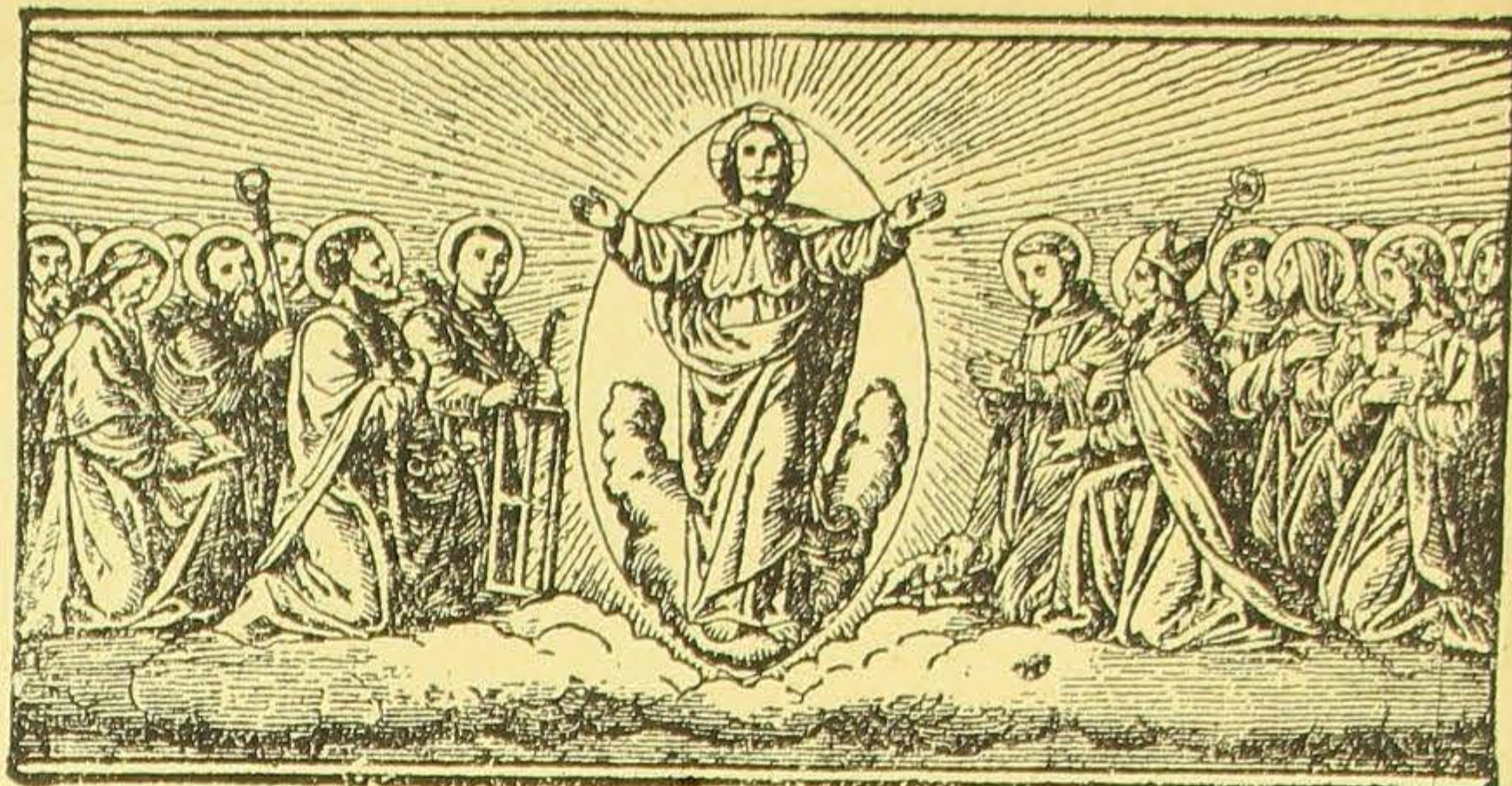
Dan	D N E V N I K	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

Radnje u listopadu. Ako nijesi još posijao žito, sij ga što prije. Uredi i operi nepotrebni alat pa ga spremi pod krov, jer će te tako triput služiti. Stajove valja očistiti i urediti za zimu, isto tako i staje. Naspri i poravni avliju. Pregledaj sijeno i slamu da ne zakisiva pa površi. Spremi povrće za zimu. Voćke omotaj protiv zecova. Vuči đubre pod jar, te bliže kraju mjeseca možeš i orati pod jar. Prigledaj mast kako vrije, pazi na kom da ne užeže.

STUDENI

BROJI 30 DANA

NOVEMBAR

Svi sveti i svetice Božje molite se za nas!

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar	Su. ce izlazi	Sunce zalazi	
Utorak	1 Svi Sveti	19 Joel	6 44	4 43	STUDENI sića nas groz- nih muka, što ih trpe duše u čistilištu. <i>Sunce</i> ulazi dne 23. u 8 s. 14 m. prije podne u znak Strijelca. Dan se smanji za 1 s. 17 m. <i>Misečeve mine:</i> ☾ Prvak dne 2. u 4. s. 16 m. posli podne. ☼ Uštap dne 9. u 6 s. 36 m. iz jutra. ☾ Trećak dne. 16. u 6 s. 28 m. iz jutra. ☉ Mlad dne 24. n 11 s. 9 m. prije podne. <i>Narodnogatanje</i> <i>o vrimenu:</i> Ako je na Sve Svete vlažno, bit će mnogo sniga. Sv. Martin kišu voli, jer ima svoj ogrtač. Sveta Ka- ta snig za vraća. Teška zima, Težak snop.
Srida	2 Mrtvih dan	20 Artemije	6 46	4 41	
Četvrt.	3 Hubert b.	21 Ilarion	6 47	4 39	
Petak	4 Karlo b.	† 22 Averkij	6 49	4 38	
Subota	5 Mirko isp.	23 Jakov ap.	6 50	4 37	
45. tjed. Je li slobodno porez dati cesaru. Mt. 22.					
Nedilja	6 22. po Duh L. 24 21. N. Areta	6 52	4 36		
Poned.	7 Anđelko	25 Makarijan	6 53	4 34	
Utorak	8 Bogdan isp.	26 Dimitrij	6 55	4 32	
Srida	9 Božidar m.	27 Nestor	6 56	4 31	
Četvrt.	10 Andrija isp.	28 Petka	6 58	4 29	
Petak	11 Martin b.	† 29 Anastazije	6 59	4 28	
Subota	12 Martin p.	30 Zinovij	7 01	4 27	
46. tjed. Isus uskrisi kćer Jairovu. Mt. 9, 18.					
Nedilja	13 23. po Duh S. 31 22. N. Stahij	7 02	4 26		
Poned.	14 Jozafat b. m.	1 Kuzma	7 04	4 25	
Utorak	15 Lavoslav isp.	2 Akindin	7 05	4 24	
Srida	16 Ivan Trogirski b	3 Akepsinij	7 07	4 22	
Četvrt.	17 Grgur čud. b.	4 Joanikij	7 08	4 21	
Petak	18 Odo isp.	† 5 Galaktion	7 10	4 20	
Subota	19 Elizabeta ud.	6 Pavao	7 11	4 19	
47. tjed. Isus naviješta propast Jerusalima Mt. 24.					
Nedilja	20 24. po Duh F. 7 23. N. Lazar	7 12	4 18		
Poned.	21 <i>Pr. Bl. Dj. M.</i>	8 Zbor Mihajla	7 14	4 18	
Utorak	22 Cecilija dj. m.	9 Onisifor	7 15	4 17	
Srida	23 Milivoj p.	10 Erasto	7 16	4 16	
Četvrt.	24 Ivan od K. isp.	11 Mino	7 18	4 15	
Petak	25 Katarina dj m. †	12 Jozafat	7 19	4 14	
Subota	26 Ivan Berhmans	13 Ivan Zlatousti	7 20	4 13	
48. tjed. Isus proriče sudnji dan. Luka 21. 25					
Nedilja	27 1. Adventa V. b 14 24. N. Filip	7 22	4 13		
Poned.	28 Sosten isp.	15 Guriy	† 7 23	4 13	
Utorak	29 Saturnin m.	16 Matej ev.	† 7 24	4 12	
Srida	30 <i>Andrija apostol</i>	17 Gregorij	† 7 25	4 12	

Dan

D N E V N I K

Primitak

Izdatak

D | p

D | p

Radnje u studenome. Ori pod jar i vuči đubre. Očisti i spremi sav nepotrebni alat neka ti ne izgleda oko kuće kao da ćeš seliti, nemaran je gazda čiji alat prezimi pod vedrim nebom ne očišćen i ne namazan. Novo vino možeš skinuti sa stelje a možeš i staro pretočiti. Zagrni vinograd, presađuj voće. U vinogradu može se povaljivati. Skupi tačke pa ih spremi za godinu. Za lijepog vremena pušćaj još stoku napolje.

PROSINAC

BROJI 31 DAN

DECEMBAR

Rodi Marija Isisa, Spasitelja sveta (Božić)

Dani	Rimski kalendar	Grčki kalendar	Sunce izlazi	Sunce zalaz
Četvrt.	1 Eligij b.	18 Platon	† 7 27	4 12
Petak	2 Bibijanadj. m. †	19 Abdija	† 7 28	4 11
Subota	3 Franjo K. isp.	20 Gregorij	7 29	4 11
49. tjed. Ivan šalje učenike k Isusu. Mt. 11, 2.				
Nedilja	4 2. Adventa B. dj	21 25. N. Uv. B.	7 30	4 10
Poned.	5 Saba op.	22 Filim	† 7 32	4 10
Utorak	6 Nikola b.	23 Amfilohij	† 7 33	4 10
Srida	7 Ambrozije b.	24 Katarina	† 7 34	4 09
Četvrt.	8 Bezgr. Z. B. D.	25 Kliment	† 7 35	4 09
Petak	9 Leokadija dj m. †	26 Alipij	† 7 36	4 09
Subota	10 Prenos kuće L.	27 Jakov	7 37	4 09
50. tjed. Židovi šalju svećenike k Ivanu. Iv. 1, 19.				
Nedilja	11 3. Ad Materice	28 26. N. Ilinarh	7 38	4 09
Poned.	12 Maksencij m.	29 Param	† 7 39	4 09
Utorak	13 Lucija dj. m.	30 Andrija	† 7 39	4 09
Srida	14 Spiridion b. K. †	1 Naum	† 7 40	4 09
Četvrt.	15 Irenej m.	2 Avakum	† 7 41	4 09
Petak	16 Adelhajda K. †	3 Sofronij	† 7 42	4 10
Subota	17 Lazar b. Kvatre †	4 Barbara	7 43	4 11
51. tjed. Ivan propovijeda u pustinji. Lk. 3, 1				
Nedilja	18 4. Adventa Oci	5 17. N. Sava	7 43	4 11
Poned.	19 Vladimir isp.	6 Nikola	7 44	4 11
Utorak	20 Amon m.	7 Ambrozij	† 7 45	4 11
Srida	21 <i>Toma apostol</i>	8 Patapij	† 7 46	4 11
Četvrt.	22 Zenon m.	9 Bezg. Z. Bog.	7 46	4 12
Petak	23 Viktorija dj. †	10 Mino	† 7 46	4 13
Subota	24 Badnjak A. E. †	11 Danilo	7 47	4 13
52. tjed. Isus se rodi u Betlehemu. Lk. 2, 1.				
Nedilja	25 BOŽIĆ R. K.	12 N. Praotaca	7 47	4 14
Poned.	26 Stjepan m.	13 Eustratij	† 7 47	4 15
Utorak	27 <i>Ivan apostol</i>	14 Leukij	† 7 47	4 15
Srida	28 Mladenci mm.	15 Eleuterij	† 7 48	4 16
Četvrt.	29 Toma b.	16 Agej	† 7 48	4 17
Petak	30 David kr. †	17 Danijel	† 7 48	4 17
Subota	31 Silvestar p.	18 Sevastijan	7 49	4 18

PROSINAC
posvećen je
Malom Isusu.

Sunce

ulazi dne 22. u
9 s. 19 m. u ve-
čer u znak Kozo-
roga i počinje zi-
ma. Dan se sma-
nji za 20 m.

Misečeve mine:

☾ Prvak dne
2. u 3 s. 15 m.
iz jutra.

☽ Uštap dne.
8. u 6 s. 32 m.
po podne.

☾ Trećak dne
16. u 1 s. 4.
m. noću.

☾ Mlad. dne
24. u 5 s. 13 m.
iz jutra.

☾ Prvak dne
31. u 12 s. 22.
m. o podne.

Narodno gatanje
o vrimenu:

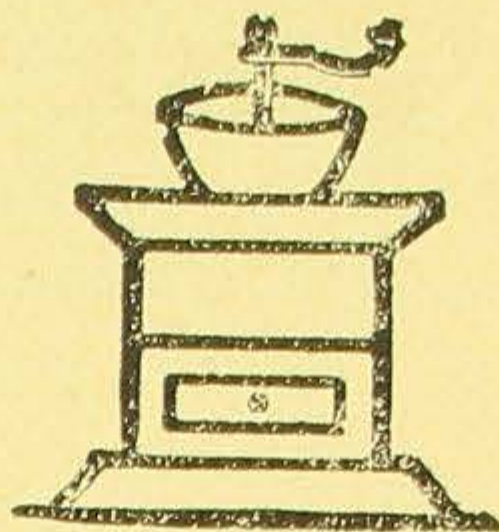
Crni Božić bili
Uskrs.

Kake su otačke
kvatre, tako je
sve lito.

O vrimenu čo-
vik snuje Bog
bogu je.

Dan	D N E V N I K	Primitak		Izdatak	
		D	p	D	p

Radnje u prosincu. Na polju su prestali poslovi, jedino ako nije smrзло i nema snijega, može se orati, pa zato treba sada posvetiti svu pažnju radu kod kuće. Iskrpi džakove, popravi alat, kreši voće i skidaj gusjenična gnijezda a osobito pazi na čistoću i hranenje stoke. Pazi na hranjenike da se ne predru,, te kad dođe svinjokolj uradi sve dobro i čisto pa ćeš imati priko cijele godine čestit zalogaj. Ako još nijesi odlijo novo vino odlij ga, p' onda peči rakiju. Za duge zimske večeri čitaj dobre i poučne knjige te slušaj mudre savjete stariji i pametniji.

ENRILO

savršena zamjena zrnate kave
preporučuje se najtoplije svakom kućanstvu.

ENRILO sa mlijekom

daje izvrsnu bijelu kavu vrlo ugodnog
teka i ukusa.

Potrošnja ENRILA je uslijed
njegove izdašnosti vrlo jeftina.

ENRILO omogućuje užitak kave
i svima onima, kojima je zrnata kava
zabranjena ili im pak ne prija.

Proizvadjica tvornica
HINKA FRANCKA SINOVI
Zagreb.

PREJASNA
KRALJEVSKA KUĆA
KRALJEVINE S. H. S.

Njegovo Veličanstvo kralj

ALEKSANDAR I.
KARADJORDJEVIĆ

rodjen 17. prosinca godine 1888.
na Cetinju. Na prijesto stupio
16. kolovoza 1921. Oženio se
dne 8. lipnja 1922. sa Njezinim
Veličanstvom kraljicom

MARIJOM

rumunjskom princezom, rođena
9. siječnja 1899. u Goti.

Njima se rodi dne 6. rujna
god. 1923. u Beogradu Njegovo
Visočanstvo

PETAR

prijestolonasljednik kraljev. SHS.

Njegovo Visočanstvo kraljević

Djordje,

brat kraljev, rođen 8. rujna 1887.
na Cetinju.

Njezino Visočanstvo kneginja

Jelena,

sestra kraljeva, rođj. 4. stud. 1884.
na Rijeci, vjenčana 9. ruj. 1911. sa
knezom Ivanom Konstantinovičem

Stric Nj. V. kralja Njeg. Vis.
knez **Arsenije Karadjordjević**,
rođj. 16. trav. 1859. u Temišvaru.

Sin njegov Njeg. Vis. knez
Pavle Karadjordjević, rođjen
27. travnja 1893. u Petrogradu,
vjenčan 22. listopada 1923. sa
grčkom kneginjom **Olgom**, rođj.
29. svibnja 1903. u Tatoju.

Stogodišnjak o g. 1927.

Hvaljen Isus Bunjevci i Šokci!
 Hrvaticice majke dobri sinci,
 Dva imena jednoga plemena,
 Jednovirna, braćo, jednokrvna,
 Koji virni ostadoste rodu,
 Sačuvaste viru i slobodu,
 Bog vam dao blagoslova svoga
 Branio vas od zla svakakoga.
 Već godina čet' estčtvrta,
 Otkad daje „Danica“ savita,
 Da uputi, da vas posvituje,
 Na istinu pravu podučuje.
 Al mi danas ruka podrhtava,
 Staračka me snaga sva ostavlja,
 Iz očiju navrle mi suze,
 Jad i tuga svega me obuze,
 Kazat ću vam da m' srcu odlane,
 Iskusio što no sam od lane.

*

Tužni jadi srca žalasnoga
 Ne silite moći oka moga,
 Da orosim suzom knjigu bilu
 Koju šaljem mojem rodu milu.
 Srce m' puno tuge i žalosti,
 U oku mi suza ima dosti.
 Zar da srce mora puknut jadno?
 Ojađeno stić u groblje hladno?
 Kaži srce što su tvoji jadi?
 Kaži oko zašto curiš kapi?

Polij suzom ovu knjigu b'jelu,
 I napiši duše tajnu želju:
 Zašto nema duha kršćanskoga,
 I nestade između nas sloga,
 Ne diči se narod sa svojime,
 Od inada i razdora gine!
 Šta se stidiš svojega moj rode?
 Šta se držiš tuđe gore mode?
 Ta sićaš se onih slavni dana
 Kad j' mantija do kaputa stala
 I narodu s virom kripost dala.
 Sad makako žutokljuno dače,
 Il iz svita kako kuferasče,
 Nametne se da ti vođa bude
 Da ne slušaš tvoje virne ljude.
 Oni, tobož', ne mogu te vodit
 Politiki mantija će škodit!
 Sloga j' bila geslo svakom tada,
 Sad nesloga među nama vlada.
 Koliko je na svitu partija
 U svakojoj Bunjevaca ima.
 Narod pada u viću ne sudi,
 Potisnut je, prizreni mu ljudi.
 Stara slavo dičnih Bunjevaca,
 Uzdance mojih ljubimaca,
 Gdi se kriješ, gdi po tami bludiš?
 Prosjaj da ih iz mrtvila budiš,
 Nek progleda, neka svak doznade
 Samo sloga spasit nas imade!
 I pod vodstvom iskusni nam ljudi,

Koji znadu: Bog će da im sudi,
 Ako ne će pošteno raditi
 I ako će narod privariti.
 Jer kako se mož uzdat u one,
 Koji no se ni Boga ne boje?
 Koji znade što sve ljudi rade
 I što misle kadgod okom trenu,
 Kada legnu, kad se iz sna prenu.
 Taki ljudi što s' Boga ne boje,
 Ne će pazit na te i na tvoje,
 Već će gledat da svoj džep napune
 I nastat će čim jak vitar duhne.

*

A sad čujte kazat ću i više
 šta se gata i kako se piše,
 Naši stari što zabilžiše
 O godini kad vlada *Danica*,
 Ove naše možda baš sestrice.
 Jer kao što po pučini neba,
 Baš *Danica* najlipše izgleda,
 Za misecom ona j' najsjajinja,
 Stanovnikom zemlje najmilija.
 Mislim da je i naša „*Danica*“
 Bunjevcem i Sokcem miljenica,
 Jer ne samo zabave nam daje
 Već i dobrom poukom nam sjaje.

Po gatanju — *Daničina* lita,
 Obično su više kišovita;
 No ako se više lita sravna,
 Znadu biti kašto vruća, sparna.

Proliće se dosta kasno javlja,
 Pošto j' zima bila dugotrajna;
 Al ugodno biva i korisno,
 Pri cvatanju voća plodonosno.
 Trava žito napridno će rasti
 I brez štete moći će se pasti,
 Te gdi jošter imade ovaca
 Moć će biti vunениh pregača.

Ako možda s prolića odviše
 Dugotrajne neuzbude kiše,
Lito će tad lijepo nastati,
 Plodonosno i blago postati;
 Ako l' kiša već sprva povuče,
 Tada lito sušom zajauče;
 Pa će slama zrno nadvladati,
 A ostali usiv slab ostati.

Jesen biva s prva lipo, topla,
 Al naskoro postaje mrgodna,
 Pa će vrlo biti probitačno

Oziminu posijati rano,
 I vinograd u vrime zagrnit,
 Jer će studen rano zapovrnit.
 Ostane l' nam posla do Svih Sveti,
 To će nam se zacilo oteti.

Zima će nam, braćo, rano doći,
 Pa i sniga s njom odmah doteći;
 Isprva će bit dosta snošljiva,
 Kasnije se suha pojavljiva,
 U veljači bit će kišovita,
 Dost' močvarna, svuda kalovita;
 Te škodljive povoodnje nastanu
 Stoki, ljudem i njihovom stanu.

Malo prije prorekao sam veće,
 Da ć' s godinom odlučit proliće;
 Ako dakle ono bude mokro
 Tad se siti miljeni moj pobro:
 Da na gnojnom sijati ne valja
 Ono, što se na lako povalja,
 Jer ako ti ječam, zob polegne,
 Tad iztrune i zrnom podlegne;
 A ako li s prva sušno bude,
 Svašta će ti bolje plaćat trude.

Litina će više slamom platit,
 Samo će se ondi moći hvalit,
 Gdi uzbudu gazde na oprezu
 Te pri sitvi, tako već udesu:
 Pa gdi triba i dvaput prioru
 I umjetnim đubretom potoru,
 S roljkom prođu, živinom opasu,
 Onda će njim sitva bit na glasu.

Voćke će nam uroditi dobro,
 Ne bude li s prolića primokro,
 Ako si ih lipo očistio
 Gusjenice s njih utamano.
 Urodit će uz ugodno vrime:
 Or, jabuka, trišnje a i šljive,
 Krušaka će malo bit i žira;
 U krumpiru biti će obilja.

Vinograd će lipo uroditi,
 A i vino dobro će nam biti,
 Al ga valja baš često škropiti,
 Od moljca i more sačuvati,
 A u jesen rano zagrniti.

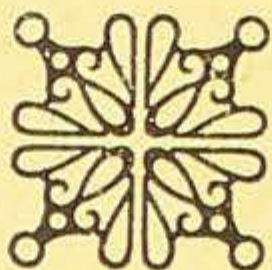
Uz gatanje još i to se priča,
 Da ovoga i druga dva lita:
 Svakojako valja nastojati
 Žita, vina, dovoljno skupiti,
 Jer iza tog doći će godine,
 U kojih će ološit plodine.

Sitimo se dakle štedljivosti,
 Za vrmena da spravimo dosti.
 Zle godine da nas ne obale
 I u ždrilo propasti ne svale.

Bit će, mislim, i dosta mećava,
 I prolomnih oblaka, poplava.
 Žabe će se i skakavci sporit
 A pod jesen miševi rasplodit.
 I ribe će biti u obilju
 Pa će biti zamina nam jilu.
 Još se kaže da će i bolesti
 Ovog liti biti mnogo vrsti.

* * *

A sad, braćo, štogod nam Bog dade,
 Gatalac vam više reć ne znade;
 Već da s uma ne smetnemo toga:
 Da sve dobro dolazi od Boga!
 Triba dakle Njemu da služimo,
 Dobro čineć, od zla se klonimo.
 Te će i Bog dragi dobro dati,
 Pa nam ne će zlo vrime smetati,
 Niti će nam rdave godine
 Dodijati, da nam što uquine.
 U ostalom: budi Božja volja,
 Mudra sveta i uvijek najbolja!

MOLITVA.

(Preštampano iz „S. Danice“ za g. 1892.)

Bože svih naroda
Koji sv'jetom vladaš,
Koji sunce, mjesec
I zvjezdice stvaraš.

Zelenih livada
I visokih gora,
Možni Gospodaru
Neba, zemlje, mora.

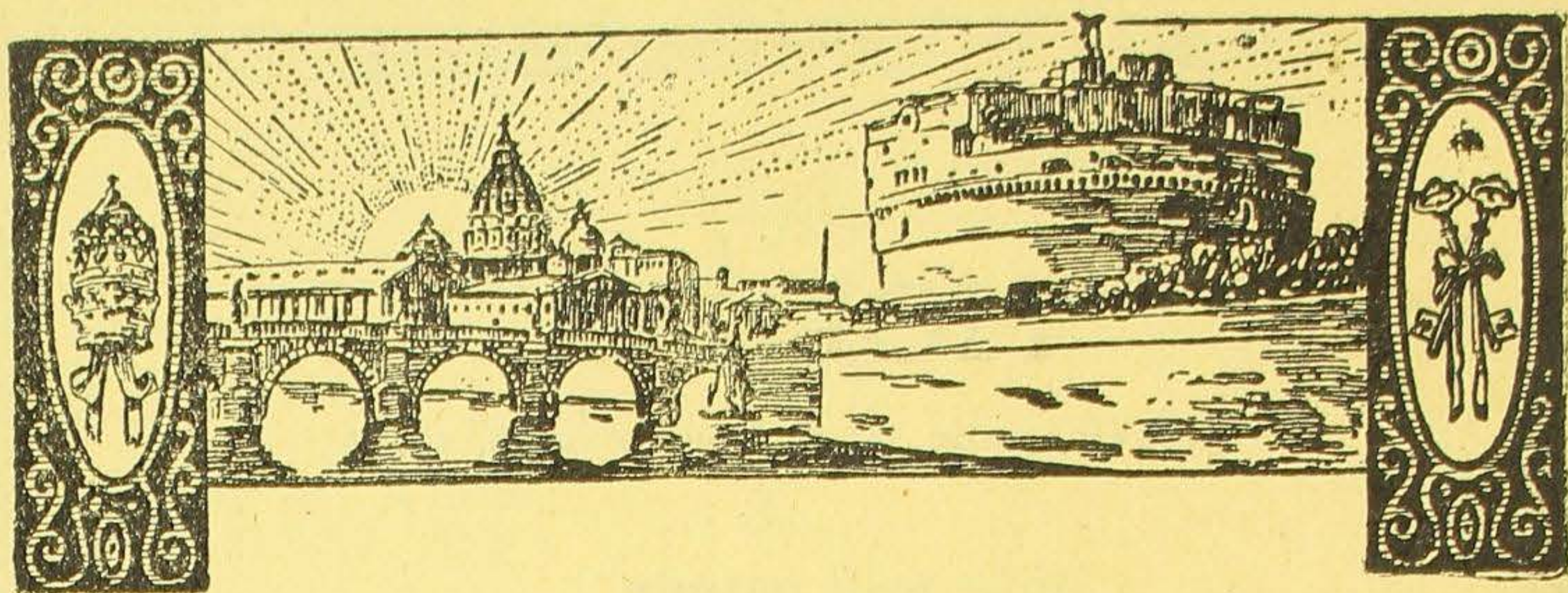
Klešeć Tebi pojim
Kod Tvog žrtvenika:
Tebi Bože silni
Vječna slava, dika!

Bože svih naroda,
Pjesnik harno prosi,
Na moj narod mili
Tvoj blagoslov rosi.

Ljubi Bože rod moj
I njega poštedi,
On će vjeran biti
Tvojoj zapovjedi.

Ti ud'jeli što mu
Sv'jet dati ne može:
Neka se Bunjevci
Slože i umnože!

MIROLJUB.

KATOLICI NA OKUP!

Odkako sam preuzeo uređivanje ove naše „*Subotičke Danice*“, vazda sam nastojao da joj dadem čisto katolički smjer, bez primjese svakog polutanstva i napoličarstva. Nekojim saradnicima to nije bilo po ćudi, jer da tobože nije još došlo tomu vrijeme, te zato ustegoše svoju saradnju od „*Danice*“. Bilo je godina kad sam ju skoro sam morao sastaviti. Današnja vremena dadoše mi za pravo. Mnogi prijašnji protivnici katoličkog pokreta, među Bunjevcima i Šokcima, uviđaju opravdanost Daničinog pisanja te govore: Imali ste potpuno pravo, samo tako i dalje; drugi nam i tako ne će pomoći, to ćemo imati što sami izvojujemo.

Dakle: *katolici na okup!*

Predsjednik čehoslovačke republike Masaryk rekao je odmah nakon osnutka te države: „U čehoslovačkoj će republici katolici imati toliko prava, koliko sami izvojuju!“ Čehoslovački katolici dobro su razumjeli tu poruku, pa su se prema njoj i ravnali. Izdali su parolu: Katolici na okup! i proveli su potpunu diobu duhova. Sve što je katolički mislilo i osjećalo, svrstalo se je u katoličke prosvjetne, gospodarske i političke organizacije. Tko u te organizacije nije htio, smatrao se je protivnikom katolicizma. Polutanstvo se nije trpilo. Ovaj odrešiti nastup čehoslovačkih katolika imao je velik uspjeh. Za kratko vrijeme imali su jaku prosvjetnu i orlovsku organizaciju, čvrstu gospodarsku organizaciju i jaku Pučku Stranku, koja zastupa i brani interese katolika u najvišem državnom forumu, u parlamentu. I danas su katolici u Čehoslovačkoj, na daleko poznatoj sa svojega husitizma, liberalizma i bezvjerstva, jedan faktor s kojim se mora računati. Bez njih i protiv njih se danas u Čehoslovačkoj ne da vladati.

Od čehoslovačkih katolika treba da i mi učimo. I za nas, katolike Jugoslavije vrijede Masarykove riječi. I mi katolici Jugoslavije imati ćemo u ovoj državi toliko prava, koliko sami izvojujemo. S tim treba da budemo jedamput na čistu i da pod devizom: katolici na okup, provedemo svoju prosvjetnu, gospodarsku i političku organizaciju u koje ćemo skupiti sve što misli i osjeća katolički. Mi katolici mo-

ramo imati sve te svoje organizacije, društva i tko nije s nama, ima se smatrati da je protiv nas. Samo tako postati ćemo faktor, koji će se u ovoj državi uvažavati.

Do sada nijesmo imali zajedničkoga fronta, pa šta nam koristi da nas ima 5 milijuna u našoj državi. Naši biskupi u svojim okružnicama javno iznose, da se kod nas osjeća kulturni boj, oni protestuju protiv toga, tuže se vladi na gaženje prava katoličke vjere i Crkve, ali sve će to malo koristiti, dok oni ne budu imali za sobom čvrsto organizovanih katolika. Naročito treba da znamo, da mi katolici u Jugoslaviji ne ćemo ništa postići dok ne budemo imali svoje zastupnike u Narodnoj Skupštini, parlamentu. Mi moramo imati svoju izrazitu katoličku stranku. Svaki svijestan katolik mora da uvidi, da njemu nema mjesta ne samo u stranci, koja je otvoreno protiv vjere, nego ni u takvoj, koja je glede vjere mlaka i nehajna. Na ovo se dosada nije pazilo, pa šta vidimo? Eto imamo „katolika“ zastupnika u Radićevoj, Hrv. Zajednici, među demokratima pače i u radikalnoj stranci, pa koji se je od njih zauzeo za prava katoličke vjere? Nijedan se od njih nije digao protiv zabrane Orlova, ukinuća vjeronauka, otimanja katoličkih samostana i crkava, zatvaranja katoličkih škola itd. A ipak su to stranke u kojima su toliki vjerni katolici! Ne varajmo se i ne će se dignuti ni onda kada se još većma budu gazila katolička prava!

Zato manimo se svakog polutanstva, nastupimo odrešito kao katolici pod geslom: Katolici na okup! Provedimo diobu duhova. Tko je s nama naš je, tko nije s nama protiv nas je. Zbijmo svoje redove pa se za svoju katoličku stvar ne moramo bojati.

Katolici na okup!

Ur.

Otac nebeski.

*Koji hrani ptičicu na grani,
Ribu koji u potoku poji;*

*Hrani zvirje, pitomo i divje,
I međ' travom vodi brigu s mravom;*

*Koj' odiva, gdi-god sunce siva,
Šaren-cviće, kad dođe proliće;*

*Suncu koji put na nebu kroji,
I užeže zvizde svako veče;*

*Pazi na nas, juče, sutra, danas,
Gdi smo, da smo, i rano i kasno:*

*To j' otac moj, Kralju od nebesa
I gospodar sunca i miseca.*

SIVIĆ.

SPOMEN I ČEZNUĆE

na pragu 700 godišnjeg jubileja sv. Franje.

Jesensko jasno je večje. S Umbrijskih divotnih gora
zrake sunčane viju se, pletu u blaženi sm'jeh,
koji na licu Heroja grane, kad svane mu zora
pobjede: **pjevajuć Franjo zemlje te ostavlja gr'jeh.**

•

Nebo je čisto, ko Božanska miso, nepomična što no
držeć u redu vasionu, silnu joj promiče grud.
Franjo tad utisnu poljubac zemlji — i — odonda eno
duh veličanstveni Franjinog mira je krilio svud.

* *

Bolnoj u sjeti, trzaju burnom klonula priroda pusta:
izgleda nešto nekud daleko u neznani sv'jet — — —
kanda u viziji gleda i sluša s Franjinih usta,
u kobi da svoje moderne boli ne će još mr'jet.

*

Cedara vihor i šum na Alverniji priča u granju;
i krolju poprskan ružice Franjine drhtavi list:
sedamsto godina kane u vječnost od tad, al' Franjo
sprema se opet, zemljom da prođe ko drugi **Alvernije Krist.**

• *

Upalimo baklje ljubavi, mira — srca otvorimo milo,
ko pozdravu jutra bajni lotosov cv'jet.
Plače nam duša čeznućem... oj kako divno bi bilo
srdaca Kralju opet obnoviti strastveni sv'jet!

•

Treba nam slušat u **Franjinoj školi Franjine** priče:
tonuti tihano svete i lijepo u znanosti vir,
pa se — probudit! Mladeži nauk treba da sviće
Franjin — i — svanut će sv'jetu Evandjelja žuđeni mir!

P. Diniško A. Franjevac.

Sedamstogodišnjica smrti sv. Franje.

O kako je krasna, o kako je divna smrt pravednika!

Tjelesa njihova sahranjena su u miru a ime im živi od koljena do koljena. Eccl. 44.

Katolička Crkva kada slavi ugodnike Božje i veliča svoje velike sinove, za svetkovinu uvijek odabire dan njihove smrti, t. j. dan kada su zemaljski bijedni život zamjenili sa nebeskom vječitom slavom, kada su se za Nebo rodili. Iznimka je u ovom pogledu samo Bl. Dj. Marija i sv. Ivan Krstitelj, jer su ovi bez istočnog grijeha ugledali svijetlo Božje.

Ove godine navršuje se **700 godina** otkako je sveti Franjo Asiški, taj krotki glasonoša Gospodnji, žarki ljubitelj siromaštva, vatreni apostol Isusa, a veliki svetac Boga i naroda, ležeći gol na goloj

Pijo XI., hoće da prošloj svetoj godini i svih jubilejskih dobara bude kao kruna i zaglavak svečani spomen smrti sv. Franje, pa je čitavu ovu godinu stavio pod zaštitu asiškoga Sveca. Širom svijeta spravlja se Franjini sinovi i kćeri triju redova, da što dostojnije proslave tu znamenitu zgodu otkako je Franjo zemaljsko progonstvo sretno zamijenio za nebesku domovinu. A ne samo oni. Njihovom slavlju učestvovat će cio katolički svijet. Pače i nekatalici spremaju se, da na svoj način odadu počast ovom veli-

Sveti Franjo.

zemlji, prikriženim rukama na prsima, nakon što je velikim blagoslovom blagoslovio svoju braću, vrati čistu dušu Stvoritelju svomu, u subotu, 4. listopada, 1226. godine. „O divna kršćanina—kliče sv. Bonaventura koji je u životu i na smrti samo jedno tražio: biti sličan Isukrstu!“

Premda je prošlo punih 7 vijekova od smrti ovoga Prijatelja Božjega, vidimo i čitamo, kakose ipak i svim krajevima kršćanskoga svijeta, kamo je doprlo ime Franjino, prema da njegovu uspomenu svečanom proslavom obnovi.

kom Svecu. Raspisao se sav kulturni svijet o sv. Franji, pa uzvisuju njegova djela, vrline i duh njegov. Svako: nabožnjak, rodoljub, umjetnik bilo koje struke nalazi u sv. Franji nešto sebi dopadljivog.

U Rimu se ima podignuti na trgu Lateranske bazilike veličajni spomenik sv. Franje, prinosima katolika iz svega svijeta. Trećoreći će u Švicarskoj u Zürichu sagraditi našem Svecu na čast jednu crkvu za tamošnje katolike, tako isto zidu i tercijari u Parizu, potaknuti od pariškog kardinala Dubois-a novu crkvu u onom dijelu grada, gdje ima najviše radnika.

Doista neobična pojava, čiju dobinu mora spaziti i najpovršniji posmatrač. Koga čitavi katolički svijet slavi, koga je u današnje doba jedan vladar i kraljevska vlada proglasila za narodnog velikana, taj je za svoga života prezreo svaku slavu i čast, i zabacio je sve, što poslije groba uzdržaje ime čovječje na zemlji. Renan rekao je o Gospodinu Isukrstu, da Ga poslije smrti hiljaduputa većma ljube nego li za života, i da Isus je sada uistinu kralj neizbrojenih milijuna srdaca, nego za svoga zemaljskoga života: isto tako može se reći o vjernom učeniku Isusa, koji je bio živa slika hvaljenog i blagoslovljenog **Spasitelja svoga**; u štalici se rodio, kao Isus, u ćeliji umro, kao Isukrst na Golgoti. „Bijaše to upravo kao propeti Isus-Krist skinut s križa.“

Što je to kod ovog Sveca, što skreće pažnju tolikih naraštaja i tolikih učenih glava? Zbog čega je on još i danas nakon sedam vijekova udivljenja i nasljedovanja vrijedan?

Jer je Franjo zanimiva i znamenita pojava u povijesti, čiji se utjecaj nije ograničio na jednu pokrajinu ili na jedno stoljeće, nego na mnoge zemlje i na mnoga stoljeća sve do naših dana. Njega Crkva katolička štuje na oltarima, mnogobrojna njegova duhovna djeca sinovskim pietetom ga štuju, ali mu i proslavljeni umovi raznose slavu.

Sv. Franjo je dostojan, da ga se slavi, jer je bio najbližiji Isusu i po tome najveći sin Crkve katoličke: on je jedini od svijetu ljudi čudesnom milošću Božjom primio i nosio na svome tijelu rane Spasiteljeve. Bog je htio pokazati na njegovu tijelu što je već bilo na duši, da nadari i proslavi najiskrenijega Prijatelja, što ga je možda imao iza sv. Pavla njegov žrtvovani Sin na zemlji. Bog ga je odabrao i dao Crkvi u jedno od najtežih doba, da joj bude glavnim stupom u obnovi kršćanskog života.

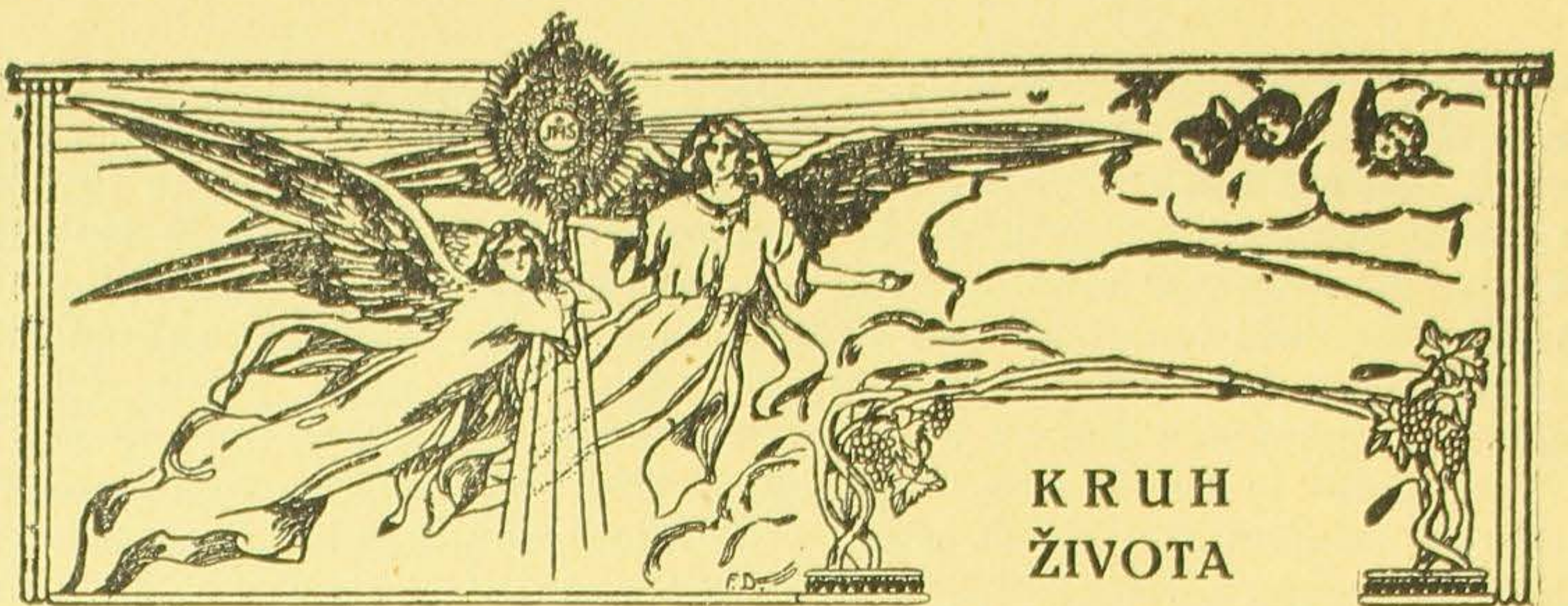
Bit će od koristi promotriti duhovnu sliku serafskog Sveca, kako ju je risao Toma Celanski: „O kako lijep, kako krasan bijaše Franjo u nevinosti života, u čistoći srca, u ljubavi Boga, u žaru poslušnosti, u pogledu anđeoskom! Ljubak u vladanju, po naravi blag, u riječima prijazan, u opomenama ljubezan, u svjetovanju oprezan, u svemu mio; brz da oprosti, spor da se ražesti, oštar prema sebi, blag prema drugima, razborit u svemu.“ Sv. Franjo ali nije bio samo svet čovjek i utemeljitelj triju redova, već on je ličnost, koja je snažno uplivala na razvoj povijesti ljudskoga roda, jakim utjecajem na vjerski i građanski život dao je novi pravac čovječanstvu.

Danas su zablještene oči ljudske i ne vide vrijednost ni u čemu,

osim u sjaju zlata i bogatstva. Božanski Spasitelj drugčije je sudio, a njegov sud je neprevarljiv, jedino ispravan. Kako je Božanski Spasitelj ostavio nebeska dobra, da se snizi do čovjeka, tako je Franjo ostavio zemaljska dobra, da se podigne do Boga. Kako je Isukrst, sav svoj zemaljski život proveo u oskudici i bijedi, da ljude obogati nebeskim dobrima, tako je i Franjo nastojao da bude što siromašniji zemaljskim dobrima, te i u tom pogledu bude sličan Isusu Kristu. Duh siromaštva i ljubav prema siromaštvu bilo je ono moćno sredstvo, kojim je sv. Franjo preporodio kršćanski svijet svoga doba te dao i budućim stoljećima jedan od najzamašnijih pokreta na temelju kršćanske vjere, za približivanje k Kristu, koji je svojim životom posvetio siromaštvo, a sv. Franjo je to siromaštvo podigao do ideala, prema kojem treba da teži sve nastojanje oko kršćanskog usavršavanja. I ljubav prema Bogu i ljubav prema bližnjemu siromaštvom se pročišćuje i jača. Dočim bogatstvo je vezano uz oholost, lakomost i sebičnost, a to su prvi glavnih grijesi iz kojih izvire svi ostali. Otiimanje za bogatstvom izvor je sviju društvenih zala što nastaju u svijetu i radi kojih milijuni stradavaju. Tu se rađaju borbe između siromašnih i bogatih, a te borbe nose bune, revolucije, ratove i stotinu drugih nevolja. Franjo nije mrzio bogataše, ali je prednost dao sirotinji. Znao je, da ljubav siromaštvu čini ljude najboljom braćom, te nosi mir dušama i svemu svijetu. Živio je baš u ono doba, kada je gramzenje za prolaznim dobrima ovoga svijeta prouzročilo najveća zla i nevolje, te pokvarenost i nepravda vladala posvuda. Tada se pojavi sv. Franjo u prosjačkoj haljini, da putem siromaštva vrati svijet Gospodinu Kristu. Naukom svoga primjera i primjera braće svoje Franjo je preporodio svijet duševno, a tim je došao i socijalni preporod. Franjo je išao zatim, da se iz ljudskog društva uklone uzroci nezadovoljstva i nepravde, a ne siromaštvo što i tako nije moguće. Kršćanstvo je djelovanjem sv. Franje kao nekim novim čudom nanovo procvalo. A za nagradu došao je velikom Svecu najuzvišeniji dar s neba: nebeski Seraf utisnuo mu u tijelo rane Spasiteljeve, koje je pune dvije godine do smrti nosio kao znak najvećeg posvećenja, što ga ikada ikoji smrtnik doživio.

Oko sv. Franje okupili su se svi tadanji najbolji sinovi Crkve u veličanstvenu organizaciju triju redova. Tri milijuna kršćana i danas živi i radi po nauku velikog Sveca u tri franjevačka reda, da i danas iza sedam stotina godina raznose po svem svijetu duh sv. Franje, duh najčišćega preporoda u Kristu i apostolstva vjere: širenja, jačanja, obrane i uzveličanja Isusove nauke.

„Sinovi njihovi radi njih ostaju do vijeka“. A što su bili sinovi sv. Franje našem narodu baš u ovim krajevima, u najtežem u najžalosnijem vremenu, to zna povijest. Pravo ima i dužnost svaki kršćanin da učestvuje u proslavi viteza Božijega. Sveci, istina nepotrebuju naše svetkovanje, ta oni se već davno vesele društvu najčišći duhova: s nama se vesele, ne onda kada ih štujemo, već onda kada ih u krjeposnom životu nasljedujemo. Štovat ih a ne slijedit, znači grdno ih vrijeđati.

Euharistijski Kongres u Chicagu

Najveći svjetski euharistijski kongres, održan je od 20. do 24. lipnja 1926. u američkom gradu Čikagu. Prostor naše malene „Danice“ ne dopušta nam, da sav kongres u tančine opišemo, samo ćemo spomenuti važnije priredbe.

Sve dosadanje euharistijske kongrese natkrilio je čikaški. To je bila najveća manifestacija u svjetskoj povijesti. Već same priprave bile su ogromne: 25 odbora sa 400 članova radilo je oko priprava čitavu godinu dana. Doček Papinog izaslanika bio je veličajan, više nego kraljevski. Tu je Amerika pokazala, što drži o Papi, kako ona cijeni i štuje vrhovnu glavu katoličke Crkve.

Na kongresu bilo je oko milijun katolika iz cijeloga svijeta, među njima 12 kardinala, 56 nadbiskupa, 257 biskupa i preko 2000 svećenika. Hodočasnici su otputovali na 800 posebnih vlakova, 400 parobroda i 122 hiljade automobila. Sav narod dakako nije mogao u nijednu crkvu, jer je i najveća skoro bila puna samoga svećenstva i s nekih 400 novinara. Zato su bile namještene sprave telefona bez žica (radio), koje su raznosile pjevanje i propovijedi na sve strane, gdje su vjernici bili sakupljeni, a osim toga i po svoj Americi.

Drugi dan kongresa bio je dan djece. Na oltaru, koji je bio podignut u visini od 40 metara, služio je Papin izaslanik sv. misu, kod koje je pjevalo 62 hiljade djece. Takve se ljepote još nikad na svijetu nije čulo. — Treći je dan bio ženski dan, pa je kod sv. mise pjevalo 19 hiljada žena pjevačica. Uveče toga dana bila je procesija od 100 hiljada muškaraca sa svijećama u ruci. To je bilo neopisivo veličanstveno. — Četvrti je dan bio đачki dan, pa je kod sv. mise pjevalo 30 hiljada đaka. U sve te dane bilo je bezbroj sastanaka, govora i predavanja za svaki narod u njegovu jeziku.

Zadnji dan je bila procesija, u kojoj je sudjelovalo milijun osoba. To je bilo nešto, čega još svijet nije vidio. Ta procesija nije bila u samome gradu Čikagu, nego 40 km. od Čikaga u mjestu Mundelajnu. Od ponoći je iz Čikaga hodočasnike vozilo svaki sat hiljadu vlakova do toga mjesta, a bezbroj je hodočasnika išlo pješke i automobilima.

Procesija je išla oko jednog velikog jezera, po kojem su plovile lađe prikazujući razne euharistijske simbole (prilike). Put, kud je prolazila procesija sa Svetotajstvom, bio je posut cvijećem kao debelim sagom. Pri završetku procesije udarila je kiša, ali samo kratko vrijeme, pa nije procesije pokvarila. Na koncu je Papin izaslanik podijelio blagoslov, i tim se taj velebni euharistijski kongres završio.

Slavlje sv. Male Terezije u Somboru.

U Somboru je karmelićanski manastir. Jedini u našoj državi. Oci Karmelićani priredili su 15., 16. i 17. svibnja 1926. trodnevnu pobožnost u svojoj crkvi, na slavu svete Male Terezije, koja je prije godinu dana 17. svibnja proglašena za svetu, a bila je redovnica Reda Karmelskoga. Časni Oci su se vješto postarali da im u crkvu dođe što više vjernika. I doista, ne samo da je Sombor bio tamo, nego i iz svih okolišnih sela dohrlio je katolički narod pod barjacima „s križom“ u somborsku karmelićansku crkvu tako, da je sva tri dana crkva pri svakom obredu bila dupkom puna i za vrijeme misa i za vrijeme propovijedi i na ispovijedi. Toliko se vjernika za tako malo vrijeme valjda nije još nikada ispovjedilo i pričestilo u toj crkvi, kao ova tri dana.

Da bi slavlje svete Male Terezije bilo što sjajnije, časni Oci, osim što su crkvu nakitili veličanstvenim uresom i kipom sv. Male Terezije, pozvali su na svečanost svoga natpastira presv. g. Lajču Budanovića i sve svećenstvo naše biskupije, pozvali su sa strane govornike, a naročito pozvali su Njegovu Preuzvišenost papinog Nuncija, gosp. Hermenegilda Pellegrinetti-ja. S njim je došao i beogradsko-smederevski nadbiskup preuzv.

Sveta Mala Terezija.

podžupanom g. S. Rajićom u pratnji svojih činovnika. Goste je nosio peteropreg g. K. Fernbacha i jedan četveropreg i dugi niz karuca.

g. Rafael Rodić, a dočekao ih je, kao goste u svojoj biskupiji naš natpastir presv. g. L. Budanović i otpratio ih je sa svojim svećenstvom u Sombor.

Odlične goste dočekao je sam grad Sombor. — Načelnik grada Sombora gosp. Lazar Radišić izašao je lično pred goste na stanicu u pratnji senata, a s njime zajedno i veliki župan bački g. dr. S. Petrović, sa

Od stanice pa do karmelićanske crkve, put, sa obadve strane, pokrio je narod. Tu su bile sve škole, od najnižih pa do najviših, i naroda iz grada i sve okolice. Na čelu povorke jaše do preko 100 konjanika, na konjima sve ljepši od ljepših. Duž velike ulice svi prozori puni gledalaca, cvijeća ćilima i sagova.

Iza svečanoga crkvenoga dočeka u crkvi, primio je g. Nuncij u samostanskoj velikoj dvorani sve korporacije, udruženja grada Sombora. Iza svećenstva bačke biskupije koje je vodio presvj. g. Lajčo Budanović, i koje je, i ako uvijek odlučno, sada puno oduševljenja izrazilo svoju odanost Crkvi i Svetoj Stolici, došli su: Zupanija, Grad, Vojska, zastupana po komandantu mjesta pukovniku g. Rakeću, Rim. kat. Crkvena Općina itd. Ženska udruženja primio je g. Nuncij u sakristiji, među njima prvu Dobrotvornu Zajednicu Bunjevaka.

U nedjelju u 10 sati služio je svečanu svetu misu preuzv. g. Papin Nuncij, a dvorilo je sveukupno svećenstvo što ga je bilo u Somboru. Dvorilo je kod oltara do 30 svećenika. Dvorbu je vodio naš Natpastir, a prisustvovao je misi i arcibiskup beogradski. Takova sjaja pri svetoj misi još nije vidio grad Sombor. Crkva puna kao nabijena. Veličanstvene karmelićanske orgulje orile su se, sad kao oluja po moru, sad kao pjev ptičica kad ograde sunce, sad kao kori anđeoski kada se klanjaju Kralju kraljeva. I to je sve donijela sveta Mala Terezija, u čiju slavu se sve ove lijepe svečanosti priređuju.

Nuncija i goste pogostili su na podne časni Oci karmelićani, a u večer grad Sombor, sjajnim banketima. G. papin Nuncij je i prilikom prijema i na banketima odzdravljao dosjetljivo, uvijek na našem jeziku.

Sva tri dana su po cijelo prije podne sjedili ispovjednici i dijelili svetu pokoru stotinama i hiljadama vjernika. Sva tri dana je bilo svetih govora na tri jezika. Bunjevačke govore su držali svećenici iz Subotice i iz Bajmaka. Na ispovijedi je bila tolika masa, da ih nijesu mogli za sva tri dana poispovjedati.

Sve ovo nam jasno govori, kako je moćna Crkva Isusova u kojoj Bog čini čudesna po najmanjima, da proslavi svoje Ime blagoslovljeno.

Prisutnik.

DVA PLUGA.

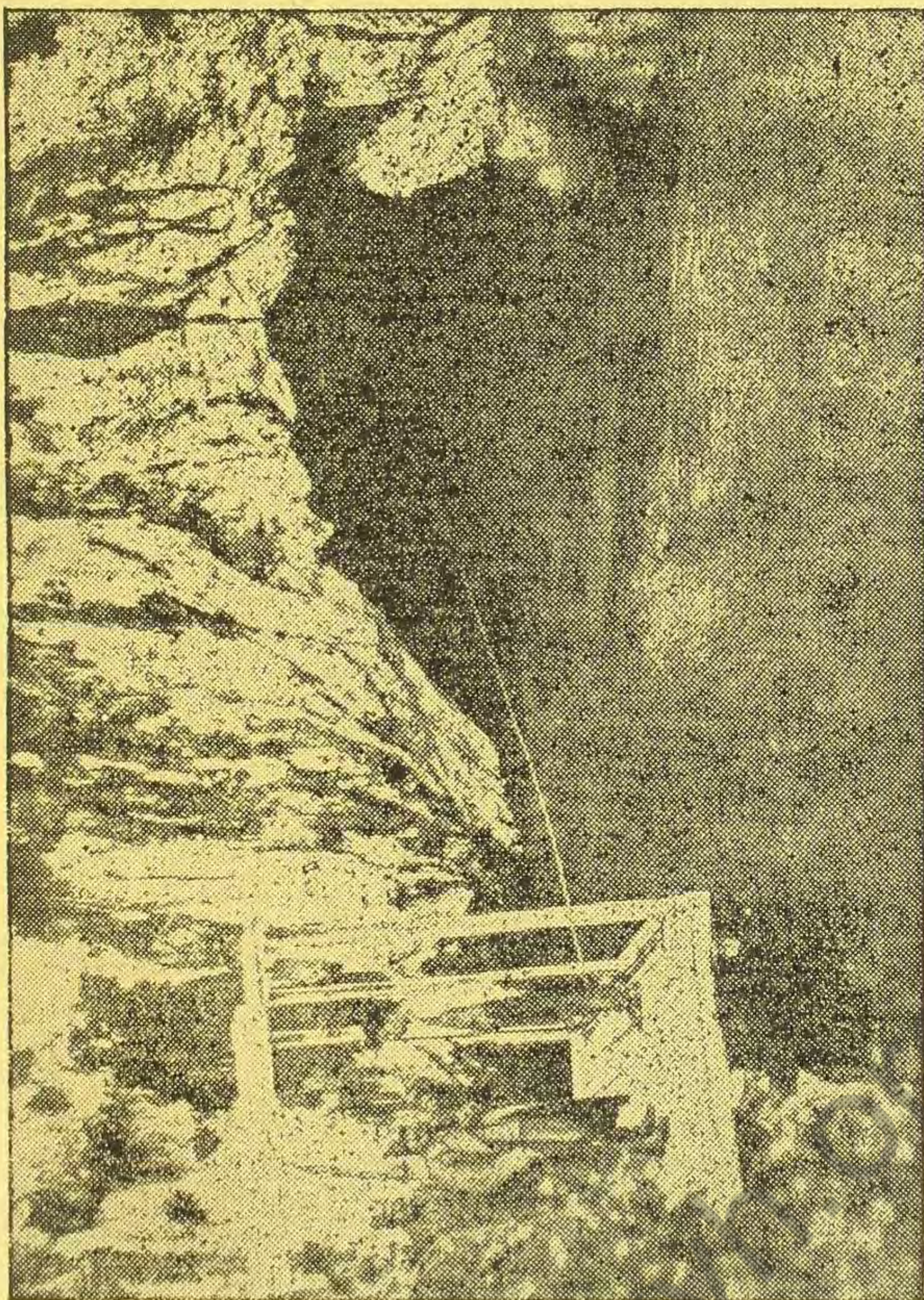
Od jednoga istoga komada željeza i u jednoj istoj kovačnici bila su skovana dva pluga. Jedan je od njih dospio u ruke rataru i odmah pođe na posao, drugi se dugo bez koristi potezao u trgovčevu dućanu. Nakon nekoga vremena dogodi se, da su se oba zemljaka opet sastala. Plug, koji je bio u ratara, sjao se kao srebro te je bio pače još ljepši nego u vrijeme, kad je upravo izišao iz kovačnice, dok je plug proležavši bez svakoga rada u dućanu potamnio i rđom se pokrio. „Kaži molim te, od čega se ti tako sjaš?“ upita zarđali plug svoga starijega znanca. „Od rada, drago moje,“ odgovori taj, „a što si ti žarđao i ružniji postao nego što si bio, to je zato, što si sve vrijeme proležao ništa ne radeći.“

N.

Naša pradomovina.

U staro vrijeme ljude su obično po kojem porodičnom ili zanatlijskom imenu nazivali. N. pr. Antunovi potomci nazvaše se *Antunovići*, Matkovi *Matkovići* a Filipovi *Filipovići* itd.; od zlatara postadoše *Zlatarevići*, od solara *Solarevići*, a od kovača *Kovačevići* itd.

Tako isto radi razlike prozvaše i cijela plemena po pojedinim mjestima ili predjelima, gdje su ista plemena obitavala. Vjerojatno i naši stari, budući su prije oko rijeke *Bune* pribivali, dobiše svoje ime *Bunjevci* od hercegovačke vode Bune, koja izvire u Veles-planini u pozadini Nevesinja, dva sata hoda od varošice Blagaja, te kod

Njeg. V. Kralj na izvoru Bune rijeke.

sela Bune utiče u Neretvu, koja kod Metkovića prelazi u Dalmaciju i utiče u naše Jadransko more.

(Naša slika na strani 43. prikaziva Njeg. Vel. kralja Aleksandra na tajanstvenom i divnom izvoru rijeke Bune.)

Kako su Turci Carigrad zauzeli, a cara Lazara i ostale kršćanske vojvode na Kosovu-polju potukoše, banovine i kraljevine njihove uništiše, nijesu imali oni narodi nade, da će na svojem starom ognjištu život u miru provoditi moći. Silno napredovanje Turaka potisne, u petnaestom vijeku, i naše pradjedove sa ubavoga okoliša Bune rijeke k Dalmaciji, — otud nam je ime *dalmatinsko*. Stranom što ni u novoj domovini Dalmaciji ne biše im život osiguran, a stranom na poziv austrijske vlade, koja je onda u Ugarskoj vladala, jer sami Madžari ne mogaše odoliti Turkom, — krenuše naši pradjedovi, pod oružjem, jedni preko Velebita i Hrvatske, a drugi preko Bosne i Hercegovine u današnji naš zavičaj u ravnu Bačku. Bosance je vodio, franjevac o. *Anđeo Šarčević*, a Dalmatince plemenske poglavice *Marković* i *Vidaković*.

Kada su naši stari prije dvi-tri stotine godina došli u ove krajeve nije tu bilo ni Srba, ni Madžara, ni Švaba, nego je sve пусто bilo. Sela i gradove, crkve i manastire Tatari i Turci uništiše. Našima je valjalo u najopasnije vrijeme novu otadžbinu braniti, katoličku vjeru uzdržavati i zemlju obrađivati.

Žalibože danas se ove zasluge naših pradjedova zaboravljaju, ali na mladima stoji, da kao što su naši stari dostojno vršili dužnost onoga doba, tako će biti lijepo i časno, ako i njihovi potomci svoje vjerske i rodoljubive dužnosti današnjega vremena izvrše.

MUDRI POLJACI.

Neki ruski general dobio je god. 1863. kao nagradu za hrabrost od cara ogromno crkveno imanje u Tureku (okrug Sandomir) u Poljskoj. God. 1876. imao je poći u rat na Turke. Prije odlaska htjede da učini nešto, što bi caru bilo osobito drago. Pozove k sebi ljude, koji su stanovali na njegovu posjedu i obrađivali ga. Bili su to sami siromašni Poljaci. On im reče :

— Prije nego otputujem, htio bih svakome od vas pokloniti komad zemlje. Ali zato morate mjesto vaše katoličke vjere primiti rusko-pravoslavnu. Promislite dobro o tome, pa mi kažite svoju odluku.

Po tom se general udalji, a siromašni radnici stadoše vijećati. Poslije dugoga vijećanja eto ih vesela lica pred generala. Jedan od njih reče mu u ime svih :

— Gospodine generale! Kad tko hoće sa mnom da se mijenja za konja ili za što drugo pa k svojem konju daje u ime pridaje novaca, onda je moj konj sigurno vrijedniji od njegova. Stoga mora biti i naša vjera vrijednija od rusko-pravoslavne, jer nam Vi u ime pridaje dajete zemlju. Na to general poviče: — Vi nitkovi! i sigurno bi ih bio počastio bičom, da se nijesu brzo udaljili.

N.

Bunjevačko plemstvo.

U starije vrijeme, ljudi, ako su se na bojnopolju ili u građanskom životu isticali, bijahu plemstvom odlikovani. Sa ovim odlikovanjem bile su skopčane neke posebne povlastice, prava i dužnosti, koje nisu mogli uživati neplemići.

Plemstvo je stajalo na čelu općinama, u selu, u varoši, u županiji; ono je zastupalo općinstvo (varoš, županiju) na požunskom saboru, gdje su se državni poslovi rješavali. Plemstvo je uzdržavalo mir i red u općini, u županiji; i sudstvo je bilo u njihovim rukama. Plemići su bili rođeni vojnici i dužnost im bijaše oružjem braniti državu.

Vještiji, učeniji, zaslužniji plemići dobiše i manja-veća imanja (to su bili magnati veliki plemići); a prosti, mali plemići nisu imali dobara nego su bili slobodni građani; i u mirno doba nisu imali nikakve dužnosti niti prema općini, niti prema državi.

Ali odlikovanja ima i u današnjem životu; i danas se ljudi odlikuju ako radom, naukom i štednjom pribave sebi imetka i razboritim vještim, okretnim ponašanjem nadvise, nadmaše ostale građane. Ta već i marljiva, bolja djeca dobiju odlične svjedodžbe i darove.

U svećenstvu zaslužniji popovi postanu kanonici, opati, prelati i biskupi. Videniji, razumniji građani postanu opć. knezovi, bilježnici, načelnici, župani. U vojsci hrabri junaci postanu oficiri, kapetani, pukovnici, generali.

Ne može se dakle zamjeriti tome, što su se naši djedovi i pradjedovi plemstvom odlikovali za junaštvo i dobra djela. Nego to je za osudu, što se je plemstvo tokom vremena izopačilo.

Općinski poslovi u općinama, i u samoj županiji bjehu zanemareni. Varmedaši su se više starali gdje i kako će provoditi, nego sa općinskim poslovima. Nije čudo dakle, ako je građanstvo g. 1848. ukinulo stare pravice i prednosti plemstva i tražilo i izreklo jednaka prava i dužnosti za svakoga građanina.

Ipak buduć djelovanje našega plemstva duboko zasijeca u našu istoriju, držim za shodno, da se barem važniji podatci, koji se na porijeklo, postanak plemstva odnose, — zabilježe i potomstvu našem sačuvaju.

U somborskom žup. starom arhivu popisane su plemićke, lemeške familije i po općinama i po abecedi kako slijedi:

Adamović familiji zadobio je plemstvo: A. Đuro iz Lemeša, g. 1625., koje je u Požunu proglašeno g. 1626. — **Alaga** familiji zado-

bio je plemstvo: A. Petar iz Lemeša g. 1722. — **Antunović** familiji zadobio je plemstvo: A. Ivan graničarski kapetan iz Subotice — A. Albe iz Aljmaša god. 1751. U ovoj familiji proglašeno je svega 37 plemića. Iz ove familije potiče A. Ivan naslovni biskup i veliki dobrotvor i prosvjetitelj Bunjevaca.

Bukvić familiji zadobio je plemstvo: B. Ilija iz Subotice g. 1741. — **Blesić** familiji zadobio je plemstvo B. Nikola i Josip iz Kačmara g. 1756. — **Bošnjak** familiji zadobio je plemstvo: B. Josip iz Sombora g. 1770. — **Barić** familiji zadobio je plemstvo: B. Mijo iz Gare g. 1712. — **Barašević** familiji zadobio je plemstvo: B. Josip iz Lemeša g. 1776.

Đelmiš familiji zadobio je plemstvo: Đ. Ivan iz Subojice g. 1798.

Fratričević familiji zadobio je plemstvo: F. Jakov i sinovi: Filip, Mijo, Petar i Antun iz Sombora g. 1791.

Grašalković familija je također uvedena među bačvanske plemiće. Gr. Antun (r. 1694. u Pečuhu) zadobio je familiji plemstvo i barunstvo g. 1750. sotim i bajske, baškutsko i garsko dobro. Sin mu Antun posta grofom, a ovoga sin III. Antun hercegom. — **Guganović** familiji zadobio je plemstvo: G. Pajo, Šimun i Matija iz Kunbaje g. 1745.

Horvat familiji zadobio je plemstvo; H. Andrija, Stipan, Josip, Ivan i Danilo iz Lemeša g. 1798.

Ivanković familiji zadobio je plemstvo: I. Nikola i Antun iz Lemeša g. 1744. — **Ivanić** familiji zadobio je plemstvo: I. Josip, Ivan i Mirko iz Lemeša g. 1780.

Jakopčić familiji zadobio je plemstvo: J. Šimun iz Subotice g. 1816. — **Josić** familiji zadobio je plemstvo: J. Baltazar iz Sombora g. 1805.

Kaić familiji zadobio je plemstvo: K. Josip, Luka, Antun i David g. 1798. — **Knezević** familiji zadobio je plemstvo: K. Matija, Đuro i Ivan iz Lemeša g. 1753. — **Kopunović** familiji zadobio je plemstvo: K. Grgur iz Subotice g. 1791. — **Kovačić** familiji zadobio je plemstvo: K. Antun iz Aljmaša g. 1813. — **Kujundžić** familiji zadobio je plemstvo: K. Josip bajske glavni bilježnik od V. Ferdinanda g. 1835.

Latinović fam. zadobio je plem. L. Stipan i David iz Boršota g. 1719. Iz ove familije proglašeno je svega 28 plemića. — **Lučić** familiji zadobio je plemstvo: L. Andrija iz Subotice g. 1776. Ovo je plemstvo proglašeno u Bačkoj g. 1801. na temelju turopoljske svjedodžbe.

Marković familiji zadobio je plemstvo: M. Damjan kapetan somborske tvrđave g. 1690. Iz ove familije proglašeno je svega 7 plemića. — **Markulin** familiji zadobio je plemstvo: M. Ivan iz S. Ivana g. 1776. Iz ove familije proglašeno je svega 7 plemića. — **Mandić** familiji zadobio je plemstvo: M. Ivan iz Lemeša g. 1688.; M. Matijaš iz Sombora g. 1720; M. Ivan g. 1801; M. Gajo g. 1811.; M. Nikola 1813. M. Jakov iz Kačmara g. 1821. Iz ove familije proglašeno je svega plemića u Aljmašu 4, u Baji 11, u Monoštoru 1, u

Čavolju 41, u Kaćmaru 11, u Stančiću 2, u Bajmaku 16, u Subotici 5.
 — **Miković** familiji zadobio je plemstvo: M. Ivan i Đuro god. 1770.
 — **Milašin** familiji zadobio je plemstvo: M. Pavle, Martin, Antun i Nikola g. 1791. od II. Leopolda. M. Nikola Franjevac i vojnički svećenik radi svoje požrtvovne borbe proti Turkom i brižnoga njegovanja ranjenih vojnika postao je biskupom stolnobiogradskim. († 1811.)

Nimčević familiji zadobio je plemstvo: N. Makso iz Subotice g. 1751. — **Novaković** familiji zadobio je plemstvo: N. Stipan, Pajo i Petar g. 1791.

Orčić familiji zadobio je plemstvo: O. Matijaš i Đuro iz Subotice g. 1776. Potvrdu dobi O. Matijaš na temelju svjedodžbe zagrebačke županije.

Parčetić familiji zadobio je plemstvo: P. Martin iz Sombora g. 1753. — **Perčić** familiji zadobio je plemstvo: P. Jakov g. 1757. — **Pilasanović** familiji zadobio je plemstvo P. Jakov, Filip, Stipan i Ivan iz Roglatice g. 1741. — **Piuković** familiji zadobio je plemstvo: P. Ivan iz Mateovića g. 1741. Iz ove familije proglašeno je svega 3 u Baji, 7 u Subotici, u Mateoviću 120. — **Prčić** (Pertich) familiji zadobio je plemstvo: P. Stipan iz Subotice g. 1561. od I. Ferdinanda. Njegovi potomci P. Josip i Ivan tražili su i dobili od županije potvrdu plemstva g. 1761. **Ovo je najstarije bunjevačko plemstvo¹⁾**

Rudić familiji zadobio je plemstvo: R. Toma iz Subotice god. 1755. R. Antun i Ivan zadobili su jedan dio Aljmaša i Kunbaje; a R. Josip zadobio je barunstvo; on je bio g. 1832—36. podžupan, a g. 1837—1867. veliki župan Bačke.

Sučić familiji zadobio je plemstvo: S. Luka subotički kapetan g. 1690. S. Ilija, Jakov, Đuro, Andrija, Bolto, Stipan, Josip i Karlo bili su odlični varmedaši (bilježnici, ovjetnici, kapetani, podžupani). S. Pavle bio je stolnobiogradski, a kasnije đakovački biskup. († 1834)²⁾

— **Sarić** familiji zadobio je plemstvo: S. Stipan iz Subotice 1751.

— **Stipanović** familiji zadobio je plemstvo: S. Gajo god. 1752. —

Sudarević familiji zadobio je plemstvo S. Gajo g. 1751. — **Strilić** familiji zadobio je plemstvo S. Antun i Petar iz Sombora god. 1791.

Šišković familiji zadobio je plemstvo general i barun Š. Josip g. 1719.

Tomašić familiji zadobio je plemstvo: T. Ivan i Andrija g. 1778. a proglašeno na temelju zagrebačke svjedodžbe iste godine. T. Ivan i Mijo uvršteni su među plemiće kao subotički stanovnici g. 1817.

Vidaković familiji zadobio je plemstvo V. Đuro subotički kapetan iz Subotice g. 1690. — V. Petar, Andrija, Josip i Ilija kao lemeški stanovnici uvršteni su među plemiće g. 1780. Iz ove familije

¹⁾ Pertich család nemesi oklevele a bácsmegyei levéltárban őriztetik. Dr. Dudás.

²⁾ Szucsich szabadkai család, hol ősei épen félszázadon át határőrségi kapitányok voltak. Igy Sz. Lukács albániai származásu katona, ki előbb Boszniában szolgált, 1687-től fogva volt kapitány Szabadkán, részt vett 12 hadjáratban miért 1690. nemesi rangot nyert. Dr. Dudás, Bácsmegyei T. T. Évkönyve. 1893

proglašeno je svega u Aljmašu 18, u Baji 4, u Bajmaku 6, u Čavolju 13. u Subotici 101 plemić. U ovoj porodici ima V. Hadnađev, V. Dokmanov, V. Mukić, V. Klinčar, V. Božanov, V. Lucin, V. Stanićev, V. Durmiš. — **Vojnić** porodici zadobio je plemstvo: V. Stipan i Ivan iz Subotice g. 1741. V. Luka i Jakov kupiše jedan dio Bajše, Pačira, Moravice i Roglatice g. 1759. V. Stipan je bio veliki župan Subotice i Bačke. Kasnije postade barunom. Iz Vojnić porodice proglašeno je svega u Bajši 36, u Subotici 39 plemića. Imaju V. Tunića, V. Hajduk, V. Zelića, V. Mijatovi, V. Purčarevi, V. Kortmiši, V. Đanini. — **Volarić** porodici zadobio je plemstvo: V. Stipan i Franjo g. 1753. što je iste godine objavljeno na temelju turopoljske svjedodžbe. — **Vuković** porodici zadobio je plemstvo V. Jeronim g. 1756. — **Vujević** porodici zadobio je plemstvo: V. Grgur i Ilija, te njihovi sinovi Petar, Đuro, Jakov, Ivan i Mijo.³⁾

Na čelu bunjevačkoga plemstva, i u opće našega političkoga, društvenoga, kulturnoga života bili su od g. 1686—1848. u **Subotici**: Sučići, Kaići, Antunovići, Vidakovići, Vojnići, Mamužići, Parčetići, Kopunovići, Markovići, Somborčevići; u **Bačkoj**: Rudići, Piukovići, Latinovići, Fratričevići, Pilasanovići, Kovačići, Guganovići, Šiškovići, Strilići.

Familije Prčića i Vojnića plode se, mlože se; a porodice Rudića, Pilasanovića, Latinovića, Piukovića, Parčetića, Fratričevića nestaju; Sučići su posve izginuli.

M. MANDIĆ.

ISKRICA XI.

Želja neredna i nepoštena teška je žalost života. Kad ti tražiš one radosti, koje tvoga stanja nijesu, tada si kao bolestan u svim udima, rana živa grize dušu i ime tvoje. U našim gradovima ima sada više ljudi neg' prije, koji se bore s gladom, dugom i sa sramotom. Mučeni su od želje svoje i poruženi od drugih. Hoće da slijede oholost bogatih mjesta, a nemaju od njih nego smrad. Ono, što nije naravno, nije ni dobro. Prosti budimo i ponizni; radimo i čutimo, a drugim pustimo veličanstva i ljepote; imat ćemo i mi u svojoj malenosti krasnost i diku svoju. Mala ptičica ne ima ni konjskoga koraka ni lavskoga glasa; ali leti lijepa i lagana s različitim bojama svojim kroz nebeske vedrine, i živi vesela među lišćem i cvijećem. Budimo siromasi, ali čisti: čisti u ruhu, čisti u duši. Sa svim mislima proklinjimo suvišnost; trošenje, koje od grijeha dolazi, rađa grijeh. Lijepa haljina mnogokrat pokriva srce slabo i pamet praznu.

N. Tomaseo.

³⁾ Podatke o staroj plemićkoj porodici Mahnića nisam mogao istražiti. M. M.

NAŠI PO- KOJNICI.

Rod bo samo, koj' si mrtve štuje,
Na prošasti budućnost si snuje!
Preradović.

† IVE PRĆIĆ.

Već se došampavala lane ova naša „Danica“, kad smo dobili tužnu vijest da je dana 14. rujna 1925. u večer u 8 sati, pokrijepljen presvetim Otajstvom, ispustio svoju plemenitu dušu u 91. godini svoga života Ive Prčić zemljoposjednik, najstariji član velike familije Prčićeve.

Evo dragi rode nestade i posljednjega starješine od prvih boraca bunjevštine, sa Ivom Prčićem izumire i posljednji osnivač „Pučke Kasine“, toga prvoga ognjišta našega narodnoga života.

Pokojnik je bio svijestan Bunjevac i pravi katolik od glave do pete, a čelik značaj da mu je trebalo para tražiti. Sedamdesetih godina, kada se bunjevština počela buditi „Dida-Bačo“ je bio među prvima. Od godine 1878. do 1914. nije bilo u Subotici narodnoga sastanka i dogovora bez Ive Prčića. Sudjelovao je kod osnivanja sviju bunjevačkih društava i bio im revnim članom. Ujedinjenje triju plemena zateklo ga je već kao slabunjava starca, nije se pačao ni u što, ali je zato budno pratio tok događaja.

Bolovao je dugo, više godina je poligivao, al „Danica“ njegova vjerna prijateljica vazda mu je bila pri ruci. Ništa ga nije dalo otrgnuti od onoga pravca, kojega su se držali svih Bunjevci u najtežim vremenima i koji ih je pravac na životu i slogi i održao, sve dok nekoje od njih nije okužio otrovan duh protunarodne liberalne i bezvjerske politike. „Dida-Bačo“ je i sada ostao vjeran geslu svojih pradjedova: „*Za krst častni i slobodu zlatnu!*“

Pokojnik je pokrenuo i akciju za podignuće velikog zvona kao zadužbine familije Prčić u crkvi sv. Terezije, te darovao u tu svrhu najveću svotu od 30 hiljada dinara.

Sahranjen je dne 16. rujna uz veliko saučešće naroda, prijatelja i štovatelja.

Slava, vječna slava uspomeni Ive Prčića, a vječni pokoj i rajsko naselje duši njegovoj!

† ŠANDOR RAJČIĆ.

Umro je u dobi od 42 godine, kao podnačelnik grada Subotice.

Šandor Rajčić, bio je u ono doba, kada su za bunjevštinu Mađari dijelili kazne i progonstva, on je onda bio — Bunjevac. Bio je jedno vrijeme urednik, a do svoje smrti suradnik, naše „Danice“ i desna ruka pok. Paji Kujundžiću. Poslije nesrećnog podhvata bunjevačke banke, Šandor Rajčić je htio da spase što se je još dalo spasiti, ali drugi, od njega jači, osujetio je ovu spasavajuću akciju, ipak mu je toliko uspjelo da osim dionica niko nije ništa drugo izgubio. Poslije toga bio je duže vrijeme zamjenik direktora u Hrvatskoj Zemaljskoj sada Jugoslavenskoj Banci podružnici u Subotici.

Poslije ujedinjenja primio se je senatorske dužnosti kod grada Subotice. I u ono burno vrijeme, kada su ljudi počeli da čine razlike između svojega i tuđega, kada su mnogi još držali za nemoguće da neko uzme što je tuđe, Šandor Rajčić je upravljao dijelom imanja grada Subotice. Njega se nije dotaklo ni kao crno pod noktom — to se vidi i iz toga, da ga je smrt snašla u puritanskom siromaštvu — ali su nekoji i njega sumnjičili i uzrokovali mu neugodne časove. Da, njega su sumnjičili, a glavne krivce su pustili u miru, pa ih možda još i nagradili.

Šandor Rajčić je vazda bio iskren, čestit narodni radnik i u svom načelničkom položaju činio je dobra, gdje je god mogao. I njega je bolila propast svoga plemena, ali nije imao snage, nije imao odlučnosti, da se priključi onoj struji, koja se jedino uspješno bori proti propasti Bunjevaca i Šokaca.

Umro je 27. siječnja 1926. a sahranjen je 29. siječnja uz veliku paradu iz vestibula gradske kuće na općinski trošak. Silan ga je narod ispratio na vječni počinak.

Šandor Rajčić je naš bio do smrti, naš ostaje do vijeka. Narod će se sjećati njegovih borba za narod i čuvat će uspomenu njegovu. Pokoj vječni daruj njemu Gospodine!

† KALOR ŠARČEVIĆ.

14. lipnja 1926. je umro i 15. je pokopan Dragutin Šarčević, upravitelj muške građanske škole u Subotici i prvi bilježnik rim. kat. crkvene općine sv. Terezije. Još mlad od 38 godina svršio je on život svoj, ali taj život nije bio kratak, jer je bio sav ispunjen savjesnim izvršivanjem dužnosti jednoga katolika, čovjeka, činovnika i patriote.

Kalor Šarčević je u svakom svojem postupanju pitao najprije savjest svoju, koja se je uvijek ravnala po propisima vjere, i kad je savjest njegova odobrila nešto, on je to učinio, on se je toga držao

u najvećim teškoćama i uz najteže žrtve, koje je uvijek prinosiso sa dlučnim gestom muža i kršćanina katolika.

On je volio svoje zvanje, on je volio ljude, pa je u svome zvaničnom djelovanju uvijek bio vrlo strog prema sebi samome, a pravedan, po svome uvjerenju, prema drugima.

Dragutin Šarčević je bio patriota u najplemenitijem smislu. On je ljubio svim srcem svoj narod svoj, on se je uvijek sa ponosom priznavao za Bunjevca. Njegov javni rad je bio prožet tom ljubavlju, a ni njegov rad ne bude zaostao ni na kojem polju iza sinova ostalih plemena naroda našega. Rodoljubivi osjećaji njegovi ispoljavali su se u ozbiljnom, intenzivnom radu na svojoj dužnosti. Da ne bude "smešten" ili možda premješten u Prokuplje, bio se je u jedan mah — kad je zrak prosvjete postao vrlo zađušljiv — povukao u mir, ali kad je g. dr. Antun Korošec došao za ministra posvjete, on ga je odmah vratio na dužnost i dao reaktivirati.

Štogod je mogao on je isposlovaao za svoju školu, za to je građanska škola sve do sada, ostala najoriginalnija i najizrazitija — bunjevačka škola. On je znao opće interese prosvjete vrlo lijepo da izrazi sa željama, sa pravednim zahtjevima svoga bunjevačkoga roda. Kad njegove je škole daleko bilo nasilje, nespোরазum, nezadovoljstvo zbog tuđih pretenzija i običaja, koje su nekoji htjeli i hoće i danas proguraju u našem bunjevačkom narodu na uštrb i ljubavi i sloge sporazuma i — patriotizma.

Dragutin Šarčević je živio malo godina, ali je živio velik i lijep život pun najskupocjenije sadržine. Narod mu je zahvalan, narod će ga čuvati uspomenu Kalora Šarčevića.

Bog mu dao laku dušu i slavu nebesku!

UREDNIŠTVO.

ČUDNOVAT SAN.

Jedan je siromašni radnik pripovijedao jednog jutra svojoj ženi, što ga je snivao prošle noći.

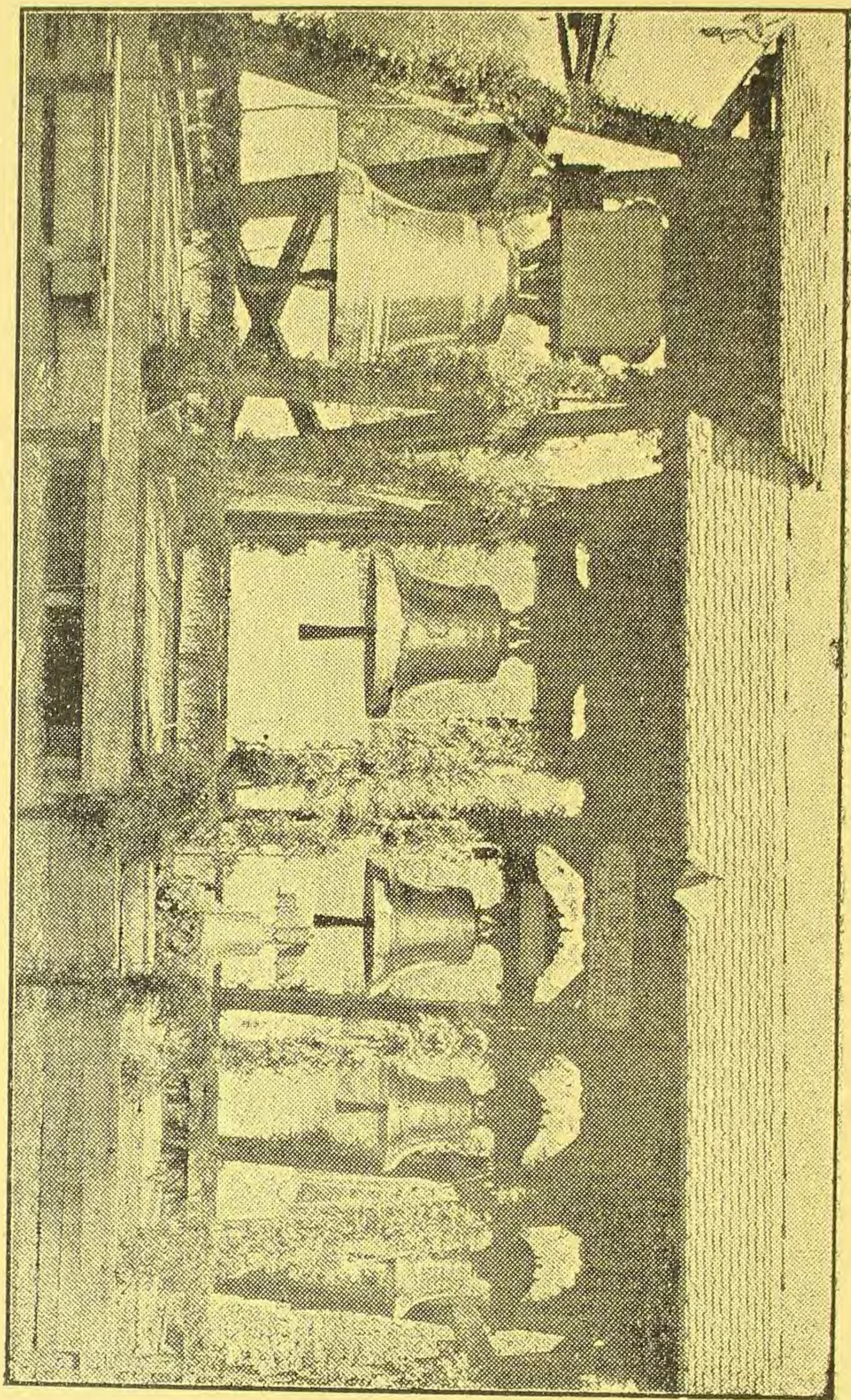
Vidio sam, reče on, gdje dolaze k meni četiri miša jedan za drugim. Prvi je bio velik i debeo, dva su druga bila suha, mršava, četvrti bijaše slijep.

Siromašni je čovjek bio zbunjen i uznemiren, jer je u svojem znanju mislio da miševi znače nesreću. Pa ni žena mu nije znala šta protumačiti.

No što oni nijesu znali protumačiti, protumači im kao nadahnut Boga njihov sin. On reče: „Veliki je i debeli miš ovaj naš bližnji krčmar, kojega Vi često pohađate i nosite mu veći dio svoga kruha; dva mršava miša jesmo mi, majka i ja, a slijepi miš jeste moj oče!“ — Kako je mudro i pametno rastumačio san ovaj bezazleni dječak!

N.

NOVA ZVONNA CRKVE SV. TEREZIJE.

Progonstvo Crkve u Meksiku.

Danas su oči čitavoga katoličkoga svijeta uprte u Meksiko. Tamo se proljeva krv kršćanskih mučenika po gradskim ulicama, po selima i crkvama. Progonstva su strašna, baš kao u početku kršćanstva, kada su poganski rimski carevi htjeli ognjem i mačem da unište vjeru kršćansku. Milijuni kršćana prolili su svoju krv za svetu vjeru, za slobodu Crkve i savjesti, pa je upravo krv naših mučenika postala temelj kršćanstva, koje se domalo počelo snažno razvijati po čitavome svijetu.

Takva se progonstva javljaju često i na raznim stranama. Javila su se eto i u

Meksiku.

Meksiko jest država, što se proteže južno od Sjedinjenih Država Sjeverne Amerike sve do srednje američkih država, a sastavljena je od 30 saveznih manjih država, koje imaju zajedničkog predsjednika. Po imenu je ova država doduše republika, ali njezin je predsjednik prisvojio sebi diktatorsku vlast, pa ne pita mnogo ni parlament ni pučanstvo za njihovo mišljenje u državnoj upravi. Opsevom je republika Meksiko veoma prostrana zemlja, sa blizu 2 milijuna četvornih kilometara, te je prema tome 100 puta veća od naše Hrvatske. Napučena je razmjerno slabo, jer broji nešto malo više stanovnika od naše države: 15 milijuna duša. Pučanstvo je mješavina raznih urođeničkih indijanskih plemena i useljenih Španjolaca. Materni jezik jest španjolski, ali ima još do 2 milijuna duša, koje se govore raznim indijanskim narječjima. Po vjeri gotovo je čitavo pučanstvo katoličko. U državi ima 25 biskupija i 6 nadbiskupija, te preko 10 hiljada katoličkih crkava.

Meksiko je na glasu kao zemlja vječitih nemira i unutarnjih prepiraka. Pred 100 godina bili su gospodari Španjolci, a jer su bili loši vladavatelji, narod ih je protjerao. Kasnije su gospodarili sa zemljom pojedini generali i vodili međusobne borbe. Godine 1862. bila je država proglašena carevinom, sa austrijskim nadvojvodom Maksimilianom kao carem na čelu. No revolucionarci su cara nadvadali i godine 1867. on je poginuo na stratištu. Meksiko je zatim postala slobodna republika, u kojoj su se često događale razne pobune i mijenjali se državni predsjednici. Sada je predsjednikom zadržati slobodni mislilac i socijalista *Calles*, koji je eto navijestio katoličkoj Crkvi borbu za život i smrt.

Progoni.

Katolička Crkva u Meksiku trpjela je veće i manje progone već dosada. Još u prošlom stoljeću n. pr. dokinuti su mnogi crkveni relikviji, kojima je vlada otela njihova imanja i samostane. Ali sada je

odlučila vlada, da će dotući Crkvu posvema. Nije pri tom dakako računala sa pučanstvom, koje je u ogromnoj većini odano svojoj katoličkoj vjeri i Crkvi. Pa je eto tako došlo i do krvi.

Pučanstvo je tek sada shvatilo, kolika nesreća prijete katolicizmu i po tome i državi i pojedincima. Priredene su velike prosvjedne skupštine protiv bezvjerske vlade. Ali vlada je odmah pozatvarala sve vođe a i katoličke novinare, zabranila je katolicima nositi oružje. Protiv golorukih katolika nastupa vojska sa strojnim puškama i krv proljeva.

Protesti biskupa.

Sastali su se biskupi i nadbiskupi i pozvali vladu, da opozove bezbožne zakone. Ako ne će, neka onda pita narod, da li narod odobrava te zakone. Ali vlada ne popušta, nego hapsi i biskupe i zauzima crkve. Jer je bezbožna vlada obeščastila hramove Božje, biskupi su izdali zajedničko pismo na sav narod, u kojem kažu, da odsada prestaje svaka služba Božja u čitavoj državi i da se obustavljaju Sveti Sakramenti.

Nastala je užasna strava među pučanstvom. Narod ostaje bez crkava, sakramenata, biskupa i svećenika. To je za nj sudnji dan. Narod je počeo da čini veliku pokoru. Dan i noć je u crkvama, gdje se moli, ispovijeda, jer je to mnogima zadnji put u životu. Dne 27. srpnja u najvećoj vrućini dijelio je meksikanski nadbiskup sa još 5 biskupa sv. krizmu. Toga se dana krizmalo preko 90 hiljada osoba, a nadbiskup je pao dva puta u nesvijest od silnog umora. Na stotine osoba zatražilo je crkveno vjenčanje.

Obrana katolika.

Vlada nije marila za biskupske prosvjede i opomene, već je i dalje provadala svoje bezbožne zakone. Do vlade su stali liberalna gospoda, slobodni zidari i socijalisti.

Narod se pak skupio po crkvama; kada je došlo vojništvo da ga rastjera. Narod je ostao u svojoj svetinji, vojništvo je pak pucalo u njih, pa je bilo i mrtvih i teško ranjenih velik broj.

Katolici se brane. Vade novce svoje iz banaka, tako da su državne banke primorane bile obustaviti svoj rad. Zašto da se bezbožnjaci koriste sa novcima katolika.

Katolici ne idu u dućane vašariti, čiji su vlasnici liberalci. Trgovina je pala na polovinu.

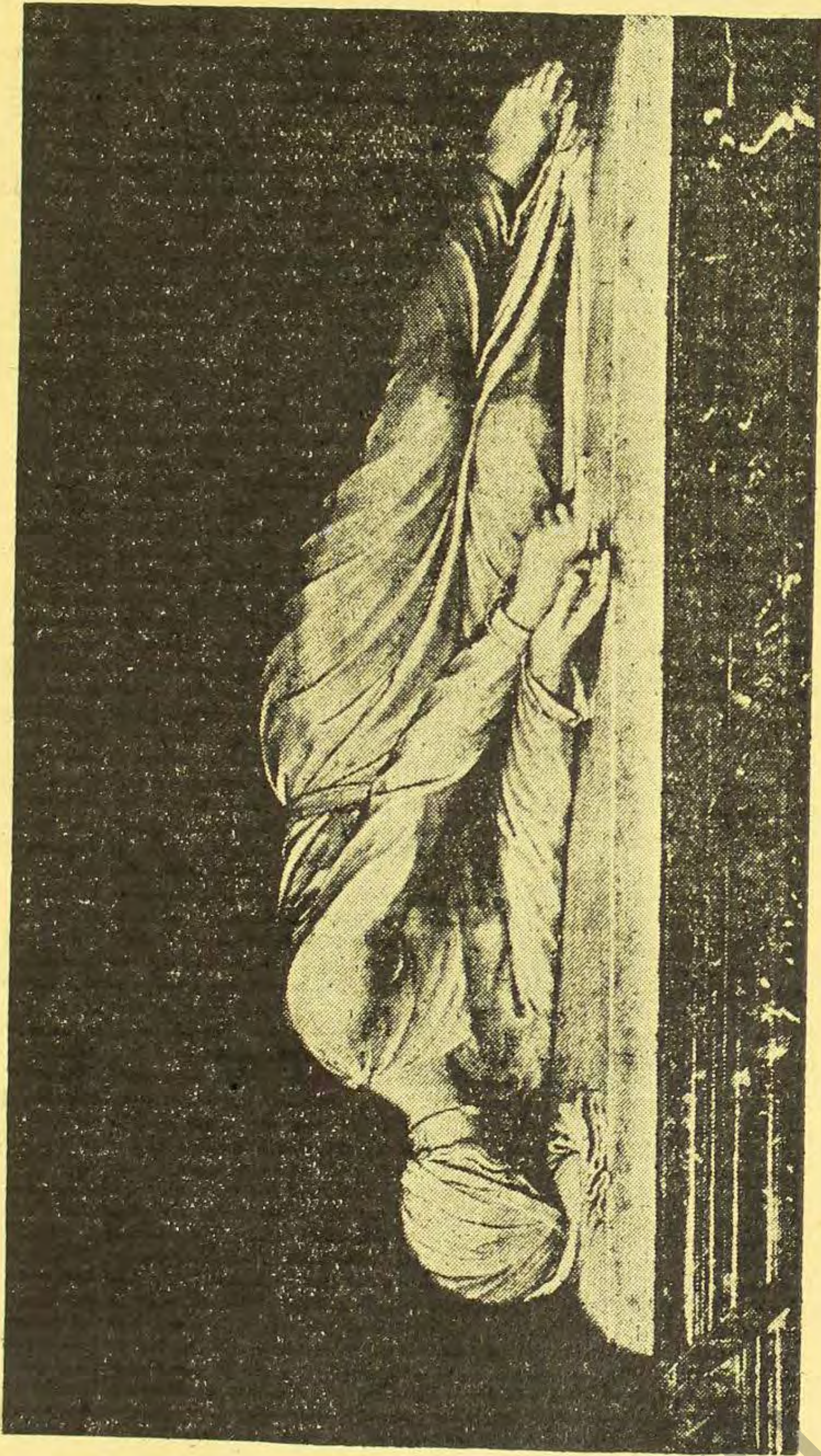
Tvornice i veće radnje otpuštali su radnike, koji su socijalisti. Nek ih Calles hrani.

Biskupi su ponudili primirje. Neka narod glasa (plebiscit), ali vlada zna, da je u manjini, pa ne smije da ide na glasanje, već silom nastoji sprovesti svoje zakone. Hvataju se i nose u aps mnogi pod izlikom, da su htjeli ubiti predsjednika. Svaki čas novi izgredi nastupaju.

Siroti katolici, i onda su krivi, ako ih u crkvi njihovoj ubijaju.

Rezultat.

Socijalista i slobodni zidar predsjednik Calles pao je u mengule. Nadao se je, da će mu cio svijet od radosti pljeskati, što će katoličku Crkvu uništiti, a gonio je lisicu pa istjero vuka. Veće države američanske redom ustaju proti ovakog postupanja, Engleska se je ogradila, da se sa njezinim podanicima na ovaj način postupa. Američke Sjedinjene države pak poručuju predsjedniku Callesu, da više nijesu voljne trpiti ovakav zulum, što se u Meksiku sprovada.

Sveta Cecilija.

A Calles se sad pravda, da on ne dira u katoličku Crkvu, samo proganja one svećenike, koji se ne pokoravaju državnom zakonu. A ne će da javi što želi taj njegov zakon, kome se katoličko svećenstvo ne će, jer ne može, da se pokori. U Callesovom zakonu stoji ovo: **Sve crkve, sva dobra njihova prisvaja država, još i sv. moći su povadili i odnijeli iz oltara; katolička Crkva se više ne priznaje, ni crkvene općine ne mogu imati nikakve svojine. — Svećenik ne može se u svojem odijelu pokazati na sokaku; ne može imati ništa, još ni svoju očevinu ne može dobiti; vlada će postavljati svećenike, a svaki se pop mora oženiti, a ženidba se odsele može razriješiti.**

To je sloboda kod Callesovih socijalista, i takovi svećenici trebaju im. Jedan se je našao, koji se je htio pokoriti; al ga je biskup njegov odmah iz crkve izopćio.

Dosad je zatvoreno 13 biskupa, a na stotine naubijano nevinih ljudi, a na hiljade pozatvarano.

Naravno da se nalazi i izdajica; nalazi se dovoljno i nesvjesnih katolika, al Calles i njegov ustav na ruglo je stavljen pred cijelim svijetom, i valjda će se skoro i dovršiti ovaj kulturni boj sa Callesovom sramotom.

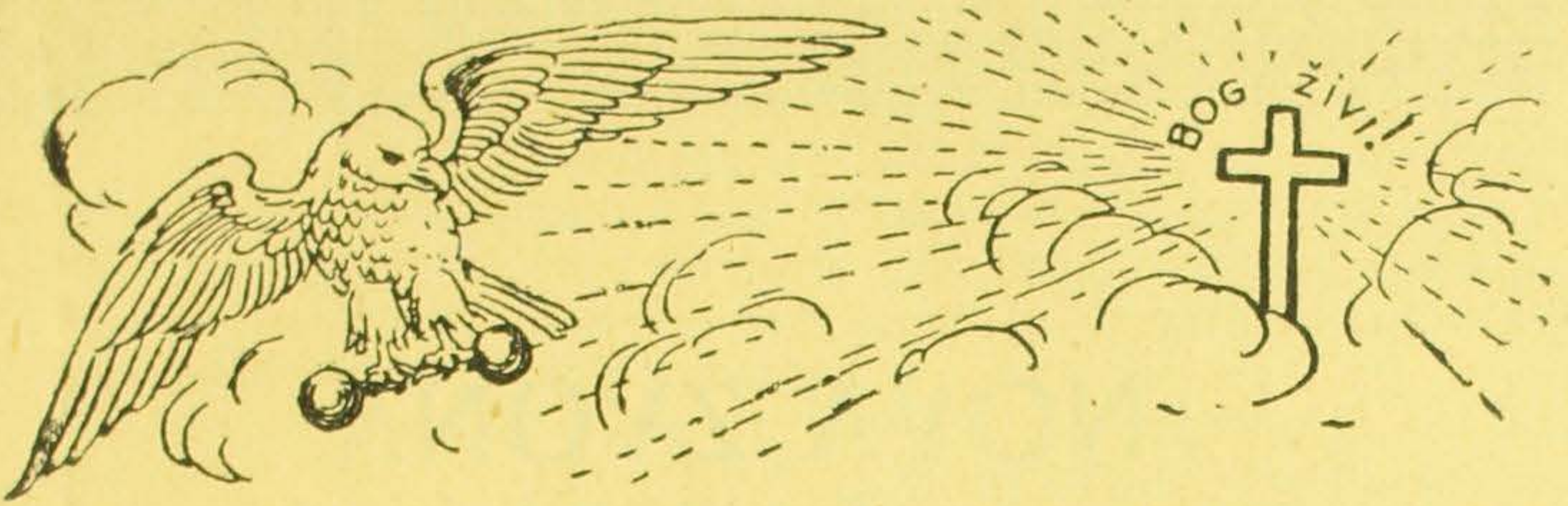
Pouka za meksičane.

Mnogi će reći: kako je to moguće, da se u skoro čisto katoličkoj državi, tako postupa sa katolicima?

Evo ovako: Meksikanski katolici nemaju svoje katoličke stranke (a skoro ni štampe), nego su rasijani po raznim liberalnim i bezvjerskim strankama. Svojim glasovima izabrali su takve zastupnike, koji su ljuti neprijatelji svega što je katoličko. Vlada je sastavljena od samih bezbožnika (slobodnih zidara, socijalista i boljševika). I ta banda, koju su i vjerni katolici izabrali svojim glasovima, hoće sada da uništi Crkvu u Meksiku, hoće da uništi ono, što je svakome narodu i čovjeku najdraže i najsvetije, a to je: sveta vjera i sloboda.

Pouka za nas.

I nama prijeti opasnost od liberalnih i bezvjerskih stranaka. I mi smo jugoslavenski katolici nesretni, te se nikako ne možemo udružiti u jednu katoličku stranku, koja bi budno pazila da takva pogonstva ne izbiju i kod nas. Liberalne su vlade mnogo zla naniele katoličkoj Crkvi i katolicima uopće, a nema nijedne hrvatske stranke koja bi ustala na obranu katolika. Vlade će biti uvijek gore i gore, dok jednoga dana ne dođu sami slobodni zidari, koji će s nama postupati kao sad u Meksiku. Za tim idu sve liberalne stranke. Hoće najprije da nas osiromaše, da nam onemoguće katoličke škole, a onda će im biti lako, jer se narod gladan i goloruk ne može boriti. Ovo naše glavinjanje po svim strankama nama će se ljuto osvetiti, i mi ćemo jednom uvidjeti, da smo ludo pogriješili, što se nijesmo već davno kao svjesni katolici udružili u svoju Pučku Stranku, koja zaštićuje slobodu vjere i pravo dobro svih državljana. Radimo dakle od sad svim silama na širenju naše Pučke Stranke!

ZAROBLJENI ORAO.

Zarobljeni orô u kavezu sjedi,
Dok mu pogled žudno u daljini lebdi,
Koji pun je b'jeda i ljutih nevolja,
Što nije uživô za vremena bolja.

Tako tužno gleda u daljinu tamo,
Što ne može suncu vinuti se samo,
Pa da pticam vlada, za sunčeva sjaja,
Koji ljudske duše sa radošću spaja.

Sad slobode nema, za kojom izdiše
Al' mislima leti sve više i više
I do samog trona svevišnjega Boga
Anđela i ljudi; također i svoga.

Bolujući dugo od tih teških rana,
Koje dobi davno usred b'jela dana,
Zarobljeni orô na kraju ozdravi,
Tekliktanjem svojim zato Boga slavi.

I jednom sloboda svim mu sjajem sinu
Te se tada snažno pod nebesa vinu.
I započe opet nad pticam vladati,
I slobodu svoju s nova uživati.

Opet je slobodan; slobodu uživa
O davnoj prošlosti snove sada sniva
Živeći u svojem isto kô i prije
Dok se ovo s njime desilo još nije.

Sûri orô, koji često ropstvo sluti,
Zapliva tad, raširivši krila oba
Pod oblake; kako se to reče: roba
Od junaka ne stvoriše lanci kruti.

Ljudevit Vujković.

Kurjak i čobani.

Čobani zaklaše janje, ispekoše ga te se š njim pogo-
stiše. Prolazio mimo njih kurjak i videći ih kako se goste,
pomisli u sebi: „Koliko bi vike i graje napravili da sam ja
to učinio, što vi!“

Tako često čovjek nešto učini, što drugom zabranjuje.
Po Ezopu I. P. Jablanović.

A Calles se sad pravda, da on ne dira u katoličku Crkvu, samo proganja one svećenike, koji se ne pokoravaju državnom zakonu. A ne će da javi što želi taj njegov zakon, kome se katoličko svećenstvo ne će, jer ne može, da se pokori. U Callesovom zakonu stoji ovo: **Sve crkve, sva dobra njihova prisvaja država, još i sv. moći su povadili i odnijeli iz oltara; katolička Crkva se više ne priznaje, ni crkvene općine ne mogu imati nikakve svojine. — Svećenik ne može se u svojem odijelu pokazati na sokaku; ne može imati ništa, još ni svoju očevinu ne može dobiti; vlada će postavljati svećenike, a svaki se pop mora oženiti, a ženidba se odsele može razriješiti.**

To je sloboda kod Callesovih socijalista, i takovi svećenici trebaju im. Jedan se je našao, koji se je htio pokoriti; al ga je biskup njegov odmah iz crkve izopćio.

Dosad je zatvoreno 13 biskupa, a na stotine naubijano nevinih ljudi, a na hiljade pozatvarano.

Naravno da se nalazi i izdajica; nalazi se dovoljno i nesvjesnih katolika, al Calles i njegov ustav na ruglo je stavljen pred dijelom svijetom, i valjda će se skoro i dovršiti ovaj kulturni boj sa Callesovom sramotom.

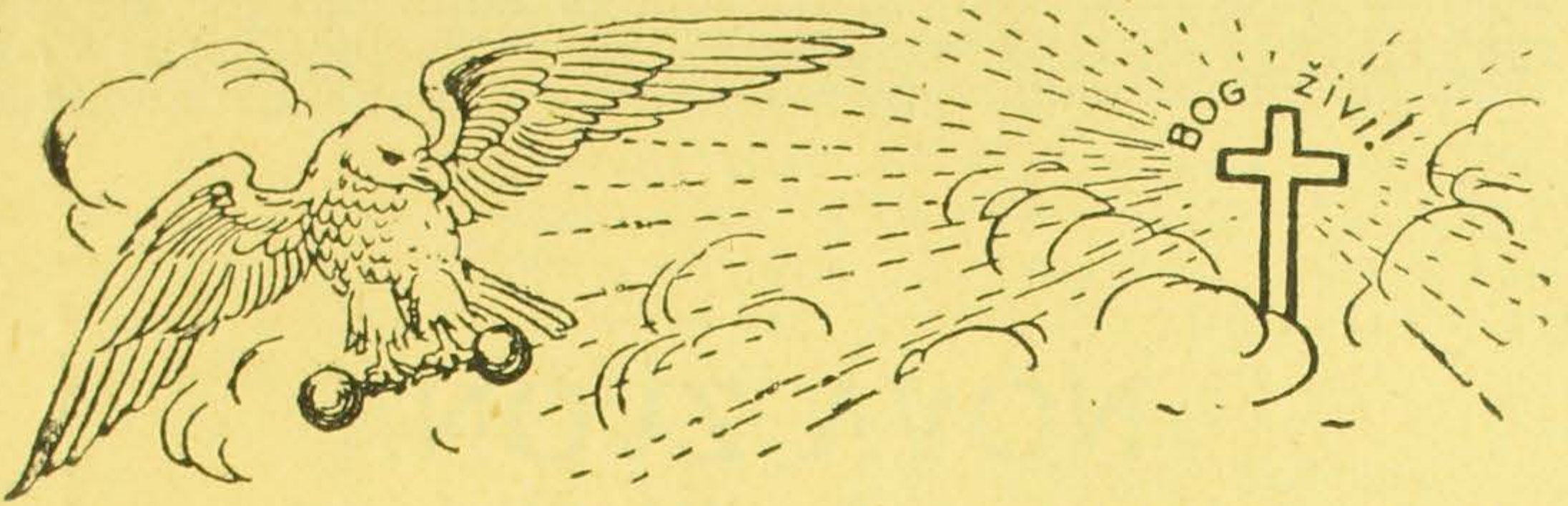
Pouka za meksičane.

Mnogi će reći: kako je to moguće, da se u skoro čisto katoličkoj državi, tako postupa sa katolicima?

Evo ovako: Meksikanski katolici nemaju svoje katoličke stranke (a skoro ni štampe), nego su rasijani po raznim liberalnim i bezvjerskim strankama. Svojim glasovima izabrali su takve zastupnike, koji su ljuti neprijatelji svega što je katoličko. Vlada je sastavljena od samih bezbožnika (slobodnih zidara, socijalista i boljševika). I ta banda, koju su i vjerni katolici izabrali svojim glasovima, hoće sada da uništi Crkvu u Meksiku, hoće da uništi ono, što je svakome narodu i čovjeku najdraže i najsvetije, a to je: sveta vjera i sloboda.

Pouka za nas.

I nama prijeti opasnost od liberalnih i bezvjerskih stranaka. I mi smo jugoslavenski katolici nesretni, te se nikako ne možemo udružiti u jednu katoličku stranku, koja bi budno pazila da takva poganstva ne izbiju i kod nas. Liberalne su vlade mnogo zla naniele katoličkoj Crkvi i katolicima uopće, a nema nijedne hrvatske stranke koja bi ustala na obranu katolika. Vlade će biti uvijek gore i gore, dok jednoga dana ne dođu sami slobodni zidari, koji će s nama postupati kao sad u Meksiku. Za tim idu sve liberalne stranke. Hće najprije da nas osiromaše, da nam onemoguće katoličke škole, a onda će im biti lako, jer se narod gladan i goloturk ne može boriti. Ovo naše glavinjanje po svim strankama nama će se ljuto osvetiti, i mi ćemo jednom uvidjeti, da smo ludo pogriješili, što se nijesmo već davno kao svjesni katolici udružili u svoju Pučku Stranku, koja zaštićuje slobodu vjere i pravo dobro svih državljana. Radimo dakle od sad svim silama na širenju naše Pučke Stranke!

ZAROBLJENI ORAO.

Zarobljeni orô u kavezu sjedi,
Dok mu pogled žudno u daljini lebdi,
Koji pun je b'jeda i ljutih nevolja,
Što nije uživô za vremena bolja.

Tako tužno gleda u daljinu tamo,
Što ne može suncu vinuti se samo,
Pa da pticam vlada, za sunčeva sjaja,
Koji ljudske duše sa radošću spaja.

Sad slobode nema, za kojom izdiše
Al' mislima leti sve više i više
I do samog trona svevišnjega Boga
Anđela i ljudi; također i svoga.

Bolujući dugo od tih teških rana,
Koje dobi davno usred b'jela dana,
Zarobljeni orô na kraju ozdravi,
Tekliktanjem svojim zato Boga slavi.

I jednom sloboda svim mu sjajem sinu
Te se tada snažno pod nebesa vinu.
I započe opet nad pticam vladati,
I slobodu svoju s nova uživati.

Opet je slobodan; slobodu uživa
O davnoj prošlosti snove sada sniva
Živeći u svojem isto kô i prije
Dok se ovo s njime desilo još nije.

Sûri orô, koji često ropstvo sluti,
Zapliva tad, raširivši krila oba
Pod oblake; kako se to reče: roba
Od junaka ne stvoriše lanci kruti.

Ljudevit Vujković.

Kurjak i čobani.

Čobani zaklaše janje, ispekoše ga te se š njim pogostiše. Prolazio mimo njih kurjak i videći ih kako se goste, pomisli u sebi: „Koliko bi vike i graje napravili da sam ja to učinio, što vi!“

Tako često čovjek nešto učini, što drugom zabranjuje.
Po Ezopu I. P. Jablanović.

NOVA ZVONA

crkve sv. Terezije u Subotici.

18. srpanj g. 1926. biti će zlatnim slovima zabilježen u crkvenoj povijesti grada Subotice. Toga su dana naime donešena nova zvona 6 komada na broju, u crkvu sv. Terezije.

Za vrijeme rata 1916. opustili su nam još i crkve naše, glas zvona je zanijemio, nije više zvao vjernike na službu Bogu, niti je oplakivao s nama mrtve naše. Iza rata nastala je strašna skupoća, zvona su užasno poskupila, mislili smo da ih više nikada ne ćemo imati i čuti. Ali strpljen spašen! Prvi su probili led skromni sinovi sv. Franje časni OO. Franjevci, iza njih dobila je nova zvona crkva sv. Đurđa, ostali su još bez zvona crkve: sv. Terezije i sv. Roke. Međutim, pošto je crkva sv. Terezije postala stolna crkva bačke biskupije, trebalo se postarati da prema tome dobije i dostojna zvona, najveća u svoj biskupiji.

Ovoj potrebi priskočila je u pomoć familija Prčić koja je kupila veliko zvono, dok je ud. Lojzije Prčić rođ. Liza Poljaković darovala zadušno zvonce. Crkvena općina sv. Terezije dala je saliti drugo zvono, a na ostala tri manja župski ured je kupio milodare od vjernika. Tako je eto i naša prvostolnica došla do novih zvona.

Nova zvona su posvećena 25. srpnja u nedjelju poslije podne u 3 sata. Obrede je obavio presvijetli g. Lajčo Budanović apostolski administrator uz podvorbu 16 svećenika. Crkva sv. Terezije je po biskupu posvećena, tako se dolikuje, da i zvona budu uljem pomazana i posvećena a ne samo blagoslovljena. A to može samo biskup ili njegov zamjenik.

A sad još nešto o zvonama:

1. zvono, što je familija Prčić dala opraviti kao porodičnu zadužbinu važi sa opremom 3670 kg. Napisi mu glase: „*Zadužbina Prčić Familije, Subotica 1926*“ i „*Sveti Ivane moli se za nas!*“ Posvećeno je sv. Ivanu evanđelisti; na uspomenu najstarijeg Prčića, pok. Ive Prčić našeg velepoštovanog „Dida-Baće“ koji je sam dao na ovo zvono još za života svog 30 hiljada dinara, dok su ostali osnivači njih 7 darovali 81 hiljadu dinara, ostalo je skupljeno od drugih članova Prčić familije u manjim svotama. U ime Prčićana kumovao mu je g. Veco Prčić.

2. zvono je dala saliti crkvena općina sv. Terezije iz crkvenog poreza, važi do 1600 kg. Nosi ime sv. Terezije i ove napise: „*Sancta*

Teresia tuere civitatem tuam — Sveta Terezijo, brani svoju varoš,
i „Venite exsultemus Domino — Dođite radujmo se Gospodinu!”
 Pri posvećenju kumovao je g. Ive Prčić.

3. zvono je teško sa opremom 900 kg., okršteno je na čast bl. Dj. Marije ima ovaj napis: *„Ave Maria gratia plena — Zdravo Marijo milosti puna“* i *„Nos cum prole pia, benedicat Virgo Maria — Sa Sinom svojim blagoslovila nas Djevica Marija“*. Kumovala mu je gđa Đulka ud. pok. Marka Dulić.

4. zvono nosi ime Presvetog Trojstva sa napisom: *„Te Deum laudamus — Tebe Boga hvalimo!”* i *„Benedicamus Patrem et Filium cum Spiritu Sancto — Blagosivajmo Oca i Sina sa Duhom Svetim“*. Važi sa opremom do 490 kg. Kumovao mu je g. Neko Skenderović.

Osnivači zadužbine Familije Prčić.

5. zvono je posvećeno Anđelima čuvarima a ima ove napise: „*Laudate, pueri, Dominum — Hvalite, djeco, Gospodina!*“ i „*Custodes hominum, defendite nos — Čuvari ljudi, branite nas!*“ Važi sa opremom 350 kg. Kumovao mu je g. Ivan Navai.

6. zadušno zvonce je darovala pa je i kod posvećenja kumovala gđa ud. Alojzije Prčić, teško je sa opremom oko 150 kg. Ima ove napise: „*Dar ud. Alojzije Prčić, rođ. Lize Poljaković*“ i „*Oče, tebi predajem dušu moju!*“

Nakon posvećenja veliko je zvono odmah uzvučeno, a poslije toga, u večer, bio je banket, na kojem su učestvovali: svećenstvo, kumovi, osnivači Prčićani i gradski patronat.

Za vrijeme večere je zazvonilo Prčićevo zvono. Glas je dubok, zvuk jasan i dugotrajan. Ostala su zvona uzvučena sutradan. Zazvonili su prvi put na Veliku Gospojinu. Zvona su i po obliku i po glasu izvrsna.

Veličina zvona.

Zanimati će naše čitaoce, ako navedemo par podataka o veličini zvona.

Na svem svijetu bilo je najveće zvono u Rusiji u Moskvi teško 4437 maži (jedna maža 56 kg.) salivano je god. 1733. Kad su uzvlačili u zvonik, padne doli sav zvonik satare i dva metra uđe u zemlju, a jedan dobar komad, kao jedna vrata, odvali se od njega. Sto godina je ležalo u zemlji, dok ga god. 1836. dade iskopati car Nikola I., opravi mu podnožje od granita te ga uredi kao kapelicu, što i može biti, jer 20 ljudi olako stane u njeg. Nikad nijesu s njim zvonili a dali je sad u životu ili su ga komunisti uništili ne znamo.

Osim ovog kolosa bilo je u Moskvi još tri ogromna zvona, s kojima su i zvonili, jedno od 3280 maži, drugo od 1300 maži a treće od 1120 maži.

U glasovitoj katedrali u Kölnu u Njemačkoj bilo je najveće zvono od 525 maži, salivano je 1872. a 1917. je odrekvirirano u ratne svrhe.

U Lisabonu u Portugalskoj u stolnoj crkvi ima zvono od 418 maži, u Parizu u crkvi Srca Isusova od 440 maži, a u crkvi „Notre Dame“ od 320 maži. U Londonu u Engleskoj u crkvi sv. Pavla veliko je zvono teško 358 maži; u Beču u crkvi sv. Stjepana 354 maže; u Milanu u Talijanskoj u katedrali veliko zvono je teško 300 maži; u Rimu u crkvi sv. Petra velikko zvono važi 280 maži a u crkvi zvanoj „Capitolium“ 174 maže. U Bernu u Švicarskoj u crkvi sv. Vincencije veliko zvono je teško 240 maži; u Pragu u Českoj u crkvi sv. Voita 225 maži; u glasovitom prošteništu Mariazell u Austriji veliko zvono je teško 105 maži; u budimpeštanskoj bazilici sv. Stjepana veliko zvono važi 77 metara.

U našoj državi najveće je zvono, još od prije rata, u Zagrebu u nadbiskupskoj crkvi od 63 metra, za tim dolazi odmah Subotica kod sv. Terezije 36 metara. Dok take veličine kao kod OO. Franjevaca (23 metra) ime više u našoj državi.

Željezničke stanice od Subotice do Sombora.

Uvijek me neugodan osjećaj obuzme kad putujem od Subotice do Sombora. Naziv stanica pokazuje, kako se ova promjena vršila preko ljudi, koji nisu poznavali ni imena ni mjesta, ili su htjeli nacionaliziranje uvesti po načinu, kako je to u njihovom rodnom kraju običaj. A ovo je silovito, neprirodno, pa nikad ne će preći u život ovih krajeva.

Počimamo sa Suboticom.

Subotica vrhu stanice je samo ćirilicom ispisano. Po cijeloj kraljevini je i latinicom i ćirilicom naveden napis na svakoj stanici, još i u Beogradu, samo u Subotici nije latinica ravnopravna ćirilici. Valjda su htjeli Subotici naprkositi zato što je ova stanica najbliža Evropi, ili što Subotičani ne razume obadva pismena ili možda zato, što je subotički senat takav kakav je.

Predgrađe, Subotica. To je onako po švabskom: „Vorstadt“. Ova razdioba u Subotici je nepoznata. To bi se mjesto lijepo dalo nazvati: „Vinogradi“ il „Vinograđe.“ Ondje se počimaju bajski i halški Vinogradi, tudan je prolaz kroz Vinograđe subotičke.

Šebešić. Staro slavensko je ime bilo Sebešić. Ovako se zove jedno šumsko područje u Bosni kod Sarajeva. Vjerojatno od turske riječi. Mađari su naziv Sebešić pomadgarili na Šebešić, jer su mu htjeli dati mađarsko porijeklo, kano da dolazi od „szt. Sebestyén“ ili „sebes“. A prevadač ostavio naziv na mađarski: Šebešić, mjesto Sebešić.

Ljutovo. Ovo prevadanje više je bljutavo nego „Ljutovo“. Mađarsko ime „Mérgeš“, prevedeno je doslovce, a prevodilac nije poznavao ni ime ni mjesto.

„Mérgeš“ nije posebno upravno područje, nije bio ni u staro vrijeme, nije bio a Subotici predium koji se zvao „Mérgeš“, nego je to jedan kraj od prediuma Sebešića i granica pokraj zapadnih atova varoških, koji su se vremenom parcelirali, i zovu se Dolnja Čikerija, a i Dolnja Čikerija i Mérgeš pripadaju upravnom području Sebešića.

Mérgeš je vjerojatno pomadgareno ime od „mrginja“. „Mrgež“, latinski m(a)rgo, m(a)rgines. Od ovoga se mrginja počima atarski put, koji vodi preko Sebešića, Pavlovca i Žednika do zapadnog oklinka čantavirske rate. Taj put se i sada još zove „atar“, i ovaj atarski put je vezao zapadne i istočne varoške zemlje, i na zapadnom kraju bio je mrginj privatnih posjeda kod gornjeg tavankutskog puta. Otud dolazi ime pomadgareno „Mérgeš“. Ova riječ „Mérgeš“ ne ima nikakve veze sa mađarskom riječi „méreg, mérgeš“. Pa je doslovni prevod „Mérgeš“-a na „Ljutovo“ bez smisla i izvrtanje subotičke topografije. Varoški senat bi imao protestirati proti ovom postupku.

Ako je slavnoj upravi željeznica po volji, da se ovo ime izmijeni

zato, što zvuči kao slično mađarsko ime, neka uzme koji zemljopisni tamošnji naziv.

Cio red je, osim jednog, od Tukuljčevih salaša; porodica se zove Peić-Tukuljac; mogla bi se i stanica nazvati, po ovom imenu, Peić, Peićevo, Tukuljac, Tukuljčevo, il Tukulje. Riječ „Tuk“ izgleda da je turska riječ; „Tuk“ se nalazi u Bosni, i u Subotici se zove jedan dio ispod Palića „Tuk“.

Na „Mérgesu“ kuće, koje su preklane zidane na „Kobinoj“ zemlji, zovu se „Kobino Selo“. I ovaj naziv bi bio više slavenski nego „Ljutovo“.

Poslije „Ljutova“ dolazi stanica „*Tavankut*“. Sreća što prevadač nije opazio na slogu mađarskom „ú“ akcenat „kút“, jer možda bi i ovo staro slavensko ime preveo na „bunar“ kao „Méргеš“ na „Ljutovo“.

Srećom je sačuvan spomen slobodnoga grada, koji je još prije turskog vremena na tom mjestu bio i zvao se „Tavan Kut“.

Vlak se kotura dalje, i mi smo dospjeli do „kunbajskog stajališta“. Selo Kunbaja je preko granice, ima svoju stanicu na bajskoj prugi, ne razumijemo zašto je trebalo ovjekovječiti i u „SHS.“-u ovu švapsku naseobinu.

Okolo ovog stajališta je bilo sjedište subotičkog bivšeg varoškog kapetana Brune Skenderovića; cijela okolica se i sad zove Skenderov kraj; zašto je ostalo ovoj stanici „Kunbaja“ strano ime, koje ne ima nikakve veze sad već sa ovim mjestom, gdje je stanica? Zašto ne bi se mogla ova stanica nazvati po imenu svojega kraja „Skenderovo“ il „Skenderovac“, kao što je nazvan „Gabrić“ i „Hrvatski Majur“.

Poslije ovih stanica, koje su dobile novih „nacionaliziranih“ naziva, izlazimo iz subotičkog atara, pa redom do Sombora kod svake stanice možemo naći naziva, koji nam svjedoče, da izmjene nisu baš sretno ispale.

Tu je prva štacija „*Bajmok*“. Bunjevci nikad nisu govorili „Bajmok“, „Bajmočanin“ već „Bajmak“, „Bajmačanin“. Ime „Bajmak“ dolazi od slične turske riječi, što znači zatvor; Mađari su dali riječi nacionalni svršetak, pa je postao od „Bajmaka“ „Bajmok“; željeznička uprava je pak to i zadržala.

„*Baba Puszta*“ se je zvala slijedeća stanica; nov naziv je ispustio riječ „pusta“, a zadržao samo ime „Baba“. „Baba“ je slavenska riječ, al imaju i Mađari što slično, al ime „pusta“ bezuvjetno je slavenska riječ: pust, pusta, pusto. Šteta je bilo bježati izprednje.

Novo je ime dobila i stanica slijedeća „*Ivanković*“, premda na toj pruzi kod Vinkovaca ima „Ivankovo“.

Bila je prava gnjavaža i sa imenom Lemeša. „Militić“ ime dolazi od latinske riječi militia, milites, jer su stari stanovnici bili plemeni-taši i vojnici. Zbog toga se u predratno vrijeme nazivalo ovo selo „Nemes Militics“, Bunjevci su ga zvali „Lemeši“. Uprava željeznica je htjela ovjekovečiti ime Svetozara Miletića, bivšeg novosadskog gradonačelnika, i vođe Srba radikala, pa je njegovo ime dala ovoj stanici, s kojom Svetozar Miletić nije imao nikakve veze.

Općina nije primila ovaj naziv; pošta upotrebljava i sad žig sa napisom „Miletić“.

Do Sombora preostaje još jedna mala postaja s nazivom „Milčić“. Bože mi prosti, al gdje su ga našli?

Zato molimo slavnu direkciju državnih željeznica, da uzme pod reviziju imena stanica od Subotice do Sombora, pa neka ispravi sadašnje pogrešne nazive i prema mjesnim potrebama ustanovi: *Subotica, Vinograde, Sebešić, Tukulje, Tavankut, Skenderovac, Bajmak, Lemeši i tako dalje.*

PUTNIK.

VIRA I NEVIRA.

ov lovio Pletikosa Marko
 spod dvora Zavisova vojvode,
 opazi ga Zavisova ljuba
 a ga manu svilenom maramom:
 Dođi meni na večeru Marko
 j' kod dvora Zavisova vojvoda
 oćo j' Zavis prigledati vojsku,
 a se ne će natrag povratiti.“
 besidi joj Pletikosa Marko:
 Pričekaj me Zavisova ljubo,
 dok sakupim hrte i sokole,
 hrte moje iz zelene gore,
 sokolove iz oblaka gornjih.“
 upi Marko hrte i sokole,
 a on ode Zavisovoj ljubi.
 ipso ga je ljuba dočekala
 spravila gospocku večeru.
 ad je ljuba s Markom večerala,
 besidila Zavisova ljuba:
 Bogam tebi Pletikosa Marko,
 e l' u vašoj zemlji taki adet:
 o skim sidi ladno pije vino,
 a taj sotim u ložnicu ide?“
 odgovara Pletikosa Marko:
 U našoj je zemlji taki adet:
 i junaci ladno piju vino,
 amo ženske ne dolaze glave!“
 ištom oni riči razdilili,
 l evo ti Zavisova vojvode,
 Zavisova se natrag povratio;
 l izlazi ljuba prid Zavisova,
 rid Zavisova ljuba uplakana,
 a besidi ljuba Anđelija:

„Di si do sad Zavisova vojvoda?
 Tu je došla neznana delija,
 Pa menekar u ložnicu zove.“
 Kad je ušo Zavisova vojvoda,
 I vidio Pletikosu Marka,
 Tad besidi Zavisova vojvoda:
 „Tu si kujo Pletikosa Marko,
 Šta si moju rascvilio ljubicu,
 Šta si ljubicu zvao u ložnicu?!“
 Odgovara Pletikosa Marko:
 „Nisam ljubicu zvao u ložnicu,
 Ljuba j' sama u ložnicu zvala.“
 Al besidi Zavisova vojvoda:
 „Lako j' tebi Marko privariti,
 Privariti i mlado i ludo.“
 Al besidi Pletikosa Marko:
 „Moja ljuba i mlada i luda,
 Al je niko privariti ne će.“
 Al besidi Zavisova vojvoda:
 „Daj ti meni sve tvoje odilo,
 I daj meni tvojega konjica
 Da ja idem tvome dvoru bilom
 Ja ću tvoju ljubicu privariti...“
 Daje Marko sve svoje odilo,
 I daje mu svojega konjica,
 Ode Zavis Markovome dvoru
 Markova ga ugledala ljubicu,
 Pa besidi tananoj robinji:
 „Oprosti me od ove sramote,
 Ja ću tebe od teškoga roblja
 Odud ide nepoznat delija:
 Po odilu rekla b' da je Marko,
 Al po brku Zavisova vojvoda.“

Poslušaj je mlada robinjica.
 Ona j' maže bilim i rumenim,
 Pa oblači u svoje odilo,
 I daje joj s rukuh prstenove.
 Pa besidi tananoj robinji:
 „Konja primaj kanda ga ja primam,
 Al ne veži di se Markov veže,
 Već ga veži, di s' gostinski vežu,
 Ako j' Marko on će tebe karat,
 Ako j' Zavis ni sitit se ne će.
 Kad mu staneš krevet namišćati:
 Ne meći mu jorgan po jorganu,
 Već mu meći jastuk po jastuku,
 Ti mu steri gostinske dušeke,
 Ako j' Marko on će tebe karat,
 Ako j' Zavis ni sitit se ne će.“
 U to doba došo i Zavis.
 Konja prima tanana robinja,
 Ne prima ga ko mlada robinja,
 Već ga prima ko Markova ljuba.
 Ne veže ga di se Markov veže
 Već ga veže di s' gostinski vežu,
 Al se Zavis ni sitio nije.
 Kad je stala dušeke sterati:
 Stere njemu gostinske dušeke,
 Tu se Zavis ni sitio nije.
 Kad su oni legli u ložnicu,
 Al sesidi Zavis vojvoda:

„Pruži ruku Anđelijo ljubo.“
 Privari se tanana robinja,
 Ona pruži svoju desnu ruku,
 Manu sabljom Zavis vojvoda
 Ociče joj pri ramenu ruku.
 Pa on jaši konja Markovoga,
 I on ode svome dvoru bilom,
 Nosi ruku tanane robinje.
 Pa je daje Pletikosi Marku.
 Uze ruku Pletikosa Marko
 Pa besidi Pletikosa Marko:
 „Istina je Zavis vojvoda,
 Prstenovi jesu moje ljube,
 Al je ruka tanane robinje!“
 Al besidi Zavis vojvoda:
 „Kad je ruka tanane robinje,
 Da idemo u polje široko,
 Da junački mejdan podilimo.“
 Glas dopade do Markove ljube,
 Da će ići na mejdan junački,
 Ona veli Vaistini slugi:
 „Sedlaj konja Vaistina slugo,
 Tebi ticu meni lastavicu,
 Da idemo u polje široko
 Da vidimo ko će pridobiti
 Oće l' Marko glavu izgubiti“.

Iz zbirke: J. P. Jablanović.

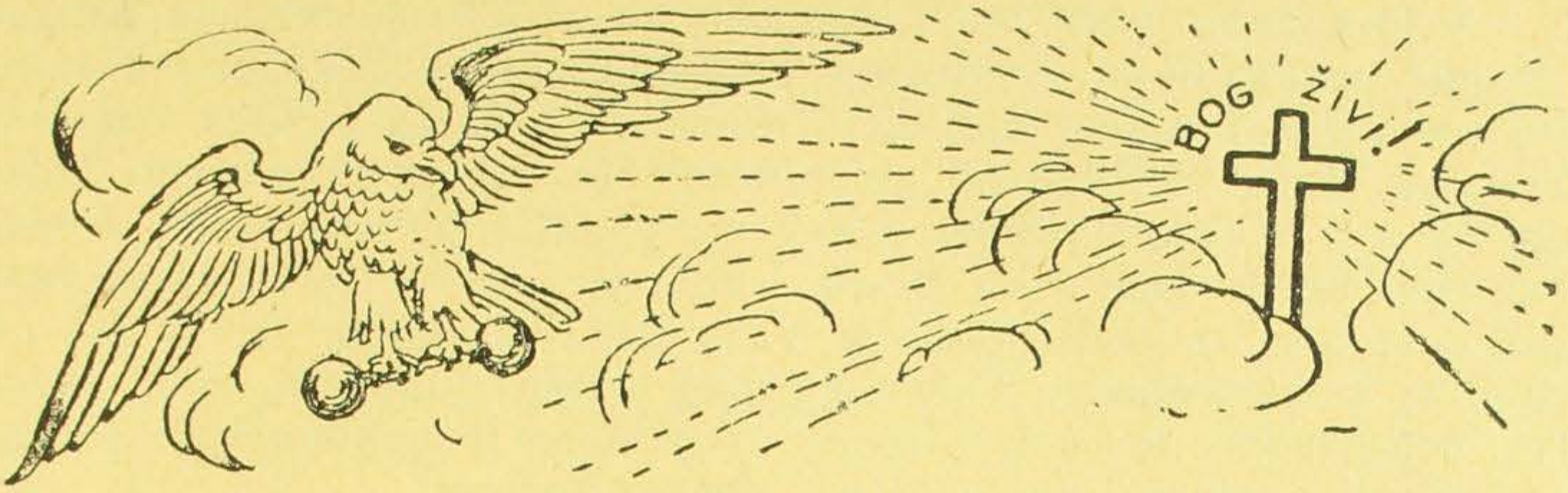
Nešto i za vlastodršce!

Danas se holandijski katolici spominju u čitavom svijetu, kao uzor svijesnih, radinih i požrtvovnih sinova katoličke Crkve. Ali i među tima tako odličnim dušama našao se zadnjih godina prošloga vijeka jedan katolik, koji je potjecao iz ugledne i čestite katoličke obitelji u Amsterdamu, ali nije od nje baštinio čvrste vjere. Nakon što je svršio na visokoj školi pravne nauke, htio je da postane državni činovnik. Stoga pohodi ministra Moddermanna (umro 1904.) i zamoli ga za namještenje. Ministar je bio poznat kao čovjek, koji se strogo drži svoje protestantske vjere. On zapita mladog čovjeka, koje je vjere. A taj, sigurno zato, da se umili protestantu, odgovori:

— *Ja sam katolik, ali baš ne polažem važnosti na katoličku vjeru, niti mnogo držim do nje. Na to će ministar:*

— *Eh, onda nemam za vas mjesta. Ako čovjek ne cijeni svoju vjeru ne će ni kao činovnik vršiti svoje dužnosti prema državi.*

I zaista, dok je Moddermann bio ministar, nije taj gospodičić mogao dobiti državnu službu.

Temelji Orlovskog pokreta.

Mi smo u ovoj našoj „Danici“ već više puta pisali o mladom našem orlovskom pokretu i njegovim idejama i smjernicama. Ovaj članak vadimo iz okružnice, koju je preuzvišeni g. dr. *Ivan Šarić* nadbiskup Vrhbosanski upravio *Hrvatskom Orlovskom Savezu* u Zagrebu. Donosimo onaj dio, koji jasno ocrtava temeljne smjernice našeg orlovskog pokreta. Preuzvišeni g. nadbiskup ovako prikazuje idejnu podlogu našeg orlovstva:

Kao biskupu i dužnost mi je, da budem vođa i zaštitnik svima koji hoće da vojuju bojeve Gospodnje. A to su naši Orlovi. Uvijek vjerni crkvi i njezinim pastirima, uvijek spremni na rad i žrtve za pobjedu Božje stvari. Četa Božja, koja je na svoje zastave napisala preporod naše hrvatske domovine u Kristu. I ja se čvrsto uzdam, da će ova četa i izvesti taj preporod. I ja samo najljepše nade vežem o Vas, mlada braćo!

Vi ste, Bogu hvala, postavili svoj pokret na tvrde, vječne temelje. Sazidali ga, kao mudri čovjek iz Evanđelja, na pećini, s koje može mirno prkositi svim burama i olujama. Na pećini vječne istine Kristove. U živom spoju sa Crkvom Božjom, koja je „stup i tvrđa istine“, kako veli Apostol. Na načelima Evanđelja. Na temeljnoj zasadi kršćanstva, da svaki preporod mora početi od samog sebe. Najprije u sebi moramo ostvariti Kraljevstvo Božje, izraditi što savršeniju sliku Kristovu u svojoj duši, utjeloviti se u Kristu, da mognemo onda postati oruđem Providnosti Božje u obnovi društva, apostolima, solju i svijetlom svijeta. „Regnum Dei intra vos est. Kraljevstvo Božje je u Vama“.

I stoga s posebnim veseljem pozdravljam baš tu najizrazitiju crtu Vašeg programa: prvenstveno odgojni značaj Orla. Odgojiti sebe, njegovati vjerski život i crkveni duh u svojim članovima, stvarati kršćanske značajeve: to je uzvišena zadaća, na koju jamačno smjera i kojoj konačno služi sav ostali Vaš rad.

A to je zalog Vašeg uspjeha na polju katoličke obnove. Stvorimo li pojedince pune duha Božjega i pune oduševljenja za Božje snove i za pobjedu Kraljevstva Božjega, preporod javnog života doći će sam od sebe, jer će nas ljubav Božja i žar milosti goniti na rad čeličiti za žrtve: „Caritas Christi urget nos“. Po sjedinjenju s Isusom postat ćemo i mi dionici snage i svemoći njegove: „Sve mogu a onome, koji me jači. Ali ne ja, nego milost Božja sa mnom!“

A tom duhu posvećenja, nutrašnjosti, „života skrivena s Kristom u Bogu“ preduvjet je, da živimo u sjedinjenju sa Crkvom i u sinovskoj poslušnosti prema njoj. „Ne može imati Boga za Oca, tko nema Crkve za Majku“! Prisloniti se moramo što tješnje uz tu blagu Majku, koja će nas nježnom rukom uvijek upravljati sigurnim putem k vječnom cilju naših duša — k Bogu. I zato je i mene i sav naš prečasni Episkopat tako radosno dirnula Vaša odlučna volja, da se što uže priljubite k starješinstvu Crkve i preko svojih duhovnih vođa, svećenika, uspostavite neprestani idejni kontakt sa biskupima, koje je sam „Duh Sveti postavio, da ravnaju Crkvom Božjom“.

I eto draga braćo, ja Vam u ovaj čas, kad se s orlovskim pokretom, za kojaga sam uvijek nosio u srcu najtoplije osjećaje, vežem još jednim novim vezom, ne mogu ništa bolje zaželjeti, ništa tako od srca preporučiti, kao baš to, da tu dragu baštinu njegovanja nularnjeg života i svete djetinje odanosti Crkvi čuvate kao dragi kamen, kao najsvetiji amanet, kao prvu najosnovniju tradiciju orlovskog pokreta.

Orlovski pokret neka bude pokret praktičnog, djelotvornog, proživljenog kršćanstva.

Pa će onda biti vječan. Nepredobiv i nepobjediv kao Krist, pod čijim zastavama vojuje, a komu je rekao Bog: „Sjedi ob desnu moju, dok ne položim neprijatelje Tvoje za podnožje nogama Tvojim!“

Pa će onda pokret naš biti luka spasenja i roditeljski dom mladeži našoj.

Pa će onda naš pokret zbilja biti pokret Orlova Božjih, koji će junačkim zamahom voditi mladi rod naš ravno k Suncu Istine i Ljubavi.

Pa će onda naš pokret biti Makabejsko koljeno narodu našem, koje će opet ostvariti zavjet slavne starine i učiniti Hrvatsku opet kršćanskom i katoličkom.

Pećina Kristova bit će orlovski pokret. „I udari dažd, i dođoše vode, i dunuše vjetrovi, i napadoše na kuću onu, i ne pade, jer bješe sazidana na kamenu!“

U to ime blagoslovio Vas sve Svemogući Bog!

Vaš uvijek u Presvetom Srcu

† Ivan, v. r.
nadbiskup Vrhbosanski.

SAVJET SV. MAKARIJA.

Jedan pustinjač dođe sv. opatu Makariju i upita ga: Oče, šta ću činiti da postanem svetac? I sv. Makarije pošalje pustinjaka na groblje i reče mu: Najprije uzmi, što možeš više ružiti i grditi mrtvace u groblju, a onda ih obaspi svima hvalama! Kad se pustinjač vratio s groblja, pita ga sv. Makarije: Šta su ti rekli i odgovorili mrtvi? — Ništa, reče pustinjač. — Dobro je. Tako i ti radi kao mrtvi u groblju, pa ćeš biti svetac Božji. Ne obaziri se ni na hvale ni na kudnje toga svijeta!

N.

ORAO U BAČKOJ.

(Slika)

LICA:

Bunjevac mladić u narodnoj nošnji;
Šokac isto mladić u narodnoj nošnji;
Anđeo u bjelini posutoj zlatnim zvjezdicama;
Orao u orlovskoj odori.

POZORNICA:

Drum, s dvije strane drveće, pokraj drumu, među drvećem, veliki
 iž, ograđen tarabama.

Bunjevac:

leži pred križem sklopljenih ruku i govori
 višenim ponešto drhćućim glasom, malo
 dalje od njega stoji Šokac.

pasitelju za nas razapeti!
 pomozi nam jer nam propast priti.
 a svih strana — stotine dušmana.
 nakon tvoj se više ne poštuje,
 ne tvoje uzalud spominje.
 crkvama uvik manje svita.
 mijana dubkom napunita.
 mladina, naša uzdanica,
 gotovu propast već koraca:
 e slušaju roditelje svoje,
 rat na brata ruku podigo je,
 e gledaju što im duši škodi,
 mo nek je sve po novoj modi!
 stariji rđav primjer daju,
 o tvojoj se riči ne vladaju.
 čena nam braća, gospodari?
 lo malo njih za viru mari.
 crkvena sveta naređenja?
 nogi vele: to s' popovske bajke,
 ek ih drže stare babe, mājke.

O Marijo, brez griha začeta,
 Pomozi nam, Majko milosrđa!
 Jer brez tvoje pomoćnice ruke,
 Dopast ćemo svi u vične muke.

Šokac:

Klekne do Bunjevca i govori istim glasom
 kao i Bunjevac.

Čuh vapaje brata rođenoga.
 Zamolit ću Boga propetoga
 Da ublaži i jad srca moga:
 Ista krv nam bije u žilama,
 Pod jednim smo nošeni srdašcem,
 Sa istim smo mlikom zadojeni,
 Na jednom smo krilu odhranjeni,
 Jednu viru oba virujemo;
 Od vika nam ista sudba bila
 I sad su nas isti snašli jadi.
 Bože sveti, Bože svemogući!
 U kog ruci sveg svita su puci
 Tebi šaljem svoj glas vapijući:
 Pomozi nam dok još nije kasno!
 Mi s' jedino u tebe uzdamo,
 Jer ti nama možeš pomoć samo.

Anđeo :

Brzo dođe podno križa a Bunjevac i Šokac
ga prestrašeno gledaju.

Ne bojte se, dobre nosim glase !
Gospod Bog čuh za vaše vapaje
I čistog vam srca uzdisaje,
Pa me posla, svoga virnog slugu,
Da ublažim vašu bol i tugu :

Molite se, ne izdajite se,
Dušmanima ne pridajite se,
Doći će vam pomoć izabrana
Krstaš Oro iz hrvatskih strana.

Lako ćete njega pripoznati :

Istoga je stasa i uzrasta,
Istoga je glasa i obraza,

Čista duša sja mu se na licu
Bog ga posla da mu čuva dicu.

Slušajte ga, on će da vas brani,

Pa će onda svanut bolji dani

Bunjevačkoj i šokačkoj grani.

Anđeo naglo ode, Bunjevac i Šokac ustanu
i malo dalje odu od križa.

Orao :

Dolazi s desne strane, kraj križa skine
kapu i malo nakloni glavu, onda pozdravi
Bunjevca i Šokca sa orlovskim pozdravom.
Bog živi!

Bunjevac :

Govori općinstvu.

Junačkog je hoda i pogleda,

A odila lipog, gospodskoga

Pa se opet on ne stidi Boga.

Okrene se Orlu.

Bog živio, junače, i tebe!

I sve ljude koji od njeg štrepe,

Te se njemu mole brez pristanka

Da nam svane zora boljeg danka.

Ali prije neg' što više rekoh :

Ded, kaži nam ko si, odkaleg si?

Pa da znamo s kim razgovaramo!

Orao :

Ja doletih sa gore Sljemena,

Po rodu sam hrvatskog plemena,

Orao se zovem po imenu,

Služim Bogu i svojem plemenu,

Tere idem od mjesta do mjesta

Učim mladež borit se za Krista.

Bunjevac i Šokac.

Dakle ti si pomoć izabrana ?!

Zagrle ga.

Što će nam doć iz hrvatskih strana

Odgrle se.

Mi smo odmah na to i mislili,
Još čim smo te, brate, ugledali ;

Al znaš kako i naš narod kaže
Da: „oči su voda“ i ne laže.

Ded, reci nam šta nam je činiti,

Kako ćemo narod naš spasiti ?

Orao :

Prije svega amo pokleknimo

Pokaziva na križ.

I dragom se Bogu pomolimo,

Jer ne može niko srećan biti,

Tko svoj poso s Bogom ne počim

I ne ima njega pred očima.

Kleknu sva trojica i skupa govore.

Bože sveti, Bože svemogući,

Gospodaru sv'jetom vladajući!

Pod tvoj križ smo došli u nevolji

Pomozi nas, Pomoćnik najbolji.

Kakvu kušnju gr'jeha golemoga,

Pustio si vrh našeg naroda ?

Grdna kuga modernog bezvjerstva

Poharat će „predziđe kršćanstva“

U nevolji teb' se obraćamo,

Prosv'jetli nas šta činit imamo ?

Pa da nam rod naše sile mlade

Sa zla puta na dobar obrate!

Ustanu.

Orao :

Slušajte me braćo moja mila!

Božja nas je ruka odredila:

Da za Krista ljudi boj bijemo

I za narod sile žrtvujemo;

Sad morate i vi Orli biti,

Pa ćemo se zajedno boriti:

Za krst časni i slobodu zlatnu,

Za dom mili i pravicu staru.

Bunjevac :

pruža ruku Orlu a za njim isto i Šokac.
 Ovo ruka rado je pružamo,
 Orlove obadva stupamo!
 Bog neka nam bude za svidoka,
 a ne ćemo bit na stid nam roda.
 Radit ćemo, trud žalit ne ćemo,
 a Boga, rod i život dat ćemo!

Šokac :

da nam trud donese i ploda
 Digne ruke prema nebu.
 Može! spusti blagosova tvoga.

Orao :

sad, braćo, došla je već hora,
 a razilaz današnjeg nam zbora,
 dužnost mi poč i na druge strane
 a vrstati ćete odabrane,
 koje će se za Krista boriti,
 a bolju nam budućnost raditi.
 Sad prije neg što rekoh s Bogom:
 predajem vam evo našeg znaka,
 prikopčaje im na grudi orlovske značke.
 Posite ga vazda bez prestanka;
 nek vas sjeća obećanja vaših,
 a ste Orli, Kristovi junaci!
 Evo vam naša knjiga zlatna,
 Predaje im zlatne knjige.
 Pred očima imajte je vazda.
 Kako piše, takvi Orli bud'te,
 načela joj na srce primite,
 a će vam trud imati i ploda
 a Bog dati blagoslova svoga.

Bunjevac :

dobro znamo da ti poći triba,
 a zao duh sa svih strana vreba:

Da naškodi našem milom rodu
 Da mu otme viru i slobodu,
 A ti pođi u dobar čas, brate,
 I molitve naše nek te prate,
 Nemoj dugo i opet nam dođi
 Pa ćeš nama savitom pomoći.

Šokac :

Metne Orlu ruku na rame.
 Imaš časa, ne žuri se tako,
 Daleko je još kraj bilom danku,
 Još nam koju reci na rastanku.

Orao :

Braćo, Orli, Kristovi vojnici!
 Majki Crkvi bud'te vjerni sinci,
 Ljubite rod, domovinu štujte,
 A za vjeru sve svoje žrtvujte.
 Ne gledajte što je sv'jetu drago,
 Veće, mudro, vi tražite blago:
 Što vam rđa oglođati ne će,
 Što vam moljac izbušiti ne će,
 Što zli ljudi oteti ne mogu,
 Ni smrt sama - ne rastavlja s vama:
 To su djela činjena po Bogu
 Vječni život što nabavit mogu.
 Ustrajan rad, poslušnost i sloga
 Blagoslova imat će od Boga,
 A nestalnost, neposluh i svađa,
 Do propasti i na zlo navađa.
 To su eto orlovska načela,
 Upamtite i držte ih i vi,
 A sad s Bogom braćo i Bog živi!

Bunjevac i Šokac:

Bog živi!

Zastor pada.

I. P. Jablanović.

LASTA I VRANA.

Posvađaše se lasta i vrana radi toga, koja ima kakvo
 perje. Vrana s ovim riječima dokrajči svađu: „Tvoje je perje
 malo dobro u proljeće, ali moje mene i od zime čuva.“

Tko nam je samo u dobru prijatelj, malo vrijedi.

Po Ezopu *I. P. Jablanović.*

Nekoji prigovori Orlovstvu.

Ovaj članak prešampali smo iz uglednog sarajevskog lista „Katolički Tjednik“ broj 24. 25. i 26. god. 1926., pošto mu je sadržaj vrlo aktuelan i za naše prilike u Subotici. Isti prigovori protiv Orlovstva pali su sa strane Hrv. Sokola.

1. *Ili si prije bio Hrvat ili katolik? Sigurno si bio najprije Hrvat, pa si po krstu postao katolik. Zato bi morao biti prije u hrvatskom Sokolu, koji je osnovan na nacionalnom principu, nego u Orlu, koji je osnovan na vjerskom principu.*

Odgovor: Ili si ti prije pripadao Bogu ili narodu? Bogu pripadaš odvijeka. Odvijeka je On mislio i znao, da će te stvoriti. Njegov Sin a naš Spasitelj mislio je i na nas, koji smo se rodili i koji ćemo se još roditi, pa je i za nas umro i obvezao nas, da stupimo po krstu u katoličku Crkvu, koju je On ustanovio za spasenje svijeta. Tko može imati veće pravo na nas nego Bog i njegova Crkva? Ta nijeli Bog stvorio i roditelje i narod i sve? Mi možemo dakle punim pravom okrenuti batinu i kazati: *Mi smo prije i više pripadali i pripadamo Bogu, nego ikome drugome.* I zato treba da budemo katolici prije i više, nego išta drugo. Jer samo po pravom katoličkom životu mi smo uistinu Božji. Mi moramo otvoreno reći: za nas je još veća vrijednost, što smo katolici, nego što smo Hrvati. Jer hrvatstvo je ime za našu zemaljsku narodnost, kojoj pripadamo kroz nekoliko godina ovog teškog života. A katolik, to je ime one svete, svima općenite narodnosti, koja će u vječnom nebeskom veselju trajati bez prestanka. I zato mi trebamo da budemo članovi društva Orao, koje stoji na *katoličkom temelju* prije i više nego ijednog društva, koje stoji samo na temelju hrvatstva. To moramo u prvom redu radi Boga, koji na nas ima *prvo* pravo. *Ali i radi same naše drage hrvatske narodnosti* mi moramo biti članovi Orla prije nego hrvatskog sokola. Jer tko će bolje očuvati hrvatsku narodnost, nego katolički Orao, koji javno i privatno naglašava katolička načela i živi po njima? Biti dobar Hrvat znači čuvati hrv. ime, brinuti se za duše i vječna dobra hrvatskog naroda, pomagati hrvatsku sirotinju, braniti Hrvate od protivnika. A to može i mora najbolje činiti onaj, koji živi onako tijesno po evanđelju i s Crkvom, kao što to čine Orlovi. O' Connel bio je veliki katolik, pa je baš zato mogao da bude najveći irski rodoljub. Tako isto Windhorst u Njemačkoj, Ferrini u Italiji, G. Moreno u Ecuadoru, Krek u Sloveniji i — tko bi nabrajao! — Čitajte, šta su sve katolički sveci učinili za duše, za sirotinju, za javno blagostanje svog naroda, pa mi onda recite, nije li njihov veliki katolicizam bio temelj i uzrok njihovom pravom i velikom rodoljublju? (Buntić!). Jer tko je Bogu od srca vjeran, taj ne može izdati ni svoga naroda, kad Bog zabranjuje svako izdajstvo. I tko sluša Boga kad zapovijeda, da ljubimo svakoga bližnjega, pogotovo će ga slušati da ljubi one, s kojima je najviše bližnji, a to su oni, s kojima ga veže ista krv, isti jezik, ista zemlja, ista prosvjeta. Orao se svog hrvatstva ne stidi ni na svojoj znački, ni na

svojoj zastavi, ni na jeziku, ni na djelu. I zato s ponosom zaključujemo: Orao je najbolji čuvar hrvatstva!

2. Što će vam toliko u društvu vjera? Ta nju niko ne progoni, ona nije u pogibelji. Tko će mene istjerati iz vjere, kad ja neću?

Odgovor: Ovakav prigovor može poteći samo od onog, koji ne zna povijesti i ne prati događaja, ili koji je zloban. Vjera nas mora da prati kroz čitav život, svaki sat, svaku minutu. Svaku minutu i na svakom mjestu nas obvezuju sve Božje zapovijedi. Kao što je Bog uvijek i na svakom mjestu, tako treba da uvijek i na svakom mjestu postoji naš sinovski odnos prema njemu. A taj odnos uredio je Krist u katoličkoj vjeri. Dakle mi moramo vjeru naglašavati i po njoj živjeti ne samo u crkvi i u kući nego i u društvu. Tko je muž jedne žene i otac djece, nije samo muž i otac kad je kod kuće, nego i onda, kad ode u Ameriku. I tamo ga veže dužnost da bude vjeran ženi i hranitelj djeci. Tako i katolička vjera veže čovjeka u svakom društvu. Nijesu društva nad vjerom ili izvan vjere, nego pod vjerom i dužna su da i ona kao jedna pojava ljudskog života u svemu slušaju zapovijedi Stvoriteljeve, koje on daje ljudima po vjeri. Pogotovo, kad ovo tijesno sblizenje s vjerom obasipa blagoslovom Božjim svaki drugi rad. Ovi hrv. sokoli ne boje se da se tijesno sprijatelje i sa muslimanima i sa starokatolicima, a boje se da se tijesno sprijatelje s Bogom, s Kristom, s njegovom Crkvom i sa svećenstvom, koje služi Božjoj Crkvi. Bog i Crkva nijesu još nikog prevarili. Zar nije za nas najveća sreća, ako nas Bog i njegova Crkva prati i pomaže na svakom koraku pa i u društvima? I nije li ludost, ako mi tom velikom ljubeznom Bogu o kojemu sasvim ovisimo, reknemo: „Ti nemaš prava da ulaziš u naše društvene prostorije! Čekaj tamo pred vratima!“ Zar će Hrvat početi da postupa s Bogom kao sa psom i ostavljati ga pred vratima raznih čitaonica, sokolskih društava i zabava? Orlovi, hrvatski Orlovi, toga ne će! Dakle i kad vjeru ne bi niko napadao i ugrožavao, ona bi ipak trebala da prožme život svih naših društava.

A onda još vele, da vjeru niko ne progoni! A naša štampa registrirala je dosada stotine nepravda, koje nije niko pobio. Nas progoni ne iznenaduju, jer znamo, da je to sudbina Crkve, koju joj je Bog namijenio. Nijesu učenici nad učitelja, a i Njega su progonili. Ali nas boli, kad katolici reknu: Ne progone vjeru. Ne progone odmah katoličkog težaka, zato što je katolik, jer to bi bilo previše očito, pa bismo se branili. Ali udaraju pastire. A kad udariš pastira, ovce će se razbjeći. Pa još govore: tko će nas istjerati iz vjere, kada mi ne ćemo. Oni tebe ne će istjeravati, nego će te odmamiti. Danas će ti reći ovo, sutra ono, prekosutra će ti turiti u ruke koji zao roman, naksutra ćete napraviti izlet da ne mogneš na nedjeljnu misu, i jedva ćeš i opaziti, a vidjet ćeš da si otrovan. Ni davao, ni njegove sluge nijesu tako ljudi, da odmah pokažu rogove i rep. Oni su kao zmija, koja se sakrije u travu i cvijeće pa odanle ujede, gdje joj se niko ne nada. I mnogi služe ovim zavodnicima pa njihovim društvima, a da i ne znaju da im služe, jer prave ciljeve znaju samo vođe. I zato ka-

tolik ne može nikad imati povjerenja u organizaciju, u kojoj se vođe ne daju u svim stvarima vjere i ćudoređa voditi od Crkve.

3. *Ma šta vi Orlovi toliko vičete za vjeru! Ako i vi i svećenici i Papa skočite da nas branite, ne ćete nas obraniti, ako mi htjednemo izaći.*

Domine quo vadis? — Gospodine kuda ideš?

Odgovor: Dužnost je kućnih starješina da svjetuju i opominju. I kućni bi starješina griješio, kad ne bi svjetovao svoju čeljad. I ni koje čeljade nema pravo da kaže: „Šta me svjetuješ i učiš? Ako ja htjednem propasti, zar ćeš mi ti zabraniti?“ Jer starješina ti ne može

zabraniti da propaneš — to ovisi o tvojoj slobodnoj volji — ali te može *savjetovati*, *ružiti* pa i *kazniti*. Bog ga duži, da se za tebe brine. Tako i sv. Otac Papa i svećenici. Njih Bog duži da svoju djecu pute na dobro i odvrćaju od pogibelji, a ako neko ne će da ih poslušaju, oni ga ne mogu siliti, ali su barem svijesni da su izvršili svoju dužnost. Ne može ih niko kasnije optužiti, da ti nijesu kazali. — Ali ovaj prigovor pokazuje, da oni, koji ovo prigovaraju, imaju veoma malo smisla za vjeru. Jerbo baš za vjeru vrijedno je *mного vikati!* I mi premalo to vičemo. Koliko je za vjeru govorio naš Spasitelj? Koliko sv. Pavao, sv. Franjo i sv. Antun? Koliko za vjeru viču ostali pravi katolički narodi? Viču za vjeru u hiljadama svojih novina, glasnika, skupština, predavanja, knjiga i kazališta — a mi istom počeli da se mičemo, pa nam već govore, da previše vičemo za vjeru. A po ulicama naših većih gradova zaglušiš ti uši od prodavača svakakvih novina, od židova i telala, od vike kočijaša i tramvaja i birtija, — i niko im ne prigovara da previše viču. A zar je njihov posao veći i dostojniji nego naš? Vičimo samo! Vičimo što bolje, što pametnije i što više! Ona manjina naših protivnika samo je vikom i naricanjem od mnogih naših mjesta učinila pa *izgleda*, da su oni *jedini* gospodari. — Kažu, da svećenici ne mogu obraniti vjere. Kako se uzme. Svećenici su duhovni oficiri. Oficiri ne brane *sami* državu, nego *vode i komandiraju* vojnicima. I vojnici bi bez oficira slabo prošli i ne bi države obranili. A evo sada su duhovni oficiri svojim durbinima opazili, da nam se primiču neprijatelji, a nekoje katoličke kumpanije ne će da vjeruju i slušaju.

4. Šta će vam taj vaš: „Bog živi!“ To je glupost. Ta ne će Bog umrijeti!

Odgovor: Bog ne će umrijeti, to je istina, kojoj se mi Orlovi najviše veselimo. Ali Bog može da u nekom smislu umre u nečijem srcu. Jer kad se neko odrekne Boga, kada se daje po zlu putu — nema više Boga u njegovom srcu. Za njega je Bog kao mrtav. A takovih nažalost ima i kod nas sve više. Mi Orlovi sa svojim lijepim pozdravom hoćemo da dvoje naglasimo: da Bog živi svagdje i da živi i u našem kršćanskom srcu. Da nije u našem srcu negdje u ćošku, da nije onako ni živ ni mrtav, nego da uistinu *kraljuje i živi!* Voltaire je rekao, da Bog mora ići u penziju, Nietzsche je tvrdio, da je umro, pa se i kod nas čuje, kako neki neznalice tvrde da nema Boga. I zato mi Orlovi dovikujemo: Bog živi! Bog, koji nas je stvorio koji nas je otkupio, koji nas po svojoj Crkvi krsti, krizma, ispovijeda, pričesćuje, ulja, (pomast,) redi i vjenčaje. Bog koji nas je preko svojih svećenika pozvao u Orlove. Bog, kojemu dika, pobjeda, slava i poštenje na vijeke Amen. Bog živi!

Danas je doba, kada čovjek ne može biti drugo, nego ili izdajicom ili junakom.

Papa Pio XI.

Domine quo vadis?

Tako se zove jedna crkvice u Rimu, koja je sagrađena na spomen one zgode, kad je sveti Petar, na molbe vjernika, htio da ostavi Rim — da im sačuva svoj život. Sastao je ondje Spasitelja, pa ga kao u čudu upitao: „Domine quo vadis? — Gospodine kuda ideš?“ Na što mu Isus uzvratio: „Idem u Rim, da budem i po drugi put razapet.“ Sv. se Petar na te riječi dosjetio, što mu je Krist prorekao, da bude na ime „svezan i vođen kamo mu se ne će htjeti ići“... Vratio se odavle natrag u Rim i ondje podnio mučeničku smrt za Krista... Učitelja svoga. Otisak Kristovih nogu, nalazi se ondje u sredini crkvice, upravo vele na mjestu, gdje se prikazao sv. Petru. Naša slika na st. 72. prikazuje ovo Kristovo ukazanje sv. Petru.

Marijina golubica.

Prvi je dan svibnja. Zvona zovu vjernike na svibanjsku pobožnost. Na svačijem licu opažaš neko neobično veselje i radost. Sila svijeta hrli u crkvu, da tamo ispjeva Kraljici svibnja najmiliju pjesmu.

Dok se čitava priroda veseli s kršćanskim dušama, u kući jedne udovice vlada bol, tuga i žalost. Bolesna majka leži na krevetu, a oko nje plaču tri sirotice. Najstarijoj ima tek dvanaest godina.

Na noćnom ormariću stoji čaša vode i komadić kruha. Anka, najmlađa, uzima svaki čas taj komadić kruha i daje ga majci:

— Mama, uzmi, pa ćeš ozdraviti.

Sirota majka briznu u plač. Skupi svu svoju snagu i reče im:

— Draga djeco, morat ću vas ostaviti. Potražit ću zaklonište u sirotinjskoj bolnici, pak ću tamo možda i ozdraviti. A ti Ivka reče najstarijoj — pazi svoje sestre. Pođi s njima svaki dan u crkvu na svibanjsku pobožnost. Marija je Zdravlje bolesnih; njoj se molite, da mi udijeli zdravlje. Svaki dan dođi u sirotište, pa ćeš odanle donijeti sestrama štogod hrane. Blažena će nam Djevica pomoći.

Dok im je majka ovako govorila, djeca su gorko plakala, a ponajviše mala Anka:

— Mama, nemoj nas ostaviti... i ja ću poći s tobom.

Međutim se javio glas zvona. U crkvi je započela svibanjska pobožnost. Ivka uze krunicu, pa je s mlađom sestrom klekla pred Marijinu sliku. Anka je ostala uz krevet i prihvatila za kraj majčine krunice. Izmolile su krunicu za ozdravljenje drage majke.

Ivka je tada kao po nadahnuću ustala uzela komadić papira i napisala ove riječi: „Majka nas danas ostavlja. Prenijet će je u sirotinjsku bolnicu. O Marijo, pomози nam! — Ivka.“ Taj komadić papira privezala Ivka o vrat golubici, koja je pripitomljena običavala zalaziti u njihovu sobu.

Golubica odletila i stala na prozor jednog imućnika u istoj ulici. Ovaj opazi golubicu i komadić papira pod vratom, sretno je uhvati, pa pročita djetinje pismo, što ga je Ivka napisala Majci Božijoj. Duboko je bio ganut. Odmah je izišao i počeo tražiti po susjednim kućama, gdje je ona bolesna žena, što će je danas prenijeti u sirotinjsku bolnicu. Napokon je našao kuću i pokucao na vrata. Ivka mu otvori, pa se silno začudi, kad se strani gospodin počeo propitivati za majčino zdravlje.

Prišao je krevetu bolesne majke, pitao za ovo i ono, a onda izvadi novčarku:

— Evo vam 100 lira. Poslat ću vam liječnika a i ja ću sam češće dolaziti da vas vidim i da vas pomognem dok ne ozdravite. Onaj papirić, što mi ga je donijela golubica, poslala mi je Providnost, da vas nagradi za pouzdanje, što ste ga stavili u Mariju.

Kolika radost i veselje u toj siromašnoj obitelji! Nije bilo više ni govora o bolnici. Siromašna udovica naskoro je ozdravila uz pomoć plemenitoga gospodina.

Marija svojih ne zapušta. U svim nevoljama i žalostima utecimo se njoj, jer je ona Utjeha žalosnih, Zdravlje bolesnih i Pomoćnica kršćana.

S. Lisi: „Fiori di Nazaret“.

ISTOČNA PRIČA.

Nekom šahu — ne znam gdje se
[sbilo —

O tri miša jednom se je snilo:
Jedan bješe tusto oblo zvijere,
Drugi mršav preko svake mjere,
Treći pako — ne znam s kog

[uzroka —
Slijep bijaše baš na oba oka.

Šah mudracu pita, što to znači?
A taj tako san mu protumači:

„Tusto zvijere“, reče muž taj bistar,
„Gospodaru, to je tvoj ministar;
Miš mršavi, gospodaru vrijedni,

Nije ino već tvoj narod bijedni,

A on slijepac na obadva oka,
To je tvoja osoba visoka.“

Dopade se, — gle golema čuda! —

Možnom šahu ta izreka huda,
Obilato nagradi svog roba

I otvori širom oka oba.

Čini, što se tek sa sviješću slaže,

A ne što mu taj il onaj kaže,

Narod mu se otusti za mala,

No ministru nestalo je sala!

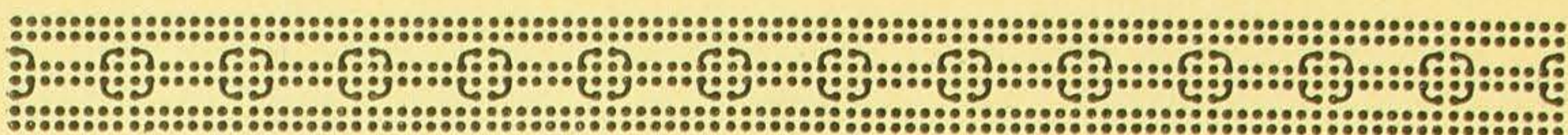
Dimitrija Demeter.

Slijepa kokoš.

Jedna kokoš oslijepi. Navikla čeprkati, nije prestala to činiti ni sada, nego je marljivo i nadalje čeprkala. Ali šta joj to koristilo? Druga kokoš znala je njezin trud u svoju korist upotrijebiti, te je vjerno slijedila slijepu kokoš, te se tako hranila njezinim trudom, jer što je slijepa kokoš načeprkala, to je ova pozobala.

Mnogi i mnogi, i od ljudi, žive samo od tuđega truda i muke.

Po Ezopu I. P. Jablanović.

Nekoliko savjeta rodu svome.

Teška su nastala vremena, teška i preteška. Život je težak pretežak. Nevolja je sjela za vrat i gazdi i siromahu. Ljudi padaju (propadaju materijalno) kao muhe kad ih ofuri mraz. Srce ti puca kad sve to vidiš i čuješ, a pomoći ni otkuda. Ustrajali dugo ovako, nekadašnje blagostanje i bogatstvo Bunjevaca biti će tek pusta priča, kao ono o sedmoglavoj aždaji ili o lažljivom Petru...

Sjedim u svojoj sobi i razmišljam o ovim crnim danima što su osvanuli rodu mome. Pogled mi pane na knjižicu pokojnog Msgr. dr. Čebušnika: „*Melem na rane*“, koja u rpi knjiga stoji preda mnom na stolu. Zlatna je to knjižica. Već sam je desetak puta pročitao, a uvijek je još rado čitam, svaka joj riječ dukat vrijedi. Uzmem je listati i pregledati, kad mi sine misao: kako bi bilo da i ja nešto, prema ovoj knjižici, napišem za narod svoj?

Smišljeno, učinjeno.

Rode mili! Iz velike rpe podabranog sjemena izabrao sam poizbor zrnje koje je puno klijavosti i životne snage, do tebe stoji da to zrnje ne padne u neplodno tlo.

Radi!

Gdje nema rada, tu nevolja vlada.

Kad je Gospod Bog stvorio prvoga čovjeka, uze ga, kaže Sveto Pismo, i „namjesti ga u raj od raskošja, da ga radi“. Čovjek je potom od Boga stvoren za rad. Da je ostao onakav, kako ga je Bog stvorio, rad bi mu bio slatko uživanje. No čovjek je sagriješio. S grijehom mu se prebacilo, kao što sve drugo, tako i uživanje u radu. Zemlja mu je postala prokleta u djelu njegovu, trnje mu je i korov stala rađati, a njemu se reklo: „Sa znojem lica svojega jesti ćeš kruh svoj, dokle se ne vratiš u zemlju, od koje si uzet.“

Što je rečeno prvome čovjeku, vrijedi za svu djecu njegovu. Svima nam je sudba u znoju i trudu, dokle se ne vratimo u zemlju, od koje smo uzeti.

Dakle za rad smo stvoreni, a koliko nas svesrdno radi? Ne smatra li se danas već za sramotu raditi? Nije li kod nas uhvatio dubok korijen taj zao običaj, da čim roditelji oženu prvoga sina, kojemu su istom probile nausnice, odmah dosele u varoš, jer su se već tobože zadosta naradili. Vidio sam mladića, sina siromašnih roditelja, kako bezbrižno gleda kako mu roditelji u znoju lica obrađuju

ono malo vinogradca ili zemljice a on da bi se čega prihvatio ili barem pomogao kotaricu-dvije voća donijeti, ta kako će od sramote kad je on gospodar đak il — pisar. Čuo sam gdje mlade djevojke, tek što su im oči pukle, vele: Ja kad se udam, baš znam da ne ću ništa raditi. A muškarci, naročito ratnici opet kažu: Dosta smo se naradili za ono 4—5 godina u ratu, pa ne moramo više.

To je sve lijepo, a moželi to biti? Hoće li doteći tako do kraja? Ne će, braćo, ne će! Svi moramo raditi, jer bez rada nema života ni blagostanja.

Ako si siromah radi dok si snažniji i mlađi, pa kad dođe starost-žalost, da ne padneš na prosjački štap! Ako si bogat, ne uklanjaj se radu! Ta rad je od prijeke nužde za zdravlje i sreću. Ako ne trebaš ti, trebaju drugi. Pogledaj malo oko sebe! Gle, koliko ima sirotinje, kojoj će tvoja pomoć biti kao ozeblome sunce.

Kad smo već kod rada moram spomenuti još i ovo. Mnogi između onih, što oru i kopaju zemlju, nasmiješit će se na sve ovo misleći, da raznu gospodu ne snalazi sudba Adamova, nego samo njega. Ljuto, ljuto se vara. Da mu je zaviriti u srca onih, koje smatra za srećnije od sebe! Zar ne bi u njima našao, što se čita o cesaru Karlu V., u čijem carstvu nije sunce zalazilo? Kad je već ostario, predao je carsku krunu sinu svojemu govoreći mu: „Sine moj! Predajem ti krunu, koja je istina ukrašena biserom, pa zato i zamamna, ali ni sata nijesam pod njom srećno proživio. Mnogo je u njoj oštroga trnja.“

Isto je tako vrlo krivo, ako se samo tjelesni rad smatra radom, dok se nastojanje oko oplemenjivanja čovječjega srca i oko službe Božje prezire i smatra dangubom.

Prije više godina ušla su u Bordou u Francuskoj u vlak dva čovjeka. Jedan je bio nekaki agenat, a drugi jednostavan radnik. Osim njih dvojice nije bilo nikoga u vagonu. Vlak je išao samotnim krajevima prema moru. Na nekoj stanici opaze ova dvojica svećenika, koji je čekao vlak s protivne strane. Agentu preleti licem porugljiv smješak, pa se okrene kradniku i reče mu pokazujući s preziranjem na svećenika: „A čemu je taj ovdje?“ Potom stane ismijavati svećenike i vjeru. A napokon doda: „Najbolje bi bilo sve takve ljude istjerati iz zemlje.“ Radnik je mirno slušao. Vlak je pohitao naprijed. Za kratko ustane radnik, stane pred agenta i reče mu: „Ovdje je vrlo samotna kraj, i željezničke su stanice daleko jedna od druge. Uzmimo, da ja vas sada zadavim, uzmem vam sve novce, što ih imate uza se, a potom bacim tijelo vaše iz vagona napolje. Vama bi bio kraj, i nikad pas ne bi zalajao za vama.“ — „Ali, prijatelju“, stao je moliti agenat s najvećim strahom na licu, „ja nemam ništa uza se; što bi vam koristilo da me ubijete!?“ — Oprostite gospodine“, odvrati neki radnik, „prije nego sam pošao na željeznicu, bio sam na burzi. I vi ste bili tamo. Uzeli ste sa sobom 30.000 franaka. Ti novci moraju biti negdje kod vas u kovčegu.“ Agentu obuzme strava. Ali radnik nastavi sa smiješkom: „Ne trebate se ništa bojati. Ja vam ne ću ništa na žao učiniti. Išao sam u školu k pobožnome svećeniku. On me je

naučio bojati se Boga i hodati na putu pravde i poštenja. Ali sad mislim, da i razumijete, čemu su svećenici.“

Što je ovdje rečeno za svećenike, vrijedi i za druge staleže. Svi ne možemo biti jednoga staleža i raditi jedan posao. Kad bismo svi kopali, ko bi kuhao, šivao, učio čitati, otvarao oči za ono, za što smo upravo na svijetu? Kako imamo raznih potreba, tako treba da bude među nama i raznih radnika. Što će nas koji raditi, to određuje Bog dajući nama razne talente i veselje jednome za ovo, drugome za ono. Ali da svaki u svom staležu budemo ljudi na mjestu, to stoji do nas. Nijesmo li, sami smo krivi svojoj nesreći, sami ćemo biti krivi i svojoj propasti.

Vrli pisac Krištof Šmid pripovijeda, da je u jednoj crkvi vidio staru sliku. Na toj su se slici prikazivali ljudi iz raznih staleža sa svojim znakovima: Najprije je bio naslikan car s carskom krunom i zlatnim žezlom, a povrh njega natpis: „Ja svima vladam.“ — Do njega je bila slika papina s trokrunom i s papinskim štapom, a nad njim riječi: „Ja sve učim.“ — Iza toga je stajao vojnik s mačem u ruci, a nad njim napisano: „Ja sve branim.“ — Malo je dalje bio seljak (paor) s plugom i s natpisom: „Ja sve hranim.“ I tako je išlo redom. Na koncu je bio naslikan sotona s kolicima, a u natpisu su se čitale ove riječi: „Ja ću vas sve uzeti, ako ne budete vršili svojih dužnosti.“ — Time je slikar htio da kaže: Svaki stalež ima svojih poslova i svojih teškoća. Ko ne radi, nego se preda lijenosti, sprema sebi propast u vječnosti.

Boj se Boga!

Čovjek snuje, a Bog određuje.

Da čovjek radom svojim dođe do blagostanja, da bude u radu svojem sretan, više stoji do Boga negoli do nastojanja čovječjega. Zato treba prije svega imati na pameti riječi sv. apostola Pavla: „Niti je šta koji sadi, niti koji zalijeva, nego koji prirastanje daje — Bog.“

Prije više godina živio seljak koji je vazda visoko podizao glavu. Radio je istina marljivo na polju i prolio mnogu kaplju znoja. Ali je uza to mislio, da njemu ne treba od Boga moliti blagoslova. „Uredno je djelo blagoslov.“ Tako je govorio drugima, koji su u molitvama i procesijama vapili k Bogu za blagoslov u svojem radu. I doista, njegova je žetva bila obilatija, negoli drugih. Žito je dobro prodao u obližnjem gradu. Hiljadarku, što ju je dobio za prodano žito metne u džep, potegne nekoliko puta dobro iz čaše, a onda se vrati kući, rekavši još jednoć sabranim seljacima: „Kako vidite, meni ne treba Boga; dobro sam prošao i bez njega.“ Od vina se ugrije seljaku glava i stane ga hvatati san. Da bi se malo odmorio, legne u hlad pod drvo, što je bilo tik do potoka. Za kratko usne. U snu mu se pričinu, kao da ide k njemu gadna žaba hoteći da mu se zavuče u džep. On žurno poseže u džep, zgrabi, kako je mislio, žabu i baci je u potok. Malo se poslije probudi, i opomene se čudnovatoga svojega sna. Pogleda žurno u džep, pa kako se prepadne! U džepu doista žaba, ali kakova? Hiljadarke, što ju je metnuo u džep, u džepu

nije bilo, bacio ju je u potok. On traži, traži, ali badava mu traženje; sva je žetva otišla po vodi.

Što mu je koristio sav njegov napor, sav njegov znoj? Evo, to je rad bez Boga, muka bez blagoslova s nebesa.

Koliko takovih bezvjeraca ima već i među nama, nekada vjernim Bunjevcima i šokcima. Nemojmo se onda čuditi što nas nevolje i zla sa sviju strana biju. Obratimo se k Bogu, pa će se i on obratiti k nama.

Štedi!

U radiše svega biše, u štedišu još i više!

Mislio tko, kako mu drago, ako zdravo misli, morat će priznati, da su rad i štednja dva najpouzdanija podpornja sreće, kako svakoga pojedinca, tako i svega naroda. O radu smo već prozborili nekoliko riječi, hajde sada da razmotrimo nešto i s obzirom na štednju.

U jednom je gradu kateheta djeci pripovijedao o Faraonovim snovima. A govoreći o rodnim i nerodnim godinama, o dobrim i zlim vremenima, opominjao je djecu na štednju. „Vidite, djeco moja,“ rekao im je, „kako je dobro, ako čovjek u dobre i sretne časove nešto sačuva za dane od potrebe i oskudice. Bi li Josip bio spas velikoga naroda i roda svojega, da nije tako radio? Što bi bilo od oca njegova i od braće njegove, kad su došle nerodne godine. Ne bi li morali od gladi umrijeti? Dobro to razumijte, učite se odatle i budite štedljivi. Ne izdavajte nikada ni pare bez potrebe, i štedite za vremena, koja će doći, da vam ne osvanu crni dani.“

Te su se riječi prihvatile srdaca dječijih. Neka djevojčica došavši kući upita odmah oca: „Dragi oče, a da li i vi štedite, da ne budemo morali stradati, kad nastanu teški časovi?“ — Otac se i mati začude pitanju kćerinu, a otac joj reče: „Kako možeš što takova pitati?“ Na to dijete ispriповjedi roditeljima, što im se u školi govorilo, i kako je korisno štediti za teške časove. Ocu su i materi udarile suze na oči. Za dulje vremena pokuca neko na vrata vjeroučitelja. U sobu stupi prost čovjek. Bio je otac one djevojčice. — „Dolazim, da vam se zahvalim“, reče. — „A za što?“ — „Nije tome davno, što ste preko mojega djeteta dali momu životu posve drugi pravac. Vaše su mi riječi donijele sreću. Nauka o štedljivom Josipu naučila me novoj krjeposti, koje prije nijesam znao. Nikada nijesam mislio, da bi trebalo štediti za sebe i za svoje. Opomena moje kćerke silno me je ožegla, pa sam odlučio drugačije gospodariti. Evo tome dokaza!“ To rekavši segne u džep, i izvadi štedioničku knjižicu s uloškom od 4500 dinara.

Za krjepost štedljivosti većina Bunjevaca davno je već zaboravila. Istina, ima još štediša koji se drže ovoga pravila, ali to su većinom bogataši, koji bi mogli mnogo puta i većma razmrskati kesu, pa dati nešto u narodne svrhe ili siromasima, ali većina naroda gleda na to: šta će svijet reći. Ako ne će biti kćeri svila za Bršanac možda će svijet kazati da on ne može da kupi itd. Ovaj „šta će svijet

reći,“ mnogo je već porodica uništio a i dan danas obilno kosi svoje žrtve. Zbacimo sa sebe tu obrazinu lažnoga obzira ljudskog, pa će nam mnogima svanuti ljepši dani.

Kad smo već kod štednje hoću da kažem dva uzroka zašto još moramo štediti. 1. Štediti moramo de ne budemo lakomi na tuđe. Ako štetiš i s vremenom dođeš do nečega, ne će te nikada obuzeti luda želja socijalistička, neka bi se imetak među sve jednako razdijelio.

Milijunaš je Alfonso Rotšild u Parizu imao slugu, koji je bio revan socijalista i marljivo dolazio na socijalističke skupštine. Njegov gospodar nije mu ništa zato prigovarao, premda je znao, kako se na skupštinama oštro udara na bogataše. Najednoć sluga prestane ići na skupštine. O socijalnoj demokraciji nije htio ništa više da čuje. Kad su ga upitali, što je, te se tako iznenada promijenio, odgovori sluga: „Na skupštini smo izračunali ovo: Kad bi se sve imanje u Francuskoj zajedno sa svima milijunima baruna Rotšilda razdijelilo među narod u Francuskoj, došlo bi na svaku glavu oko 2000 franaka. Tako bih ja zlo prošao, jer sad imam 3000 franaka“.

A drugo zašto moramo štediti jeste: Štedimo, da možemo činiti dobro, pa tako skupljati blago u nebesku riznicu. Zato pazimo da nam se štednja ne obrne u škrtost, jer smo onda pali iz zla u gore.

Čuvaj se dugova!

Ko je dužan i na Božić je tužan.

„Dug je zao drug,“ kažu naši stari. A dug sam kaže: „Načini me, praviti ću se sâm“. Godine 1888. ustrijelio se neki odvjetnik. Što ga je nagnalo na to, lako se razbere iz oporuke, koju je ostavio djeći svojoj. U toj se oporuci čita ovo: „Čuvajte se dugova; stradajte i smrzavajte se prije, nego li da uzajmite samo jedan novčić! Ne uzimajte ni novčića u zajam ili na račun sutrašnjega prihoda! Ako čega ne možete odmah platiti, pričekajte s kupnjom! Samo ništa na dug“. — „Bolje danas s gladom spat, neg' se sutra s dugom stat“, kažu po nekim krajevima naši ljudi.

Da se sačuvaš od dugova, drži se ovih pravila;

1. *Ne kupuj, čega ne trebaš, da ne bi morao prodavati, što trebaš!* Prema tome pitaj prije kupnje svake stvari: Da li ja to nužno trebam? Moram li ja to svakako imati? Nikad ne pitaj: bih li tu stvar mogao upotrebiti? nego vazda bih li mogao biti bez nje? Možeš li biti bez nje, ne kupuj je. Svaki dinar okreni dva puta prije, negoli ga izdaš! Budeš li tako radio, nebrojeno će puta novci natrag u novčarku, a ti ćeš i uz male dohotke svoje mnogo uštediti.

2. *Plaćaj odmah, što kupuješ!* Na taj način ne ćeš nikad kupiti stvari preskupe. Ko kupuje na dug, dobiva vazda lošiju robu, slabiju mjeru i još skuplje plaća, negoli onaj, koji za gotovo kupuje. Kad kupuješ na dug, onda je trgovac goso, a ti moraš ponizno da šutiš. Može biti, da i vidiš, kako te peruša, ali šta ćeš, kad ne brojiš. Šutiš, pa gutaš, raduješ se da hoće dati na vjeresiju. No kad ti gotove novce daješ, onda ti je posve drugačije. Onda si ti goso, a trgovac je po-

nizan. Najbolju će ti robu dati, ako ikoliko na njoj zasluži, samo da novaca drugamo ne nosiš. Kolika razlika!

Tako biva, ako samo ovo ono uzmeš na dug, a što tek, ako to neprestano ide, ako se nosi, kako se kaže „na knjižicu!“ Zato:

3. *Čuvaj se dućanske knjižice i krčmarske krede!* Uzimanje stvari na knjižicu ili na kredu, slabo je gospodarstvo. Čovjek je lakouman, jede i pije a ne misli na to, da će trebati i platiti. Tako se događa, da se za kratko nakredaju ogromne svote, koje bi bile mnogo manje, a može biti, da ih uopće ni bilo ne bi, da se moralo sve odmah plaćati. To uništi mnogu porodicu i gospodarstvo. Prava su nesreća za svu okolinu agenti, koji nagovaraju ljude, neka uzmu ovo ili ono, govoreći im da će već platiti. Znam u nekom mjestu jednoga dućandžiju za koga kažu, da ima do milijun imetka. Rijetko je koja kuća u okolini, koja mu nije dužna. U koga je momak ili djevojka, dođe naprosto k njemu, obuče ih i nakiti od glave do pete, a platit će se onda, kad se volovi svinji prodađu, a možda i koji lančić. Trgovac, koji ih tako kiti i odijeva, došao je prije koju godinu sa škatuljom na leđima, a u njoj nu sav imetak: za nekoliko dinara pantlika, iglica i druge takve robe. Danas je prvi bogataš u okolini, a oni, koji su ga obogatili, pusta su sirotinja. A što je tomu uzrok? Ponajviše velika lakoumnost u pravljenju dugova i u kupovanju na vjeru.

Braćo i sestre! Završujući ovaj člančić još vas jednom svjetujem, ne kupujte ništa na vjeresiju za dug, ma vam kćerka išla u poderanoj suknjici a sin u okrppljenom kaputu. Kupujući na dug, kupujete svoju propast.

Bjež od alkohola!

Od rakije kuća proplakuje, a od vina nije nikad mirna.

Što je alkohol? Rakija, vino, pivo, rum, liker i druga takva silovita pića imaju u sebi neku žičinu (tekućinu) bez boje, koja se može upaliti; kad se upali, gori nekim modrikastim, slabim plamenom. Ta je žičina jaki otrov, a zove se alkohol. Rakija ima obično 33 do 40 vrlo jaka i 90 postotaka alkohola; rum i liker slično; vino ga ima 6, 10, jako i do 20 postotaka; pivo obično 2 do 5 postotka. — Čisti alkohol tako je jaki otrov, da 300 grama toga otrova može odrasloga čovjeka, a 70 grama mlijete na mjestu usmrtiti. Po tomu je jaka rakija malo ne čisti otrov.

Alkohol u vinu i pivu nije istina tako poguban kao što u rakiji, ali i tuj ostaje otrov. Ljudi pijući taj otrov u vinu obično govore, da to krijepi. Ali se ljuto varaju. Da vidimo:

Engleski je liječnik dr. Partes istraživao, kako tuče srce u ljudi, koji piju alkoholna pića, pa je našao ovo: Uzeo je nekoliko zdravih mladih ljudi, pa im je neko vrijeme kod jela davao samo vodu za piti. Za to je vrijeme istraživao, koliko im puta udari srce za 24 sata. Poslije toga stao je davati tima ljudima kod stola mjesto vode svake pome po pô litre vina, pa piva i rakije. Pri tom je opet istraživao, koliko im srce bije. Uza slabo pivo udarilo je srce oko 4000 puta na dan više, uz jako oko 8000 puta. Uz vino i rakiju bio je broj srdačnih udaraca još veći: uz pô litre vina za 13.000, uz četvrt litre rakije

za 18.000 udaraca. — Što slijedi odatle? Srce nije od gvožđa. Alkoholna ga pića previše izrabljuju i čine nesposobnim za zdrav rad. Odatle prerana smrt.

Pomenuti liječnik kušao je i ovo: Uzeo je određeni broj vojnika. Svi su bili iste dobi i jednake tjelesne snage. Razdijelio ih je u dva odjeljka. Oba je odjeljka poslao na isti posao. Dobivali su posve jednaku hranu. Ali u pilu je liječnik učinio razliku. Jedan je odjeljak dobivao pivo, a drugi odjeljak ni kapi opojna pića. Osim toga je naredio, da svaki odjeljak prema tome, koliko uradi, dobije i plaću. Na sve se točno pazilo. Pa što se zbilo? U početku je odjeljak, koji je dobivao pivo, pretekao u poslu odjeljak, koji ga nije dobivao. No naskoro se sve okrenulo. Koji su pili pivo, umorili su se i stali raditi laganije, dok su oni drugi jednako radili dalje. Uveče se pokazalo, da su oni, što su pili pivo, daleko manje uradili, negoli oni, koji ga nijesu pili. To se kušalo više dana. Svaki je dan bio isti uspjeh. Napokon su stali neki, što su pili pivo, moliti, da bi ih premjestili u odjeljak, gdje se ne pije pivo, da bi više zaslužili. Tad učini liječnik ovako: Svi oni, što su dosele pili pivo, prestali su ga dobivati, a oni, koji dosele nijesu ništa silovito pili, imali su odsele piti pivo. Sad se odmah sve i u poslu okrenulo. Koji su prije pili pivo, pa zaostajali u poslu, pretekli su sada svoje suparnike i obratno. — Odatle slijedi da alkohol u početku uzruja čovjeka i učini, da neko vrijeme hitrije i lakše radi, no kad alkoholu djelovanje prestane, onda čovjeku sile klonu, čuti se umoran.

Osim toga što alkohol slabi čovjeku sile, podgriza mu i zdravlje, a uz to još tura mu u ruku i prosjački štap. A gdje su onda one silne porodične svađe i druga nedjela koja su se zbila baš radi pijanstva.

Promotrimo samo malo po našoj Subotici bijeloj, sjetimo se malko prošlosti, pa ćemo vrisnuti od užasa. Koliko prosjakova, koliko uboge siročadi i gole i bose, koliko tjelesnih i duševnih bolesnika, koliko propalica, koliko zlikovaca, koliko unesrećenih žena, koliko gladnih porodica a sve radi pijanstva!

A što još pred sudom Božjim? Dosta budi zato spomenuti samo riječi sv. apostola Pavla: „Ne varajte se . . . pijanice . . . kraljevstva Božjega ne će naslijediti“. (I. Kor. 6., 9. i 10.)

Kako je u Subotici, nije bolje ni po selih, pijanstvo je užasno zavladao sa našim narodom. Braćo, koji volite češće zaviriti u čašicu, zaklinjem vas najmilijim na svijetu, životom vašim, manite se pića dok još nije prekasno, dok još nijeste unesrećili sebe, ženu, djecu, pa po tom i bunjevačko-šokački rod.

Moli!

Koji moli, koji radi, blagoslov mu život sladi.

Završujući ovaj niz članaka, moram još jednom da napomenem: Previše se viče, a premalo moli. Nevolje nas biju sa sviju strana, a ako Bog ne pomogne, ko će?

U V. knjizi Mojsijevoj (gl. 28.) čitamo uz sve ostalo ove straho-

ite riječi: „Ako ne uzaslušaš glasa Gospoda Boga svojega, da
 ržiš i tvoriš sve zapovijesti njegove i uredbe, koje ti danas zapo-
 ijedam, doći će na te sva ova prokletstva: Proklet ćeš biti u gradu
 proklet u polju. Prokleta žitnica tvoja i proklet suvišak tvoj. Proklet
 plod utrobe tvoje i plod zemlje tvoje, krđovi goveda tvojih i stada ovaca
 vojih... Oženit ćeš se a drugi će spavati s tvojom ženom. Sazidat ćeš
 uću, a ne ćeš prebivati u njoj... Zemlju ćeš zasijevati sjemenom mno-
 im, a sabirat ćeš malo, jer će skakavci izjesti sve. Vinograd ćeš
 aditi i kopati a vina ne ćeš piti niti brati od njega išta, jer će ga
 zjesti crvi... Rodit ćeš sinove i kćeri, ali se ne ćeš njima veseliti,
 er će ih odvesti u ropstvo. Sve voće tvoje i rod zemlje tvoje izjesti
 e medljika. Došljak koji je stobom u zemlji, popet će se nada te, i bit
 e viši; a ti ćeš sići dolje, i bit ćeš niži. On će davati u zajam tebi, a
 e ćeš ti davati u zajam njemu. On će postat glava, a ti ćeš postat
 rep. I doći će na te sva prokletsva ova, i gonit će te, i stići će te,
 lokle se ne istrijebiš; jer nijesi slušao glasa Gospoda Boga svojega
 niti držao zapovijesti njegovih i uredaba, koje ti je zapovjedio.“

Kad gledamo, kako se zla, što su ovdje izbrojena, riječ po riječ
 a nama ispunjaju; kad znamo kako su nam pocijepali složne redove
 a nas oborili u krajnje siromaštvo; kad dobro ćutimo, kako tuđin-
 laje u zajam nama, a ne mi njemu; kad smo na žalost od dana na
 lan u svom domu sve više rep, negoli glava; ne moramo li sa zeb-
 njom pitati: Da se ne izlijeva na nas sve više gnjev Božji, da nas
 Gospod za grijeh ne misli istrijebiti iz ovoga lijepoga raja zemlje
 naše, pa te zlatne krajeve predati drugome narodu, koji će mu roditi
 više roda, negoli mu ga rodimo mi?

Čitao sam jednoć, gdje se određuju narodi prema glavnim gri-
 esima, što u njima vladaju. Reklo se ovako: Nijemac je pijanac,
 Francuz bludnik, Španjolac tat, Talijan razbojnik a Mađar bogohulac.
 Ako pitamo sad: a šta je Bunjevac i Šokac? Bit ćemo u neprilici,
 ako da ih označimo, jer su u nas svi ti grijesi kod kuće, samo ne
 naš koji više. Ta koja zapovijest Gospodnja ima, da se u nas ljuto
 ne prestupa?

Ne mogu ovdje svega da iznosim to bih me predaleko odvelo,
 nego duvikujem svima: *Obratimo se k Bogu, pa će se i on obratiti
 nama!* I tek onda se možemo nadati boljoj budućnosti.

I. P. Jablanović.

Razni ljudi.

„Ne mogu“ veli kukavica. „Htio bih“ govori slabić i
 neodlučan čovjek. „Ja hoću“ zbore velikodušne i odvažne
 luše. „Ne ću da slušam“ viče Lucifer i njegove pristaše.
 „Šta će ljudi reći?“ pitaju Pilat i Pilatovići. „Koliko ćeš
 ni dati?“ traži Juda i braća mu. „S Bogom, k Bogu i za
 Boga“, vele sveci Božji. Kal. S. I. M.

PROLJEĆE.

Bojim se proljeća u šumi u dolu,
Što s' poreći ne mož', pri prolazu tuda
Na pučini mora - u tom teškom bolu
Krasno tvoje lice, srećem ti ja svuda.

Bojim se proljeća; kosi slavuji
Opet pjevaju lijepo i čudnovato;
Zrakom pak još i crkveno zvono bruji
Tvoje ime draga. Šta ćeš reći na to?

Bojim se proljeća; na prolazu uskom
Veseli parovi ispod ruke šeću.
I ja tebe zovem, po uzoru ljudskom
Da tražimo davno izgubljenu sreću.

LJILJAN.

Na nepoznatom grobu
proklijao ljiljan,
tako bijel i tužno
stoji tamo, kao
čovječjega srca bol.

Savija ga povjetarac
i ljubi ga sunčev trak;
napokon se uspravi,
kao da nešto sluša...
ide li tko da ga polije?

Tad je opet tužan,
jer mu nitko ne ide
i nema tko da ga polije.
Napušten i ostavljen od svakog
možda nikoga i nema
doli samo Boga milostivog.

SUNČEV TRAK.

Zlato sunčevoga bljeska
Kroz prozorčić proviri,
Dok u sobi veselo
Majka sinka miri.

Sinak sretno pogleda
Te sunčeve trake,
Koje se nehajno smiju
Ostavljajući crne oblake.

Mali plješka, da će tako
Njega svega da uhvati...
Al uzalud, jer sunčevi traci
Neće za njegov stati.

Gleda za njim malo dijete
I topli pozdrav njemu šalje
Kô skrhano srce čeka
Badava, jer on ide dalje.

DANICA.

Sa istoka svjezdica se javlja
Svako jutro, kad zapjevaju pijetli
Ljepša i mnogo veća, od ostalih je
A dvaput jače i blistavije svijetli.

Zagledam se često u zvjezdicu tu
Kao da mi srce nešto sluti,
Da će se čudo pojaviti na istoku...
A to bješe ona s' men' uputi.

I zvijezda, koja j' sada dolje bila
Zapadu grede; još pjevahu pijetli.
I kada se već i sunce pojavilo
Blistavo mi nada glavom svijetli.

Čeznutljivo i žalosno gledam je
Zašto j' došla i meni s' približila
Jer kada mi nada glavom lebdi
Najviša je i najnedostižnija.

Ljudevit Vujković.

Iz šokačkog života.

(Crtica iz prošlosti.)

U svakom narodu bilo je, a ima i danas, vrlo lipih narodnih običaja, ako i ne kao prije a ono bar trag im je ostao, pa tako je i običaj narodnog blaga bilo i u nas Šokaca. A da bi ih od zaborava sačuvali navestiću ovdi nikoje:

Još kao dite sprimala bi me moja mila majka prigodom Duhova, slala bi me uvik s ričima: Idi dite moje pa ćeš viditi kako divojke pridu „Kraljice“. A ja, da bome, poplašan na one lipe kraljičke pisme, nisam me majka i nije nudila bio bih otišao da kraljice pratim i slušam.

Prid Duhove na misec-dva dana svaka Šokica majka, koja ima divojku, ta je bila zaposlena, u ono zlatno doba, sa radom oko lipe penjarske košulje, vezene sa zlatom. Dan na dan je revno majka divojačka sidila i prosicala rukave, vezla i šljokala košulju, samo da joj kćerka kao kraljica bude u novu košulju obučena i lipo sprimljena. Te kad prid Duhove po nika od drugih poljskih radova ne bi mogla svojevrimeno svršiti, to se upotribiti i duhovska subota u večer, do pola noći, ali samo da pod svaku cinu bude za Duhove zlatan oplećak košulja (krila) gotova.

A kako je o Duhovima sva priroda ukrašena raznolikim cviećem, tako se u subotu prid duhove upotribi mlađa sestra kraljičina ili brat, da ode kod tetke, ujne ili strine, te da zamoli lipog cvieća, kao: muškatiija, zivala, božura i t. d. Pa se to sve metne u jednu činiju u vodu i postavi na dno podruma, da ostane sviže do sutrašnjeg dana. Još bi ti svaka majka divojačka u oči Duhova sprimila razne plantičice škrobom izglađčane (peglane) sve posmišćala i privezala, da sutra divojka ima sve u pripravnosti. Da ne smi se zaboraviti, da svileni prgač od žežene svile vezen isto stoji gotov. Sav opšiven sa raznim plantičicama i po njima dva reda šljokica, kao i svilena, tako zvana, vatrena marama na dugačke rese, koju će divojka sutradan prid sebe pripreći. Sve je to na svom mistu, i samo čeka da svanu Duhovi. A kad sutra dan, već rano ujutro, a kraljice sve začješljane zakićene raznolikim cviećem. Svaka oće da je prva gotova, te da do prva zvona dođe prid crkvu i tamo čeka da stari zvonar otvori sacristiju, da se prid velikim žrvenikom smiste i čekaju na sv. Misu. A kad sv. Misa i južina prođe, tek na jednom, a na vratima dvora začu se pisma duhovskih kraljica, koje u dva reda, kao kraljeva vojska, prolaze sa svoja dva barjaktara.

Ovi barjaktari su vođe kraljica, kojima je na dugačko pruće švezana jedna velika svilena marama. Ta dva barjaktara, visoko držeć svoje barjake, ponosito naprid stupaju prid kraljicama, za njima trojke od koji je ona u sridi „Kraljica“, zavijena u svileni „burundžuk“ (šlajer) i po tom se poznaje da je kraljica. A za trojkama dolaze ostale divojke sve dvi — po dvi, te služe tom prigodom kao kraljičine dovrške dame, njih oko dvadeset. Dok posljednji par su tako zvane „torbonoše“. Ali su te sve jedna od druge bolje i lipše opravljene, te kad zaredaju od kuće do kuće sa onim lipim prastarim kraljičinim pismama, sve ti je milina ih slušati.

Baš ću da navedem ovdi nikoje, da bi ih od zaborava sačuvali:

<i>Mi ode dođosmo,</i>	<i>I po sokolovom</i>
<i>Mi ode dođosmo Mile,</i>	<i>I po sokolovom Mile.</i>
<i>I ode nam kažu</i>	<i>Ded zaveđi kolo,</i>
<i>I ode nam kažu Mile,</i>	<i>Ded zavedi kolo Mile.</i>
<i>Da ode imade,</i>	<i>Na cmiljevo polje,</i>
<i>Da ode imade Mile,</i>	<i>Na cmiljevo polje Mile;</i>
<i>Momak i divojka,</i>	<i>Da cmilja beremo</i>
<i>Momak i divojka Mile.</i>	<i>Da cmilja beremo Mile,</i>
<i>Mi ćemo ga ženit,</i>	<i>Cmilja i kovilja,</i>
<i>Mi ćemo ga ženit Mile,</i>	<i>Cmilja i kovilja Mile,</i>
<i>Divojku udati,</i>	<i>Da kralja kitimo,</i>
<i>Divojku udati Mile.</i>	<i>Da kralja kitimo Mile.</i>
<i>Za popova đaka,</i>	<i>Kralja i kraljicu,</i>
<i>Za popova đaka Mile.</i>	<i>Kralja i kraljicu Mile,</i>
<i>Koji sitno piše,</i>	<i>Bana i banicu</i>
<i>Koji sitno piše Mile,</i>	<i>Bana i banicu Mile;</i>
<i>Po orlovom krilu,</i>	<i>I dva barjaktara</i>
<i>Po orlovom krilu Mile,</i>	<i>I dva barjaktara Mile.</i>

Podilte nam dara.

Ili ova:

<i>U gospočke dvore,</i>	<i>Zlatom pozlaćeni,</i>
<i>U gospočke dvore Mile,</i>	<i>Zlatom pozlaćeni Mile</i>
<i>Gospočki su dvori,</i>	<i>Po njima se šeće,</i>
<i>Gospočki su dvori Mile,</i>	<i>Po njima se šeće Mile,</i>
<i>Šindrom ograđeni,</i>	<i>Gospodin plebanoš,</i>
<i>Šindrom ograđeni Mile,</i>	<i>Gospodin plebanoš Mile.</i>

Ded zavedi kolo i t. d.

Kao kod prve pisme se dodade poziv na cmiljevo polje, gdi da kraljice naberu cmilja i kovilja i da s tim zakite kralja i kraljicu.

Pa kad ovako sa raznim pismama kraljice izređaju sve kuće u svome kraju onda idu svaka svojoj kući da se priobuku. A dva barjaktara sa dobivenim darovima idu kraljičinoj kući gdi ih majka kraljičina dočeka i od barjaktara primi dobiveni dar. Od dobivenih jaja majka kraljičina sprima jednu veliku i veličanstvenu kajganu, na

kojoj kajgani prisustvuju sve divojke, koje su kraljice vodile. Kad se već i kajgana pojide, onda se pride diobi ostalih darova, kao oraha, kolača i novaca, a zatim ide svaka divojka svojoj kući.

Ovaj lipi starodrevni običaj živi još i danas u šokačkim mistima, ali priživljuje svoj vik, te će ga još za koju godinu sasvim nestati.

VATROSLAV.

U slogi je spas!

Jednoć uda trbuh pozlobiše,
 Kako Esop u fabulah piše,
 Pak se oni svi dogovoriše
 I med sobom ovako zboriše:
 „Zašto bi mi trbuha gojili
 I nas iste porad njeg znojili?
 Kad on ništa ni trudi ni radi,
 Neg lin spava il se gdigod hladi?
 Uvik hoće da sit i pun bude,
 A nikakve ne imade trude.
 Mi se drugi povazdan mučimo,
 Dok od koga šta god naučimo,
 Čim bi njega mogli nahraniti
 I od glada kruhom obraniti,
 A on ništa prihvatit se ne će,
 Neg se lini i po kući šeće“.
 Oči vele: „Mi ne ćemo gledat,
 Baš ako će nami ništa ne dat“;
 Uši kažu: „Mi ćutit ne ćemo
 Nit se više u tu stvar mećemo“;
 Usta vele od njihove strane,
 Da trbuhu ne će žvakat hrane;
 Ruke kažu, da prihvaćat ne će
 Niti šta god uzimati veće;
 Noge prite, da ga ne će nosit,
 Nek se više ne može ponosit.
 Jednom ričjom: svakolika uda
 Ostaviše svog trbuha huda
 Među sobom zboreć: „Da vidimo,
 Što će trbuh, kad ga ostavimo!“
 Leža dakle trbuh brez pomoći
 Kao mrtav tri dana i noći.
 A kad u njem veće hrane nesta
 I svim udom kripost davat prista,
 Onda uda vrlo oslabiše,
 Ne mogu se podizati više

Govoreći: „Što mi učinismo,
 Jer trbuha ludo ostavismo?
 Makar bi on po vazdan spavao,
 On bi opet nam kripost davao,
 A sada nam već davati ne će,
 Jerbo u njem nema hrane veće“.
 Tada oči hotile bi gledat,
 Al jim slabost ne da ni progledat;
 Jadne uši bi rado ćutile,
 Al ne dadu oslabljene žile;
 Usta vele, da hoće žvakati,
 Ali ruke ne mogu davati;
 I noge bi pomalo hodile
 I trbuha kao pri nosile,
 Ali slabost ne da ni ganuti,
 Jer su žile počele sanuti.
 I ovako svakolika uda
 Poginuše na jedan mah luda,
 Jer općinsku slogu prikršiše
 Pak se pomoć ne mogoše više.
 To je mudrac lipo ispisao,
 I ovo je njegova misao:
 Po ovomu on hoće da kaže,
 Jedan drugog da čovik pomaže.
 Jer, on veli, da jedno kraljevstvo
 Ili kako drugo prijateljstvo,
 Il grad koji ili varoš budi,
 Ili selo ili kuća ljudi
 Mora složno uvike raditi,
 Nit se linit niti inaditi,
 Jer tkogodir općinu izdade
 Onaj svaki neka dobro znade,
 Da se i sâm u tomu izdaje
 Pak se posli, ali zalud, kaje.

IZ „SATIRA“.

Grozdov moljac.

(Crv na grožđu).

Od sviju kukaca, osim filoksere, koji napadaju vinovu lozu, grozdov je moljac bez dvojbe najopasniji i najrasprostranjeniji, jer uništi veći dio priroda. Njega nalazimo u svim vinorodnim predjelima Evrope. Kod nas se je pojavio prvi puta godine 1896., a u većoj množini od godine 1900.

To vam je lepirić dug nekih 7 do 9 mm. i širok 12 do 15 mm. kod otvorenih krila. Jaja su vrlo sitna i ličinka je tamno smeđe, skoro crne boje.

Kada je loza razvila mladicu kojih 10 do 15 cm. dugu te su cvijetni grozdići prilično razvijeni (oko polovice mjeseca svibnja), pojavljuju se lepirići, koji su se razvili iz kukuljica, koje su prezimjele ispod kore čokoća ili u pukotinama tačaka. Lepirići ne izlaze svi na jedamput, već malo po malo, pa prema tome i nesenje jaja traje nekoliko dana. Ovi lepirići žive nekoliko dana (5 do 6 dana mužjaci, a ženke 15 dana). Nakon parenja snese ženka 35 do 40 jajašca ali neki veli da snese i preko 200 jaja. Nakon 12 do 14 dana, dakle koncem svibnja, izvale se ličinke, koje izgrizavaju mlade cvijetne pupove, uvuku se među prašnike, pa izjedaju i samu plodnicu. Iz jednog cvijeta prelaze na drugi. Kad su ponarasle ne mogu da se sakriju u jedan cvijet, već skupe po više cvijetova. (5 do 10) i obaviju ih svi- lenom niti i tako prave zaklonište. Smotani cvijetovi doskora uginu.

Jedna sama ličinka može da uništi velik broj cvijetova, odnosno sitnih zrnaca grožđa, te se računa da 3 do 5 ličinaka može da uništi jedan grozd.

Ličinke su po danu sakrivene. Nakon 5 tjedana, dakle koncem lipnja, ličinke se zakukulje i to ili na grozdu ili na donjem dijelu lista ispod kore, na čokotu, ispod grude zemlje i t. d.

Nakon 15 do 20 dana, dakle polovinom mjeseca srpnja, pojave se opet lepirići i ovi ležu jajašca na petljama grožđa pa i na same jagode. Iz jajašaca izvale se ličinke, koje se uvuku u jagodu s kojom se hrane dosta dugo i prelaze iz jedne jagode, kad su je izjele u drugu. Zatim se zakukulje i prezime na čokotu ili tački itd.

Dakle ovaj štetnik znade da prouzroči veliku štetu, jer se silno umnaža.

Znademo, da jedna ženka iznese 35 jaja, premda može da iznese i 200 jaja. Recimo, da svaka uništi samo 15 jagoda to dobijemo $35 \times 15 = 525$ oštećenih jagoda. Veća je šteta ličinki druge generacije. Uzmimo da se od ovih ličinka poslije zakukuljenja razviju samo 15 ženskih lepirića te svaki snese 35 jaja, iz kojih će izaći isti broj ličinaka i da svaka uništi 12 jagoda to imademo $15 \times 35 = 525$ ličinaka $\times 12$ jagoda to iznaša 6.825 pokvarenih jagoda. A ako računamo da 300 jagoda važe 1 kg. to nastaje gubitak od skoro 23 kg. nanešen od jednog jedinog ženskog lepirića.

Kad znamo to, onda si lako možemo predstaviti ogromnu štetu, što nam ju grozdov moljac nanaša.

Evo u kratko život i šteta, što nam ju taj štetnik nanaša.

Mene bi predaleko vodilo da opisujem sve načine pobijanja tog štetnika, ali u kratko ću da spomenem, kako da ga najlakše poništimo ili da barem ograničimo njegovu štetu.

Trebalo bi da poništavamo lepiriće i ličinke. Ipak je ličinka najopasnija, ali ju i najlakše uništavamo. Danas imademo dobrih preparata, pa ako te preparate u pravo vrijeme upotrebljujemo, možemo da ličinke sasvim poništimo. To se sredstvo zove „Arsola“, a proizvodi ga naša domaća tvornica „Kaštel“ u Karlovcu. To se sredstvo upotrebljuje tako, da se rastopi 200 grama u 100 litara vode i tom rastopinom škropi. Isto se tako može tih 200 grama da otopi u 1 ili 2 litre vode i ta rastopina ulije u modru galicu. I tako škropiš odmah i protiv peronospore i grozdovog moljca. To je najlakši način, da poništimo moljca.

Ja bih specijalno našim vinogradarima preporučio to sredstvo, koje je iskušano. To je sredstvo olovni arsenat, koji je topiv u vodi. Kako je sredstvo otrovno, valja pripaziti, da se tko ne otruje.

VINOGRADAR.

Kava produljuje život. 50 šalica dnevno!

Interesantan članak o kavi, vadimo iz jednog velikog njemačkog dnevnika koji glasi:

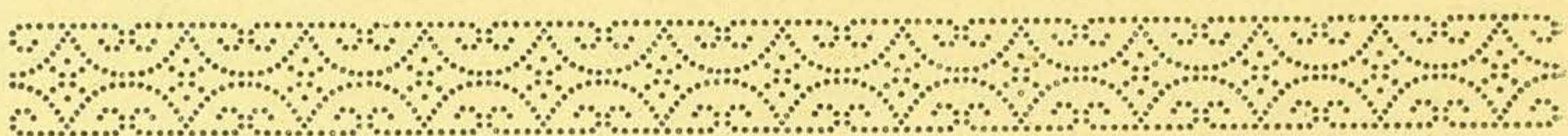
„Do sada su gotovo svi znameniti liječnici davali savjeta kako se može dugo živjeti. Čuli smo najrazličitije recepte, kako treba udesiti način života, da bi se mogla sačekati čila starost. Međutim, najčudniji savjet daje svakako glasoviti holandski naučenjak, profesor univerziteta u Haagu Dr. Sleewik. On je na jednom svom znanstvenom predavanju ispričao slučaj neke plemkinje iz Savoje, koja je doživjela visoku starost od 114 godina. Ova je plemkinja živjela u glavnome samo od kave i pila je dnevno oko 50 šalica ove tekućine. Za ustuk svim protivnicima kave, ovaj naučenjak našao je u njoj to jest u kavi, sredstvo za dugi pače i predugi život.“

Ovaj je članak izazvao veliki interes u svim krugovima svijeta, a specijalno zadovoljstvo kod prijatelja i poznavalaca dobre, zdrave i aromatične kave. Zato neka bude i ostalima dobar primjer izjava profesora Dr. Sleewik-a, ako žele dočekati visoku starost poput plemkinje iz Savoje.

Valja držati na umu, da je kava od kave različita, pa se kod nabave za kućnu porabu imade polagati osobita važnost. Ovo vrijedi koli za sirovu a naročito za prženu kavu. Do danas je tehnička znanost silno usavršila vanredno moderne aparate za prženje kave, i to na jedan specijalan, racionalan i najhigijenski način prženja, koji se u velikom razlikuje okusom i aromom od običnih domaćih naprava. Osim toga valja uzeti ponekoliko sorta kave, koja se svaka posebno prži i tada djelomično ili istim količinama pomješa, u koliko se želi imati dobru i tečnu kavu.

Kod kave igra izvjesnu ulogu i cijena, pa zato valja kod toga voditi računa, i to tako, da ćemo usporediti cijenu od cijene i na svaki način robu od robe, te prednost dati koja je bolja i kod toga jeftinija.

Prije nego nabavljate Vašu kućnu potrebu kave, zatražite cijenike od tt. Haramija i Mikuličić, uvoz kave, čaja te najmodernija pržiona kave na Sušaku, koja će Vam ponudu besplatno i franko dostaviti.

IMA LI PAKAO?

Čestoput se uza sve neoborive dokaze, koje nam daje povijest svih naroda, koje crpimo iz zdravog razuma i koje nam pruža sam božanski Spasitelj u sv. pismu — čuje ovaj ili ovome sličan prigovor: Tko zna, da li je baš sve tako! Još se nijedan nije povratio s drugog svijeta.

Istina, da između nas živih i mrtvih postoji duboki jaz, kako se i sam Spasitelj izrazio, jer poslije smrti ide svaki na svoje mjesto. Ipak katkada Bog dopušta, da se zbilja tkogod vrati s onoga svijeta i tako nam samo potvrdi ovu strašnu istinu.

Poznati francuski učenjak i pisac Ségur donosi u svojim djelima o ovoj stvari tri nepobitno dokazana i istinita slučaja. Mi ćemo ovdje ispriповijediti samo prvi, koji se, kako on navodi, dogodio u njegovoj obitelji.

Dogodilo se to u Rusiji u Moskvi, malo vremena prije strahovite vojne g. 1812. — Moj djed po majci — pripovijeda taj odlični pisac — grof Rostopčin, guverner u Moskvi, bio je veliki prijatelj generala Orlova, na glasu sa svoga junaštva, a i sa svoje bezbožnosti.

Jednoga su dana iza večere grof Orlov i jedan njegov prijatelj, general V., volterijanac kao i on, drsko izvrgavali ruglu istine vjerske, a osobito su zbijali šale s paklom.

— Ako bi ipak — reče Orlov — što bilo iza zavjese ovoga života? . . .

— E pa dobro — odvrati general V. — onaj, koji od nas prije umre, neka dođe i obavijesti drugoga. Pristaješ li na to?

— Zbilja izvrsna misao! — odgovori grof Orlov, i obadvojica si zadadoše poštenu riječ, da će tako učiniti.

Poslije nekoliko tjedana buknu jedan od onih velikih ratova kakove je samo Napoleon znao zamisliti. Vojska ruska pohiti na bojno polje, a general V. dobije nalog, da bezodvlačno otputuje i preuzme zapovjedništvo.

Bio je već ostavio Moskvu više od dva, tri tjedna, kada se jednog jutra vrlo rano, dok se moj djed odijevao, otvoriše naglo vrata njegove sobe. Unutra nahrupi grof Orlov u kućnome odijelu, u gaćama sa raskostrušenim vlasima, divljega pogleda, blijed kao smrt.

— Što je, Orlove, što vaš je donijelo u ovo doba? Pa još u tome odijelu? Što vam je dakle? Dali vam se što neugodna dogodilo?

— Dragi moj prijatelju — odgovori grof Orlov — ja mislim, da moram poluditi. Vidio sam generala V.

— Što se dakle povratio general V. ?

— Ne, nije — odvрати Orlov, bacivši se na divan i uhvativši se obadvjema rukama za glavu — on se nije povratio, a to je, što me uplašilo.

Moj djed nije od svega toga ništa razumio. Gledao ga je umiriti.

— Pripovijedajte mi dakle — reče mu on — što vam se dogodilo i što sve to znači.

Tada se grof Orlov teškom mukom nekako umiri i pripovjedi slijedeće :

— Moj dragi prijatelju, Rostopčine, prije nekoliko vremena, dali smo si ja i general V. poštenu vojničku riječ, da će onaj, koji od nas dvojice prvi umre, doći i reći drugome dali se što krije iza zastora ovoga života. Ovo dakle jutro oko sat i po probudio sam se i ležao mirno u svome krevetu. Nijesam ni izdaleka mislio na svoga prijatelja, kad se najedamput zastori moga kreveta naglo otvoriše i ja opazim dva koraka dalje od sebe generala V. Bio je blijed i držao desnu ruku na grudima, pa mi reče: „*Ima pakao, ja sam u njemu!*“ a iza toga isčeznu. Odmah sam evo došao, da te potražim. Čini mi se, da ću poludjeti! Čudnovate li stvari! Ne znam, što bih o tome mislio!

Moj ga djed nastojaše umiriti, kako je znao i mogao. Nije to bila laka stvar. Govorio mu o halucinaciji, o utvari mašte... možda je to bila posljedica samo nemirna sna. Ta ima mnogo tih nerastumačivih i vanrednih događaja. I još mu je koješta bajao samo da ga umiri. Zatim dade zapregnuti svoje konje i odvesti ga natrag u njegov stan.

Međutim deseti dan iza ovoga čudnovatog slučaja dobije moj djed među drugim vijestima i vijest, da je general V. poginuo. Isto jutro, kad ga bijaše grof Orlov vidio i čuo, isti sat, kad mu se ukazao u Moskvi. Nesretni je general izišao, da razvidi položaj neprijatelja, kad ga neprijateljsko tane pogodi u prsa i on osta na mjestu mrtav.

„*Ima pakao, i ja sam u njemu!*“ to su riječi jednoga, koji je iz njega došao!

N.

RAJČICE.

(PARADIČKA.)

Među onim vrstama povrća, koje se mnogo troše i u našem kućanstvu, a čine i predmet međunarodne trgovine, zapada rajčice odlično mjesto.

Kod nas se ovo povrće u velikoj mjeri troši kako u svježem tako i u konzerviranom stanju.

No mnogo veću važnost ima uzgoj rajčica za međunarodnu trgovinu. U zemljama gdje rajčice dobro uspijevaju, izmjenjuje se po važnosti njihov uzgoj sa vinogradarstvom; ono što je vinova loza u gorovitom kraju, to je rajčica u dolini.

Najvažnija proizvodna područja su Italija i Kalifornija. Dok je u Italiji više razvijena industrija konzerviranja (ona ima odlučno mjesto na svjetskom tržištu), dotle je u izvozu svježije robe na prvom mjestu Kalifornija.

Izvoz talijanskih konzervi (pomidora) računa se u normalnim godinama preko 15 milijuna kg., dok se iz Kalifornije svake godine izvozi preko milijun sanduka svježih rajčica.

Po ovim brojkama razabiremo, da su rajčice potrošni artikl na cijeloj zemlji, a mnoge države nisu prema svojem podneblju sposobne za uzgoj. Zato u ovoj vrsti robe ne može lako da nastane hiperprodukcija, i kod valjane organizacije rada može roba da podnese mnogo nižu cijenu nego što je ima danas. Zato uzgoj rajčica zaslužuje mnogo više pažnje, nego što mu se posvećuje u našim krajevima.

Glavni zahtjev što ga stavljaju rajčice jest topao, od sjevera zaštićen položaj i sunčano mjesto. Od velikog broja vrsti, koje su uzgojene služe za veliku proizvodnju samo odlike sa okruglim, mesnatim plodom srednje veličine. Naborane vrsti sa ogromnim plodovima drže se kao „ponos domaćice“ za kućnu upotrebu i nerado se kupuju.

Rasadu moramo uzgajati u klilu ili loncima (za cvijeće). Sijati valja rano, najkasnije u martu. Kad biljke dobiju dva lista (osim pupaka) dobro je da se pikiraju, jer na taj način dobiju više žila i krepku stabljiku. Pikira se dva ili tri puta, prvi put na 7 cm. drugi put na 12. a treći put na 18 cm. udaljenosti. Pri tom dolaze biljke sve dublje u zemlju tako, da na koncu supke jedva vire iz zemlje, dok je preostala stabljika sva pod zemljom. Naravno je da biljke sa tako pojačanim korijenjem rode još jedamput obilnije od nepikiranih.

Vrlo napredan povrćar može pikirati u lonce (oni su baš sad jeftini i dadu se upotrebiti po više puta) i sa cijelom grudom rasađivati. Biljka u tom slučaju ne stoji po nekoliko dana uvenuta, nego odmah dalje raste, plod ranije dozrijeva.

Rasađuje se onda, kad se ustali toplo vrijeme. Biljke se rasađuju odmah uz kolac koji treba da je 2 m. visok i čvrst da može nositi cijelu težinu ploda. Odmah u početku kad biljke počnu rasti, treba da odgajamo jednu, glavnu stabljiku i da je privežemo uz kolac. Kad nasjednu prvi plodovi valja sve postrane izboje odrezati, kako bi cijela snaga išla u glavnu stabljiku.

Kad prvi plodovi stanu žutjeti, vrijeme je da se gnoji tekućim gnojem. Istina je da se već kod presađivanja ima paziti da zemlja bude prilično gnojna, ali do ovog vremena je veći dio gnoja već iscrpljen; ako pak odmah dademo biljci previše gnoja, zakasni zrioba i moramo propustiti najbolju cijenu. Zato valja da biljku pomognemo onda, kad baš prvi plodovi mijenjaju boju. Najbolje gnojivo je smjesa umjetnog gnoja (kalijeve soli, superfosfata i salitre), koja se u vodi razmuti, pa njom dvaput na tjedan zalijeva. Na litru vode treba uzeti 4—5 g., t. j. malu šaku smjese na jednu kantu vode. Zalijevati se može i gnojnicom, ali joj svakako treba primiješati superfosfata, inače

bi plod kasno dozrijeva. Ako je zemlja suha, treba je najprije razmočiti običnom vodom, a onda tek politi rastopljenim gnojem.

Sad je glavno da cijelu snagu privađamo plodu. Stoga valja da svaki izboj, kad se pojavi u pazušici lista, odrežemo uz najveću štednju glavnih listova, koje valja tom prilikom uvijek ponovno vezati na kolac.

Ovakova obradba djeluje neobično povoljno na množinu ploda, jer ništa toliko ne priječi zriobu kao gust, sjenovit grm, kako ga često vidimo po našim vrtovima. Sunce, toplina i zračnost uvjeti su za lijepu crvenu boju rajčice.

Ako bi se na biljkama pojavili štetnici treba ih energično pobijati modrom galicom ili drugim sredstvima, osobito buhačem.

Polovicom septembra valja odrezati vrške, jer plodovi, koji su dotle zametnuti još imaju izgleda, da će dozreti; kasniji toga nemaju. Zato je šteta da pustimo biljci razvitak lišća i cvijeta (koji nam ništa ne će donijeti) na štetu plodova, koje možemo još obrati.

Ako vodimo račun o svim potrebama biljke, mora svaki pojedini struk dati najmanje 10 kg. ploda, kao što ga daje tamo gdje nazad rajčica ne izgleda kao mlada šuma, nego kao uređen vinograd, gdje gospodar pazi da svaki plod dobije toliko sunca, topline i gnoja, koliko god može da primi.

Na rajčici uzgajaju neki po dvije ili tri loze. Nije ni to loše, ako imamo mladu biljku sa 2 ili 3 jake grane, pa nam je žao rezati ih; u tom slučaju valja odgajati svaku poput lucnja, kao da je posebna biljka i svezati je za poseban kolac.

Kod rasađivanja ne treba štediti prostorom. Razmak od 1.20 cm. među redovima bit će kod malo viših strukova prijeka potreba.

Baštovan.

Banka hiljadarka.

Reče Gospodin na nebu:

— Između mojih anđelaka nek se jave dvojica, koji bi imali volju sići na zemlju.

U isti čas se javilo i dvanaest. Gospodin odabere od njih dvojicu:
— Vi ćete sići! Uzmite svaki ovaj komadić papira.

Anđelki su primili i ogledavali uručeni im šareni papirić i znatiželjno gledaše u Gospodina.

— Ne znate, jelte, šta vam je u ruci? To je nama ovdje na nebu, šarena tranja. A ljudima je doli na zemlji čitavo blaženstvo. To je papirni novac. Svaki komad po jedna hiljadarka. To odnesite doli na zemlju i svakoji podajte onomu čoviku, o kojem mislite, da ga najvećma tribuje.

Za jedan trenutak odoše anđeli. O večeri već opet bijaše gori u nebu.

Pita ih Gospodin:

— No dičice moja, šta ste uradili sa hiljadarkama? Izpripovite mi.

Jedan anđeo reče: — Hodao sam i prolazio po zemlji pa sam smotrio jednog ubogog prosjaka. Bijaše sav tranjav i uprljan. Zamršena mu kosa s glave visila u oči, a iz očiju mu virili glad i zdvojnost; jer već više dana nije okusio ni zalogaja. Jedva se vukao sokakom, naslanjajući se o grbavi štap svoj.

Anđeli svi jednoglasno kliknuše:

— Siromah! kukavni stvor!

— Tome sam dao hiljadarku. Čini mi se da sam dobro uradio

Anđeli svi potvrdiše:

— Dobro si uradio.

Samo je Gospodin zakrećao glavom i rekao: — Mislim, da si na rđavo misto metnio.

— A ti, drugi moj anđele, kome si dao hiljadarku?

Drugi anđelak reče: — Ja sam došao u jednu veliku varoš. Tu sam smotrio jednog prijazna lica, vrlo fina, jako čista i uglađena mladog gospodina. Lipu haljinu, sjajne cipele i galantan šešir imadaše. Svaka mu kretnja bijaše udvorna i odlična. No moje anđeosko oko nije moglo da mu u džepovi naiđe na kakigod novčić, već misto tog silu pisama, s kojima ga virovnici napadaju i opominju da plati dugove, što su mu ih posudili. Požalim ga tako gladna, istrošena i progonjena, te mu dadem hiljadarku.

Ostali anđeli su i na to rekli: — Dobro si učinio.

Samo je Gospodin zakrećao glavom i rekao: — Mislim, anđele moj, da si i ti na rđavo misto metnio novac. Inače — vidit ćemo. Od danas na godinu dana, opet ćete sići na zemlju, da vidite što se zbilo sa hiljadarkama i s vašim darovnicima.

Ravno iza godine, anđeli i opet siđoše na zemlju; a na večer se iznova javiše kod podnožja Gospodnjeg.

Pita ih Gospodin: — Deder ti drugi anđele moj, kazuj mi; šta radi tvoj gizdavi gospodičić, što je hiljadarku dobio od tebe?

— Oh to je veliki majstor! — odgovori anđeo. Čitavu je godinu živio iz hiljadarke sjajno, gospodski; a ni do danas je nije razminio.

— Kako se to zbilo?

— Vrlo jednostavno. Mladi gospodar uniđe jutrom u jednu kavanu (al svaki dan u drugu), tu doručkuje. A kad bi htio platiti, konobar ne znade mu razminiti hiljadarku. No ipak mu se klanja i smišečki veli: „O, molim vas, izvolite drugiput platiti.“ Tako radi i kad užina i večera. Ne plaća ni novčića, jer nema sitnih novaca. Ni krojaču, ni cipelaru, ni drugom kome. Ipak mu se klanja svatko, laska, pa još i novaca u manjim svotama daje u zajam. Jer misle, da je to jako imućan gospodin, koji uvijek ima hiljadarku. Pa će i ostarit a razminit je ne će.

Anđeli se smijali tome. A Gospodin zapita drugog anđela:

— A šta je s tvojim tranjavcem? Ne živi li i on tako dobro iz njegove hiljadarke?

Anđelak raztuženo odgovori:

— Morao sam se žuriti natrag, inače bi on sa mnom zajedno stigao amo. Kad sam se vraćao, baš su ga onda višali.

Svi su se na tu rič zgrozili, samo Gospodin reče: — Kazuj sinko dalje!

— Kad je ubogi siromak dobio hiljadarku od mene, vrlo se obradovao, te otišao odmah u jedan dućan, da kupi sebi jila. Naslagao dobrim kojekake kripke jistvine, a zatim htio da plati hiljadarkom. No dućandžija naglo pošalje po žandare, koji su ubogog — tobož — potipalca u zatvor spratili. Tu su ga dugih dana zlostavljali pitanjima: otkud mu toliki novac? Ubog čovik kazivao istinu, da je od anđela dobio. Ismijali ga. A zatim je redarstvo iznašlo, da hiljadarka potiče iz nikog trokrotnog ubistva. I krvave pige znali su na njoj naći, i numera na njoj bijaše onaka, kao što je na ubojstvu otetnoj. Pa i na ćulumaskom štapu su nazirali krvava traga. Našlo se i svidokâ, koji su vidili ubojicu, kad se osvrćao oko kuće ubijenih. Redarstvo — tako kažu — uvijek znade dokazati grabežno ubojstvo, ako se radi oko hiljadarke. Ubogog čovika odsudiše na smrt. I obisili ga.

Taka je hiljadarka. Jedan proživi iz nje, drugi pogine za nju. A hiljadarka ostane svakojako — hiljadarkom.

Iz književne ostavštine pok.

Krunoslava.

PRAVDA I KRIVDA.

(Narodna pripovijetka.)

U jednoga kralja bila su dva sina, jedan biše lukav i nepravedan, a drugi dobar i pravedan. Pošto im otac umre, reče nepravedni pravednome: „Hajde od mene, ne ćemo više zajedno živiti, i evo ti trista dukata i jedan konj, to ti je od svega, što nam je od oca ostalo, više ti nema ništa“. On uzme trista dukata i konja, pa pođe govoreći: „Hvala Bogu! Koliko me dopade od ciloga kraljevstva!“ Posli nekoliko vrimena sritoše se ova dva brata u putu jašući oba na konjima. Pravedni nazva nepravednome: „Pomozi ti Bog, brate!“ A onaj odgovori: „Jaoh ti Bog dao i šta vazda Boga spominješ? Sad je bolja krivda negoli pravda“. Tada mu reče dobro: „Hajde da se okladimo, da nije bolja krivda od pravde.“ I tako se okladiše o stotinu dukata i rekoše, koga najprije sriju, da im o tome sudi. Idući malo naprid sritoše na konju đavola, koji se biše pritvorio u fratra, pa ga zapitaše, da im kaže, dali je bolja pravda ili krivda. Đavo reče: „Krivda“ i tako dobri izgubi stotinu dukata. Ali se opet oklade o drugu stotinu pak i o treću, i po osudi đavola, koji se raz-

lično pritvarao i prid njih izlazio, izgubi dobri sve tri stotine dukata, pak potom i konja. Onda reče: „Hvala Bogu! Već nemam dukata, ali imam svoje oči, okladit ću se još jednom o njih.“ Tako se okladi o svoje oči, da je bolja pravda negoli krivda. Tada njegov brat i ne tražeći drugoga suda izvadi nož pa mu izvadi obadva oka i reče mu: „Sad neka ti pomogne pravda, kad si brez očiju“. On žalostan zahvali Bogu i reče: „Ja nemam oči za pravdu Boga, nego te molim, brate moj, da mi dadeš vode u kakav sud, da kvasim usta i da umivam rane, i da me izvedeš i ostaviš pod jelom više izvora“. Brat ga poslušao i dade mu u sudu vode, i izvede ga i ostavi pod jelom više vrila.

Ondi on jadan stojeći čuje u niko doba noći, gdi dođoše vile na izvor, i kupajući se poče jedna drugima govoriti: „Znate li druge, da se ogubala kraljeva divojka, kralj je sazvaio sve likare, ali je niko ne može izličiti. Ali da zna pak da sad uzme ove vode iza nas i da je njome okupa, u dan i noć ostala bi zdrava, a tako i da je ko gluh, slip, hrom, izličio bi se od ove vode“. U tom zapivaše pivci, i vile pođoše. Onda nevoljnik ispod jele dopuže na nogama i rukama do vode, pak najpre umije oči i odmah progleda; potom zagrabi u sud vode i pođe hitro do onoga kralja, što mu biše ćer gubava, pak reče: „Došao sam, da izličim kraljevu ćer, ako me pušti, u dan i noć bit će zdrava“. Kad kralj razumi, pusti ga u odaju divojci, a on naredi te je okupaju onom vodom. Kad prođe dan i noć, divojka ostade čista i zdrava od gube. Kralj se vrlo obraduje i dade mu pola kraljevstva i ćer za ženu, i tako on postane kraljev zet i prvi do kralja. To se odmah razglasi po svemu onome kraljevstvu te dođe u uši i bratu njegovu, koji govoraše, da je bolja krivda nego pravda. On pomisli, da mu je slipi brat našao pod jelom sriću, pa pođe i sam da je traži: najpre uze u sud vode otiđe pod jelu, pak izvadi nožem sebi oči. Kad bi u niko doba noći, dođoše vile, da se kupaju, i stadoše govoriti, kako se izliči kraljeva ćer. „Valjda nas je“ rekoše „kogod slušao, kad smo govorile, da bi se ovom vodom iza nas izličila. Može biti da nas i sad tko sluša, pođimo da vidimo“. Kad one pođoše i pod jelu dođoše, nađoše onoga, koji biše došao tražiti sriću i govoraše, da je bolja krivda od pravde, te ga ščepaše za čerege pa ga rastrgoše. I tako mu prokletniku pomože krivda.

Stari i mladi rak.

Stari rak reče jednom svome sinu: „Ama zašto ideš tako šepavo i natraške? Vrlo ljepše i pristojnije bi bilo, kad bi upravo naprijed išao!“ — Mladi rak ovako odgovori: „Pravo imaš oče, ako mi pokažeš kako treba, obećajem da ću odsele uvijek tako ići.“ Stari rak je međutim uzalud pokušavao, morao je trpjeti sinovljevo predbacivanje.

Čine djeca, što vide od oca.

Po Ezopu: I. P. Jablanović.

Uspomene župnika Paje Kujundžića.

Poslije biskupa Antunovića, najviše spominje se u bunjevačkoj prošlosti ime Paje Kujundžića, bivšeg župnika kod sv. Đurđa u Subotici. Može se reći, da je pop Pajo upravo učenik Antunovićeve.

Pokojni Antunović običavao je slati u sjemenište svoje hrvatske novine i knjige, da se bunjevečki klerici po njima usavršavaju u svojem materinskom jeziku. Najrevnije listao je ove knjige klerik Pajo Kujundžić. Doposljetke nise zadovoljio samo sa knjigama od Antunovića dobivenima, već i sam je kupovao hrvatskih knjiga te rado se zabavljao s njima u svom slobodnom vremenu. Ovim putem već u mladosti probudi se narodna svijest u Pajinoj duši. Za zvanična vremena marljivo je učio svetu bogosloviju, a u slobodno vrijeme uvijek si ga moguo vidjeti u ruci s kakvom hrvatskom knjigom, te se tako spremio, da bude dvostruki apostol naroda: kršćanski i slavenski.

Godine 1882. dovršio je sve nauke i primiv sv. red stupi u javni život. Prvo mjesto njegove službe bi Bikić, zatijem priđe u Monoštor. Dakle od Bunjevaca ode Šokcima, da upozna oba ogranka svoga plemena. U duhovnoj pastvi vijekom je bio zaposlen u crkvi i školi, svagdje je sa duhom kršćanskim ulijevao u duše i duh narodni. Noćom rado se bavio našom knjigom. Već u Monoštoru 1884. on je udario temelj današnjoj „Danici“ napisao gotovo sam prvu „Danicu“ koja se štampala u Prčićevoj rodoljubivoj štampariji.

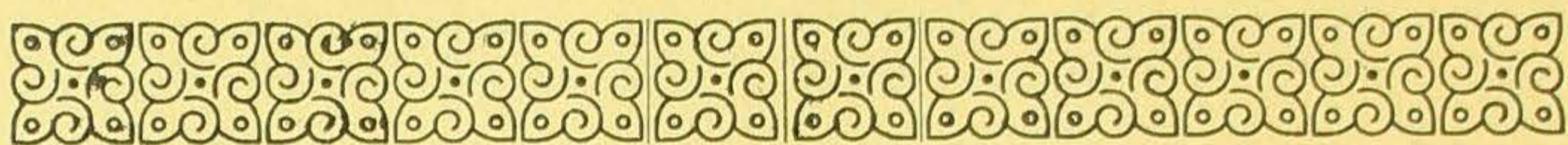
Godine 1885. izabran je naš narodnjak za profesora vjere na subotičkoj gimnaziji. Tu mu se otvori novo polje za narodni rad.

Sad mu se pružila prigoda, da dnevno dolazi u dodir sa bunjevačkim masama. Za ono vrijeme gradska uprava bila je u bunjevačkim rukama s kojom je upravljala Mamužić-Antunović partija. Oduševljeni narodnjak pop Pajo odmah stupi u redove Mamužićeve „vlade“. Na zborovima, na sastancima postao je omiljeni govornik Bunjevaca, te zahvalan narod odmah ga izabere za gradskog općinara. Gradska vlada imala je svoja dva kluba, jedan je bio *Pučka Kasina* a drugi *Olvásokör*. Pokojnog Pavla rijetko bi prošao dan, da ne svrati u Pučku Kasinu. Narod bi ga tamo jedva dočekao a on je uvijek znao naći predmeta, da duh slavenski širi, unapređuje i raspaljuje.

Ovijem njegovim djelovanjem stekao je kod Bunjevaca prijatelja a kod Mađara neprijatelja.

Za vrijeme rata ozbiljno se vijećalo, da ga uhapsu kao Panslava, ali umjerenija struja je nadvladala i on umre prirodnom smrću i nije onako kako puče glas u Kalaču da je uzvišen.

Zahvalna Pučka Kasina priredila je dne 7. prosinca u počast svome bivšem moralnom Vođi svečanost u svojim prostorijama. Svečanost je sastojala: u 10 sati prije podne služba Božja u crkvi sv. Terezije, poslije sv. mise otkriće velike slike svečara u Pučkoj Kasini, a na večer svečani banket za društvene članove.

MNOGOBROJNA OBITELJ.

Kad je Svemogući svijet stvarao, najposle stvori čovjeka i ženu, s njima kano okruni veliko djelo stvaranja. Zatim blagoslovi prvi par čeljadi i među ostalom reče im: Sporite se i napunite zemlju.

Božja volja je dakle, da se svijet po ženidbi spori i Bog naročito hoće, da do konca svijeta bude razumnih stvorenja — ljudi — koji da raznose slavu Božju na zemlji kako ga slave anđeli na nebu.

U prastara vremena obitelji su bile napučene djecom. Tako se o patrijarhi Jakobu piše, da je imao osim ženske djece 12 sinova. Danas rijetko ćeš naći taku patrijarhalnu obitelj. Sad opća je tužba od strane zvaničnih krugova, da se svijet ne spori u toj mjeri, kako je to Bog odredio. Danas mnogo je uopće neplodnih obitelji, često se nalaze obitelji sa jedno, dvoje djece; iznimka je obitelj, koja ima 6—7 djece.

Pa što je uzrok ovoj žalosnoj pojavi? Uzrok je, što mnogi vjenčani parovi „vračaju“, da ne imaju djece. Dakle stavljaju se u suprot svetoj volji Božjoj. Možda i ne pomišljaju kakav strašan grijeh tovari sa sobom na svoju neumrlu dušu, a često stiču i tjelesnu nevolju, kojoj nema lijeka na zemlji.

U ovim recima hoću vam predstaviti jednu jugoslavensku obitelj koja u današnjim sodomskim vremenima ima *petnaestero* živih djece. Dragi čitaocu to nije bajka, pripovjetka; to je živa istina.

Na liniji od Kalače do Baje (u Ugarskoj) prostire se selo Dušnok; od Kalače na 18, a od Baje na 34 kilometara. Već ime sela daje slutiti, da su mu stanovnici Slaveni. Jest ovdje stanuje ovijani narod šokački, koji se nastani u ovim krajevima onda kada se po Bačkoj naseliše Bunjevci i Šokci.

U Dušnoku živi pošten poljodjelac *Lajčo Jagica*, koji se rodio 1866. od oca Pavla i Kate Miho, otac mu je umro u 82-oj godini ostavivši posle sebe desetero djece.

Kako mu otac tako i naš Lajčo dvaput se ženio. Prva mu žena bila *Vita Marčetko*. Od njih se rodi sedmero djece. Prvo se rodilo g. 1889., ime mu *Stjepan*. Sada je misnik reda sv. Franje, redovničko ime mu Juvenal (po našem jeziku Mladen), stanuje u Pečuhu, obnaša službu redodržavnog savjetnika i pravi izlete po mađarskoj Baranjskoj županiji, da poučava šokački narod u kršćanskim istinama. Godine 1891. rodi se *Blaž*, on je izučio krojački zanat i sad boravi u Argentini. Godine

1893. rodi se *Pavo*. U prošlom ratu postao je invalid i za nagradu dobi od sela jednu malenu mehanu. Godine 1895. rođena je *Cila*, koja je udata za zemljodjelcom *Jozom Rac*. Godine 1898. rođena je *Ana*, udata za *Stjepanom Varga*. Godine 1900 rodio se *Lajčo*, gluho-nijem stanuje u zajednici sa ocem. Godine 1902. rodila se *Kata*, udata i sad živi.

Godina 1903. donese brojnoj obitelji neizrecivu žalost: umre mužu vjerna supruga i sitnoj dječici brižna mati.

Godine 1905. oženi se naš *Lajčo* podrugiput i vjenča se sa *Marijom Drobljen* udovicom, rođenom 1883. Od njih se rodi osmero djece. Prvi je *Mišo* rođen 1906.; drugi je *Jozo* rođen 1908.; treće je dijete *Marija*, rođena 1910.; četvrta je *Marta*, rođena 1913.; peta je *Eva*, rođena 1916.; šesti je *Ivan*, rođen 1919.; sedmi je *Antun*, rođen 1921.; osmo je dijete *Janja*, koja se rodi 1926., kada se ocu ujedno navršuje šezdeseta godina. Sva su ovdje nabrojena djeca, njih 15 živa i zdrava. 13 se mogu vidjeti u *Dušnoku* (Ugarska županija *Pešt*), veleč. o. *Juvenal* u *Pečuhu* u franjevačkom samostanu a *Blaž* u *Argentini*. Od druge žene još nije nijedno dijete udomljeno, *Jozo* uči farbački zanat u *Hajošu*, a ostala su djeca kod očeve kuće.

Još imam koju riječ spomenuti o samom *Lajči Jagica*. On vam je jedan praktičan katolik. Član je svakog nabožnog društva crkvenog, svetkovine strogo obdržaje, nedjeljom i svetkovinom sv. misu nipošto ne bi zanemario, često se ispovjeda i prima sv. prišest, svoju djecu u strahu Božjem othranjiva, kod svjetovnih izbora svoj glas uvijek tako uvaži, da to bude na korist svete vjere. Uz to on vam je skromno ponizan, čedan, miroljubiv i vijekom vedra lica. Nikad nije besposlen već kao mrav stalno se trudi i radi, te na desetak jutara tako uzdržaje svoju veliku obitelj, da nitko ne trpi oskudice ni u kruhu ni u ruhu.

Dao Bog i jugoslavenski narod imao što više ovakovih obitelji, onda ćemo imati i dosta popova i dosta katana.

Gromović.

U svoj povijesti nema ljepšega prizora, nego gledati, kako i svoja prava gube oni koji prava drugih gaze.

Dr. Ante Starčević.

Države bez pravednosti šta su drugo van velike razbojničke čete?

Sv. Augustin.

Triumf sile lažna je pobjeda.

Milton.

BUNJEVCI I TRGOVINA.

Prije petnajst-dvadeset godina, bila je bijela vrana među Bunjevcima, biti samostalan trgovac. Oni su jedino dobri bili za kalfe, kod kakog čivre, pa da svoju rodbrinu tamo primame. Prvi je probio led g.

Veco M. Vidaković i Sinovi

Oni su prvi otvorili prvu bunjevačku veliku manufakturnu trgovinu, gdi su sa svojom vištinom, solidnošću, jeftinim cinama i dobrom robom gledali da ugode, osobito Bunjevcima i katolicima, što im je i uspilo.

Da, ali u našega baća Vece ima četiri sina, pa da im svima dade komad kruha u ruke, otvorio je i prvu bunjevačku gvožđarnicu kod velike crkve, i još jednu filijalu rivarske robe u Radićevoj kući kod sv. Ivana. Pa se tako kod njega sada može dobiti,

u manufakturnoj trgovini:

svile, svilenih marama, brokata, pliša, svilenog silskina, velikih tepiha pliševih i vunenih, sukna za muška i ženska odijela, pliševih i vunenih čaršapa i viranaga, čojnih velikih i malih marama, paje, čoje, parketa, vunenih i flanelskihlitnjih jorgana, cica, zefira, konofasa, končanog postava, velur šifona, krepdešina, maramica, lakih svila, pokrovaca u sobe i razne crkvene svile što u svoj Subotici nigdi nema.

U gvožđarnici:

gvožđa za okivanje kola, vinterskih osovina, drota, klinaca okruglih i naćoš, peći i šporelja, kalajsanog i tućanog posuđa i svakojakih gospodarskih i majstorskih alata itd.

Bunjevci, katolici! Potražite ove trgovine sa vašim potribama i ne ćete se kajati, jer ćete biti vrlo taćno i jeftino poslućeni. Dućani se nalaze: glavni dućan od manufakturne robe i gvožđarnica u vlastitoj kući VI. Jelaćićeva ulica broj 10. kod velike crkve, a mali dućan ili filijala manufakturne robe na Karađorđevom trgu 9. u kući pok. Dućana Radić. Pisarna se nalazi za sva tri dućana u vlastitoj kući u Jelaćićevoj ulici broj 10. kod velike crkve.

HRVATSKE

NOVINE

Izlaze nedjeljno jedamput
Uredništvo i uprava Subotica,
Harambašićeva ulica broj 7.

Izdavač i
odgovorni urednik:
MIŠKO PRČIĆ

Pretplata na četvrt god. 15 dinara
Pojedini broj 1.50 dinara
Oglasi i uvrštenja po cijeniku

BUNJEVCI!

ŠOKCI!

KATOLICI!

ČITAJTE, ŠIRITE I PRETPLAĆUJTE
VAŠ JEDINI LIST U VOJVODINI:

„HRVATSKE NOVINE“

KOJE ŠIRE KATOLIČKU PROSVJETU
I KRŠĆANSKU POLITIKU **PUČKE STRANKE.**

Omladinske narodne pisme

Sad ja vidim da me niko ne će,
Kad mi vene na pendžeri cviće;
Cviće vene, kad se ne zaliva,
Lice grubi, kad dika ne ljubi.

Mene nana tira da ja radim,
A ja ne ću već se goropadim.
Zašto ne bih goropana bila,
Kad mi gajdaš goropadno svira.

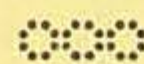
Moja nana sve mi prigovara,
Da me mladu na jesen udadu.
Al ne misle u selo za diku,
Već u varoš za matorog čiku.

Lemešani pravi varošani:
Žene frajle, ljudi gospodari,
Bradu nose a brkove suču,
Za ženam se suknje zemljom vuču.

Da je dika ko zelena trava,
Ne bih mene zabolila glava;
Al je dika ko rumena ruža,
Pa me boli i srce i duša.

Teško dolji di se voda sliva,
Teško momku, kad moli divojku;
On je moli ona se đavoli,
On je sleće a ona ga ne će.

Da j' u mene što j' u cara blago.
Kupila bih ukraj Save bašću,
Zovnila bih neženjena Lazu,
Da mi bude baštovan u bašči!

Za mnom dika ide ko bez glave,
Oće da me zaprosi od nane;
Al badava kad me ne da babo,
Da ja ljubim siroto — ma drago.

Stara moja dika sad uzdiše,
Što je mlađan ja ne ljubim više.
Dosta sam ja uzdisao gorko,
Dok si mene varala divojko.

Bili kreč se sa zida nam odro
Oćel biti na leđima modro?
Ako babo do zna koje bio,
Da je noćas dika dolazio.

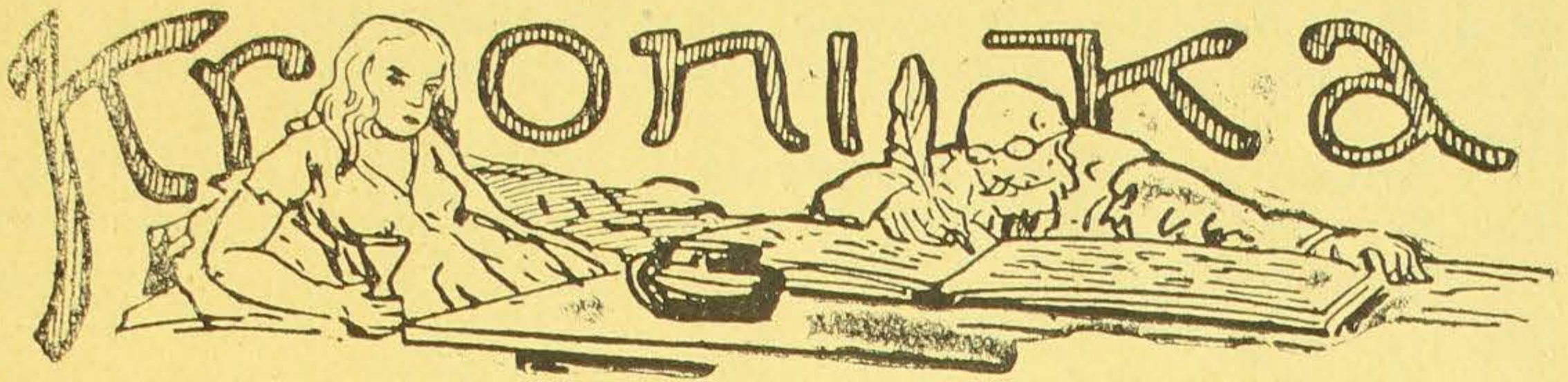

Sinoć me je nana svitovala,
Da se manim ja gospockog bala;
Jer ja nisam cura gospojica,
Šta ću tamo da me smiju dica.

Svira gajdaš po našem sokaku;
A moj diko alaj si u mraku.
Šta se pratiš naspram dvora moga
Pa mi vriđaš babu rođenoga.

Luju pije, ranče, u tamburu bije,
Gledala ga kroz pendžer divojka:
Vidi majko da lipog junaka,
Ko da ga je carica rodila,
I gospoja mlikom zadojila:
Bilje su mu ruke od rukava,
Bilji su mu zubi od bisera,
Rumenije lice od ružice.
— Nije mene carica rodila.
Ni gospoja mlikom zadojila;
Već je mene Bunjevka rodila,
Bunjevačkim mlikom zadojila:
Od toga sam i bio i rumen.

(Od 1-X. 1925—1-X. 1926.)

4. listopada održali su bunjevačka katolička društva, svečanu proslavu hiljadugodišnjice Hrvatskog Kraljevstva. Tom prigodom su naši Orlovi prviput nastupili — nesmetano.

Tokom ov. mj. puštan je u promet nov kovani novod od 1, 2 i pola dinara. Napis mu je samo ćirilicom.

U Zagrebu bila je u mjesecu listopadu, povodom 1000 godišnjice Hrv. Kraljevstva, priređena prekrasna kulturno-umjetnička izložba. Na toj se je izložbi tek pravo vidjelo, kako je usko povezana kultura hrvatskoga naroda sa Crkvom katoličkom.

6., 7. i 8. studenoga držali su predavanja, u Kat. Krugu u Subotici, o kat. misijama u Indiji Isusovci o. Mesarić i mg. Vizjak. Tom se prigom skupila lijepa svota za naše misijonare. Bog ih blagoslovio u njihovom požrtvovnom radu!

10., 11. i 12. studenoga bila je konferencija predstavnika bačke biskupije. Svi dekani, konzultori i predstavnici centralne uprave, na čelu Apostolski Administrator bačke biskupije presvj. g. Lajčo Budanović 3 puna dana su vijećali, kako bi trebalo, da se što ljepše razvije, na slavu Božju i na spas duša, ova mlada biskupija.

7. prosinca otkrivena je u „Pučkoj Kasini“ velika spomen slika pok. pop Paje Kujundžića.

8. prosinca priredila je Somborska Dobrotvorna Zajednica Bunjevaka diletansku predstavu u korist troškova novih orgulja u crkvi oo. Karmelićanaca. Predstava je uspjela i moralno i materijalno.

Najveća zima bila je početkom ovog mjeseca u Švicarskoj, tojest 34 stupnja ispod ništice na toplomjeru. U nekim našim krajevima bilo je i oko 20 stupnjeva ispod ništice.

Katolički Krug u Subotici priredio je 17. siječnja 1926. svoje veliko prelo, koje je uspjelo iznad svakog očekivanja. Prostorije hotela „Zlatno jagnje“ dubkom se napunise naroda, djevojaka i momaka i njihovih roditelja. Slobodno možemo reći, da je ovo bila naša najljepša i najuspjelija zabava.

Orlovsko okrušje u Subotici. Mjeseca veljače osnovano je orlovsko okrušje u Subotici, koje će biti središte Orlovstva u Vojvodini.

Prošle svete godine, po izveštaju komisije „Anno Santo“, bilo je u Rimu preko 1 milijun hodočasnika. Prijašnje svete godine 1900. bilo je svega do 250 hiljada hodočasnika, dakle upravo samo četvrti tal.

Koliko ima slijepi u Evropi? Računa se da u cijeloj Evropi ima 300 hiljada slijepih ljudi, a od toga najviše u Rusiji i na Balkanu.

Jubilejski prošijuni u Subotici išli su 25. travnja, 2. i 9. svibnja. Naroda je bilo na hiljade.

Udruženje Zemljoposjednika ponovo se organiziralo i otpočelo svoj rad. Za predsjednika je izabran g. Neko Skenderović.

Muka Isusova. Naše zaslužno Kat. Div. Društvo kao svake godine, tako i ove, priredilo je na Cvjetnu nedjelju prikazivanje Muke Isusove, koje je vrlo lijepo uspelo.

Dr. Antun Korošec vođa jugoslavenskih katolika bio je 18 travnja 1926. u Subotici, gdje je govorio na dva zbora Pučke Stranke. Dopodne u varoši a poslije podne u Maloj Bosni.

Sveukupna željeznička mreža na svijetu ima 1 milijun 206 hiljada i 504 kilometra. Trećina ove mreže nalazi se u Sjedinjenim Državama Amerike.

Krizmanje u Subotici. Po običaju svake godine obavlja se u crkvi sv. Terezije krizmanje, prvi dan Duhova za mušku, a drugi dan za žensku djecu. Ove godine se krizvalo 1429.

Jubilej „Bačke“. Bačka, poznato i omiljeno bunj. športsko društvo, proslavila je od 3-6 lipnja 25. godišnjicu svoga opstanka. Jubilarcima naše čestitke.

Časne Sestre iz Đakova određene su za subotičku gradsku bolnicu. Subotičko građanstvo veoma veseli, što će sub. bolnica ponovo dobiti Časne sestre na tešku ali plemenitu ulogu, dvoriti bolesne i nemoćne. Bogim dao snage, da svoju zadaću mogu dobro vršiti.

G. Željko Vidaković naš saradnik diplomirao je na ovdašnjem Pravnom Fakultetu 26. lipnja 1926. Novome svršenom pravniku najsrdačnije čestitamo. Bog živi!

Bunjevci maturanti. Na subotičkoj gimnaziji položili su maturu sa uspjehom: Ive Dulić, Lazar Prčić i Ljudevit Vujković Lamić. — Čestitamo. Bog živi!

JASNI DOKAZI za bol ublažujuće, ljekovito, osvježujuće i okrepljujuće djelovanje obljubljenoga „Elsafluida“ jesu priznanja praktičnih liječnika, i iz inozemstva, *Gospodin Dr. M. David u Sieniawi kod Jaroslava (Poljska)* piše: „Fellerov Elsafluid sjajno se pokazao valjanim kod svih bolova, kojima je uzrok reumatizam. Ja ga najtoplije preporučam svagdje, gdje je potreban“. *Gospodin Dr. R. Schmidt u Pitten (Donja Austrija)* pisao je ovo: „Fellerovim Elsa-preparatima, naročito Elsafluidom i Elsa-pilulama postizavao sam sjajne rezultate i već sam ih mnogima preporučio“. *Gospodin Dr. Neugebauer u Wien VIII. Loudongasse 42* piše: „Fellerov Elsafluid preporučen je 83-godišnjem čovjeku, da se ukloni slabost mišica na njegovim nogama. I doista mu je vrlo pomoglo ovo oživljujuće trljanje, i on sad već bolje hoda“. Elsa preparati naručuju se pravi kod apotekara Eugena V. Feller u Stubici Donjoj broj 84. Hrvatska.

Ovoga ljeta silno je nabujao Dunav, pa je voda poplavila mnoga sela i načinila silne štete. Osobito si nastradala šokača sela Bač, Bođani, Vajska i Plavna. A dosta je štete bilo i na Tavankutu.

Pučka Kasina, kao svake, tako i ove godine je dne 25. srpnja podijelila lijepu svotu kao nagradu bunjevačkim đacima.

Okriće kipa sv. Florijana u Subotici održano je dne 15. kolovoza, uz lijepe svečanosti.

Rožarsko proštenje opet se obnovilo, te je održano 22. kolovoza. Bilo je više „križeva“ sa sela.

Orlovski slet u Požegi bio je od 7—8. kolovoza, na kojem su učestvovali i sub. Orlovi, i dobili nekoliko prvih nagrada. Bog živi!

† Zorka Kubatović. Na dan Male Gospe sahranjena je Zorka Kubatović diplomirani pravnik i sudski bilježnik. Pokojna Zorka bila je stara 22 god. a prva Bunjevka, koja je svršila sveučilište. Počivala u miru Božjem!

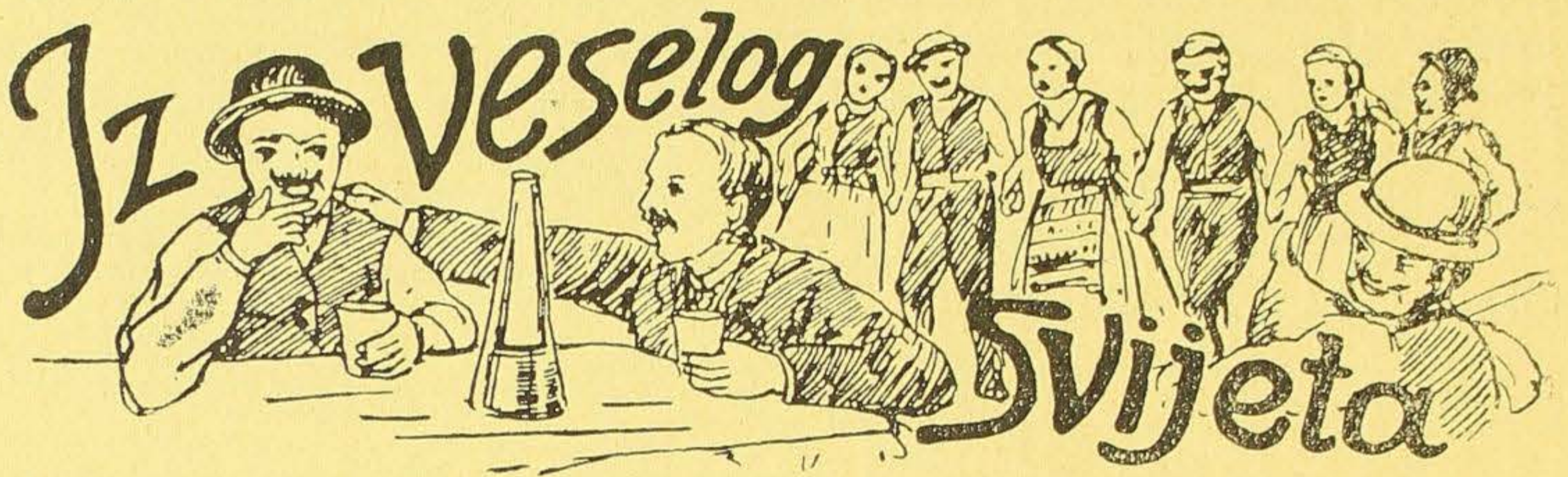
† ANTE PROBOJČEVIĆ

Pri zaključku naše „Danice“ dobili smo vijest, da je 16. rujna 1926. umro na Šupljaku, u svome župničkome stanu, velč. g. Ante Probojčević župnik ludoški. Prije 7 godina, kada ga je općina grada Subotice izabrala za župnika na Šupljak, velč. Ante Probojčević bio je mlad čovjek, pun poleta, sa jakim organizmom i čeličnim zdravljom. Bilo mu je onda 37 godina, a 44 kada ga je shrvala naša domaća bolest sušica, koja ne pita ni za mladost, ni za starost. Sahrانjen je uz veliko saučešće župljana i braće sub. svećenika. Pokoj vični daruj njemu Gospodine. — Radi završetka „Danice“ nemoguće nam je nešto opširnije pisati o ovom zaslužnom sinu bunjevačke nane. Dade li Bog zdravlja, na godinu ćemo podulje o njemu progovoriti.

Najlepše, najmodernije, najukusnije i najjeftinije će te snabdjeti se sa svakovrsnim tiskarskim potrebštinama jedino u modernoj tiskari

ETELKE RAJČIĆ SUBOTICA

IV. KRUG, ZAGREBAČKA-ULICA BR. 2.

— Pomisli, dragi prijatelju, danas sam dobio poštom anonimni list, u kojem stoji, da sam ja — magarac, moja žena — guska, a moj sin — jopac!

— Hm, hm, to je netko pisao, koji Vas dobro poznaje!

PREDUGI JEZIK.

Gospoda: (postolaru držeći u rukama cipele): Gospodine majstore, jezik mi je predugačak, bi li ga mogli polovicu odrezati?

Postolar: Koji vam je jezik predugi, onaj u ustima ili u cipeli?

DROTAR BEZ ŽICE.

Pandur ispituje uhvaćenoga skitnicu:

— Šta ste?

— Molim lijepo, ja sam loncokrpa.

— Kako to? Pa nemate ni komadića žice.

— A, trista mu jada! Danas kad već i telegrafiraju bez žice, zašto nebih i ja mogao opravljati svoj zanat bez žice?

KOD MILJADERA.

— Gospodine, ja sam do smrti zaljubljen u Vašu kćer.

— U koju recite mi?

— U koju god, meni je svejedno!

ODLUČNO.

— „Je li to vaša prava žena?“ — „Jest i posljednja.“

NA „BANDIKI.“

Stranac: Molim Vas gospodin konduker, kako to, da vlak sada tako polako ide?

Konduker: E, znate, promijenio se vjetar, pa sad duva proti nama!

ISKRENOST.

On: Zaklinjem se, da samo tebe volim i nikoga više.

Ona: Čula sam, da si isto tako govorio mojoj drugarici Evici.

On: Pa zar mora biti sve istina, što ja kažem?

SOLIDNA TRGOVINA.

Moše susretne Levija, koji pravi izvrsne poslove zečjom paštetom. Čuo sam, Levi, da praviš kolosalne poslove zečjom paštetom. Je li sve lauter zečevima?

— To se ne bi isplatilo.

— Pa šta onda mećeš k tome?

— Konje!

— Schön. A koliko?

— Po pola i po pola: po zeca i konja, po zeca i konja.

ČUDNOVATO.

A: To je čudnovato! Kad god popijem crnu kavu, nikada ne mogu spavati.

B: Kod mene je baš protivno. Kad god spavam, nemogu da popijem crnu kavu.

NAŠE GOSTIONE.

Gazdarica (konobaru): Čujete Frane, želi li gospodin veću ili manju porciju?

Konobar: Veću porciju.

Gazdarica: Onda moram meso na nešto širje rastući.

PORAŽENI GOVORNIK.

Radikalski govornik: „Ja stojim na temelju slobode.“

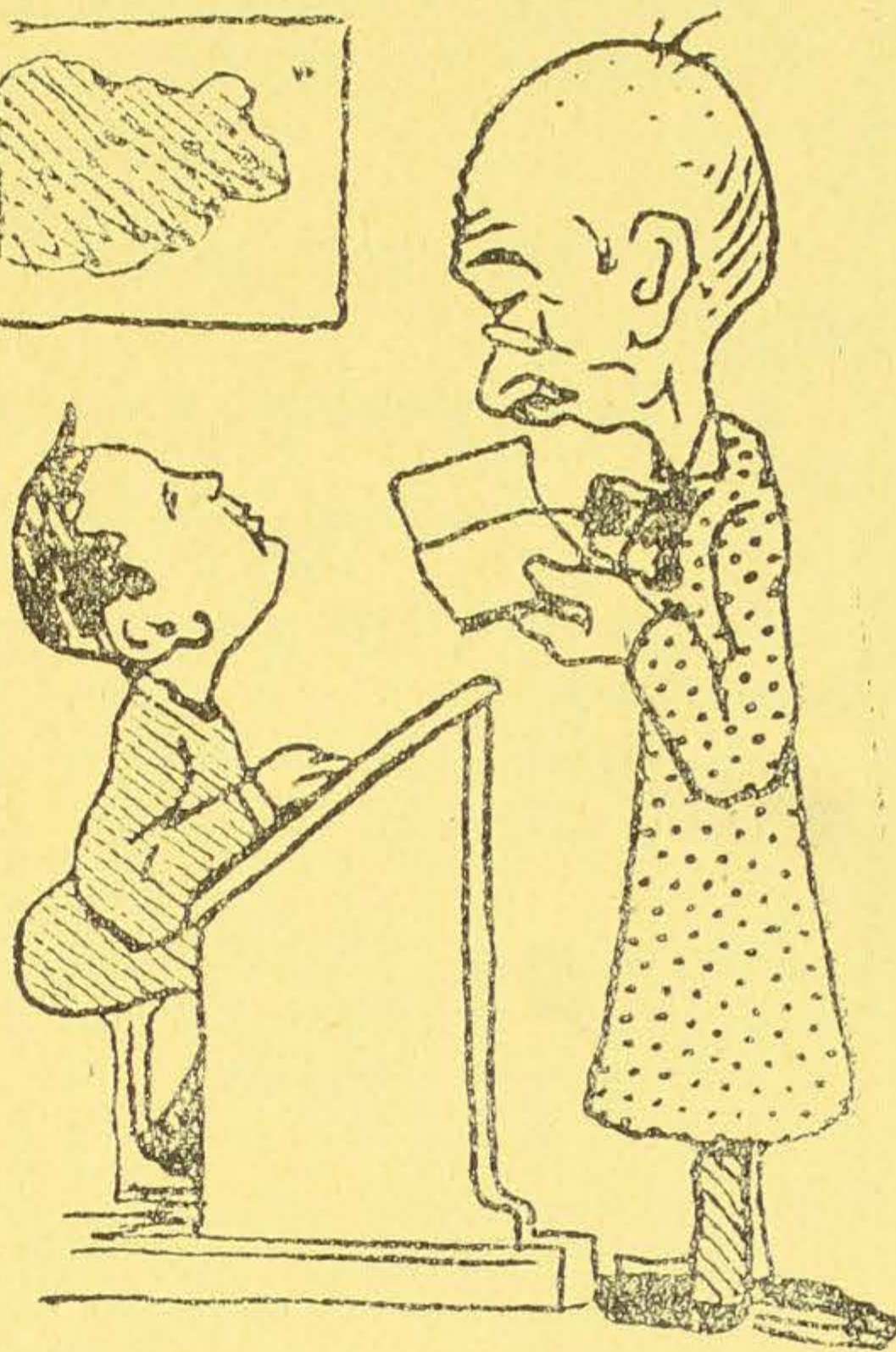
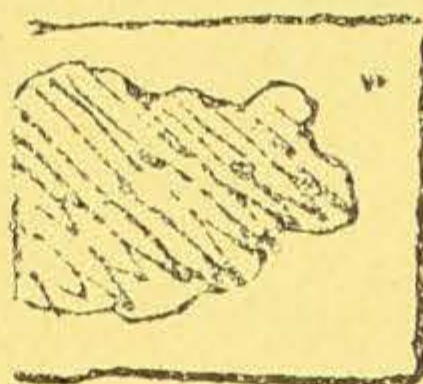
Opančar (upadne mu u riječ): Nije istina Vi stojite, na mojim opancima, koje još niste platili.

FATALNO PITANJE.

Gospodin (svome prijatelju, koji je u licu porezan): Koji te je to magarac brijao?

Prijatelj: Ah, molim te lijepo, ja se sam brijem.

PITANJE.

Učitelj: Zašto je Adam bio žalostan, kad je morao izaći iz zemaljskoga raja?

Ivica: Jer je i Evu morao sa sobom povesti.

DOBAR SAT imati, to je želja svakoga čovjeka, jer svatko znade, kako je neugodno nikad neznati pravo vrijeme. Poznata radnja satova H. Suttner u Ljubljani br. 311 zahvaljuje svoj dobar glas činjenici, da svaka od njezinih ura ima u sebi pouzdano tačan i trajan stroj. Tko kod Suttnera kupi uru, siguran je da posjeduje najbolji stroj, i prištedjuje sebi time i srdžbu i popravke. Divotcjenik firme Suttner sadržaje još velik izbor i svake druge zlatnine i srebrnine i drugih sličnih potrebština.

VJEROJATNO.

Šef: „Vi ste svoje dvodnevno odsustvo od posla bolešću ispričali, ali kako čujem, bili sta na veseloj svadbi?“

— „Da, ali drugi sam dan zaista bio već bolestan.“

DVIJE STVARI.

„Koja je razlika između vizite i vizitacije?“

„Velika, brate. Ako ja dođem punici, onda je to vizita, a ako ona — oslobodi Bože — dođe k meni, onda je to vizitacija.“

SVEJEDNO.

Gospodja: Ovo je škandal! Sve su vam stolice prašnjave.
Služavka: Pa još niko nije na njima sjedio.

NA SUDU.

— Vi ste ovom gospodinu rekli, da je lopov, pijanac i magarac.

— Ne gospodine suče, nijesam ja to rekao, ali je sve to istina.

ZNAČAJ GENERACIJA.

— „Tko su bila ona tri gospodina, s kojima ste malo prije razgovarali?“

— „Onaj crni je stari Majer, onaj sijedi njegov sin, a onaj ćelavi njegov unuk.“

DIVLJACI.

Poveo tata malog Ivicu u kino. Baš prikazuju neke divljake, kako si obraze bojadišu, pak će Ivica upitati:

„Što to ovi rade, tata?“

„Polaze u boj, a običaj je da si prije toga lice bojadišu.“

Drugi dan popodne dotrči Ivica najednom u tatinu sobu:

„Joj tata! Mama si lice farba, bu otišla u rat!“

NAIVNOST.

Brico (videći da mušterija zatvara oči): Da li vas moguće boli?

Mušterija: O, ni najmanje.

Brico: A zašto onda žmirite?

Mušterija: Da mi oči ne ispanu.

Vlastiti interes svakog bolesnika, koji želi da ozdravi od astme, plućnih i sličnih bolesti, zahtjeva, da si dobavi potpuno besplatno i franko, poučnu brošuru sa slikama i da izrabi ponudu opće poznate firme PUHLMANN & CO., Berlin 486. Müggelstrasse 25a, koja postoji već mnogo godina. Pazite na oglas u oglasnome dijelu.

KRALJ. S. H. S. POVLAŠĆENA KNJIŽARA

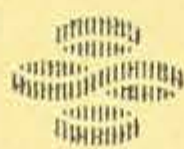
„JEDINSTVO”

ĐOKIĆ I DRUG

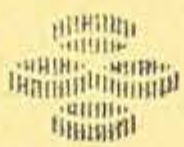
TELEFON: 7.44. SUBOTICA. KARADORĐEV TRG 9.

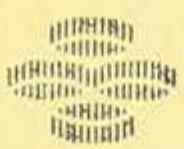
Knjižara svih školskih učbenika kao i knjiga zabavnih, pravnih i poučnih, — domaće i strane literature.

Veliko stovarište svakovrsnog papira kancelarijskog i školskog pribora.

SOPSTVENA KNJIGOVEZNICA.

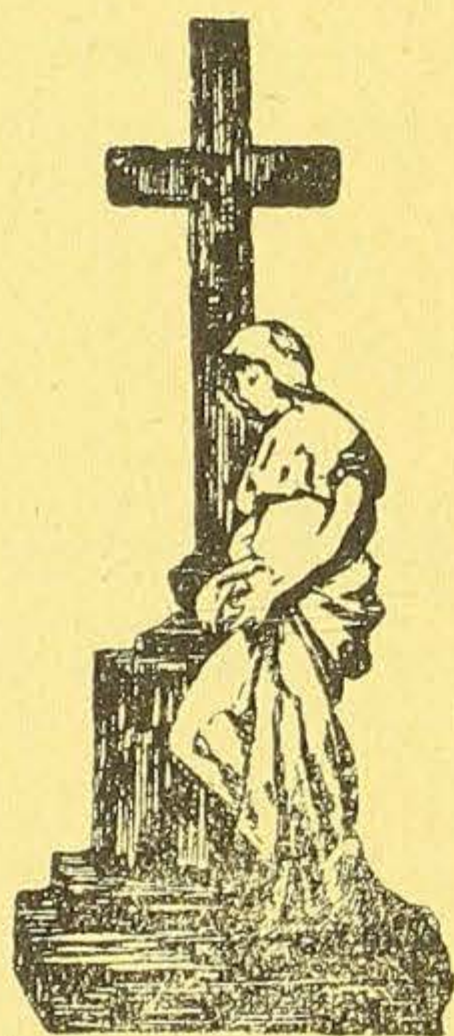
Prodaja sviju vrsta pisaćih mašina i aparata za umnožavanje kao i pribore za isto.

INDUSTRIJA MRAMORA I KAMENOREZA D. D.

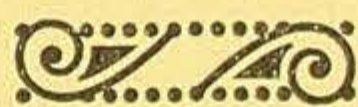
TELEFON: 4-27.

SUBOTICA

TELEFON: 4-27.

Najveća domaća radionica za izradu mramora i granita!

Izrađuje i drži stalno na skladištu:

Nadgrobne spomenike u jednostavnijoj i najkrasnijoj izradbi, mauzoleje, kipove, kamine, mramorne ploče za namještaj, luksusne predmete i građevinske poslove.

Skice i troškovnici besplatno!

STAKLANA

Adam Korponaić i Drug

Subotica, I., Strossmayerova ulica broj 12.

(u bivšoj Stipićevoj gostioni.)

Veliko skadište svetih slika, ogledala, stakla, porculana, električnih i petrolejskih lampa, kalajskih posuđa i gotovih prozora u svakoj mjeri.

Uramljivanje slika po najjeftinijoj cijeni.

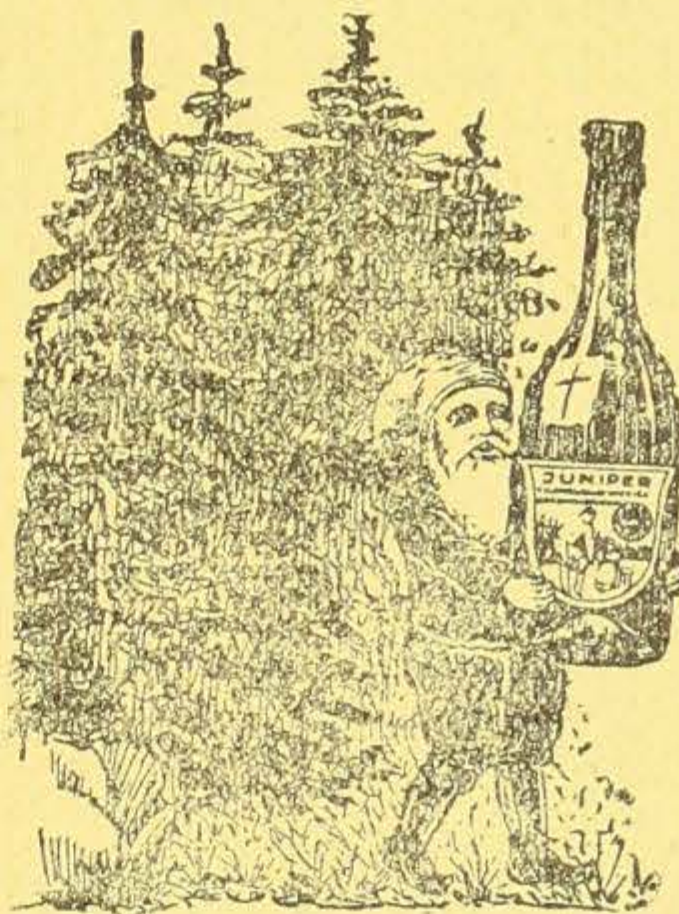
JA KUPUJEM

krznarsku robu samo kod priznate i solidne firme

Božidara S. Mlinarevića

ćurčija Sarajevo, filij. Subotica
(Varoška kuća.)

JUNIPER

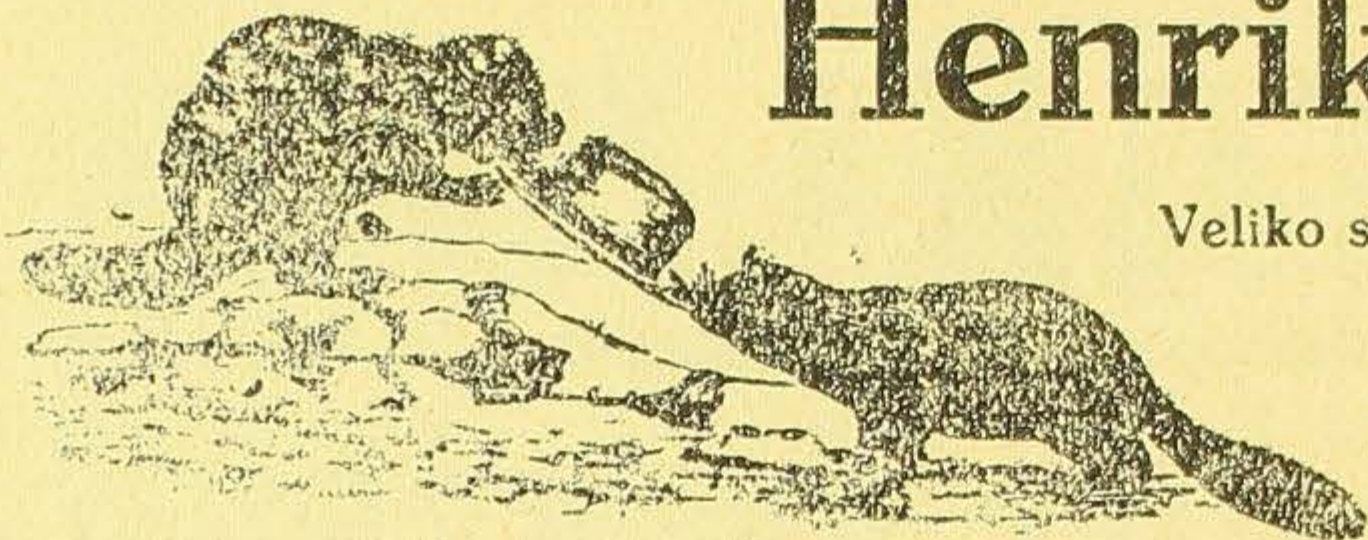

zelena vinovica s borovim ekstraktom je najbolje domaće sredstvo.

Dobiva se u svim trgovinama i apotekama. Opis i malu flašicu na probu šaljemo svakome badava.

JUNIPER laboratorium, Subotica.
Strossmayerova 11.

Henrik Weiss

Veliko skladište specijalnih kapa
i šešira.

BORSALINO

šeširi stalno na skladištu.

Subotica, Jelačićeva ulica broj 5. (Kod male kapele.)

Braća T ö k e

stolarska radnja
SUBOTICA

Palmoćeva ulica broj 20. u blizini vatrogasaca.

Izrađuje i liferuje, po naručbi u cijelu kraljevinu, uz garanciju, namještaje, građevinske potrebštine, portale i uređenja za trgovine. Prima parketiranje i sve ostale stručne naručbe, koje se najbrže i najtačnije izrađuju. Ponude se na zahtjev šalju i na provinciju. Amerikanski parketi stalno na skladištu, na veliko i malo.

ALBE SUDAREVIĆ

farbar

SUBOTICA

Skotus Viatora ulica br. 34.

farba i čisti muška
i ženska odijela
najmodernije i naj-
jeftinije.

Domaća tvornica vozničkih karata i papirne robe

Lipšic i Lampel Subotica

Preporuča svoje bogato skladište papira i papirne robe.

„ZORKA”

**Prvo Jugosl. Društvo za Kemičku
Industriju na Dionice, Subotica.**

Proizvađa u prvoklasnom kvalitetu te
dobavlja prometno i uz najjeftinije cijene:

prvorazrednu modru galicu (plavi kamen)

sumpornu kiselinu,

akumulatornu kiselinu,

kristalnu sodu,

glauberovu sô,

solnu kiselinu i razne kemikalije.

Najbolji crem za lice je

„Nada Creme“

Najbolja voda za usta je

„NADOL“

Najbolji Eau de Cologne je

Original Nada

Najbolje je sredstvo da postane
koža na ruci i na licu bila

Nada Emulsio

Svi ovi preparati se dobivaju kod proizvađača

DROGERIJA „NADA“

KOLAR I GABRIĆ

SUBOTICA, Strossmayerova-ul. br. 2.

Svuda prođi, pa kod mene dođi,
Da se čudiš, kako ja jeftino nudim :

petrolin,

sol,

kafu,

šećer,

pirinč,

sodu,

sapun,

sirćet

i svu ostalu uvijek svježu kolonijalnu
robu, po najjeftinijoj dnevnoj cijeni.

Dodi pa se uvjeri!

Supr. Šime Stantić

špecerajska trgovina

Subotica, III. Beogradski put 5.

SAMUILO ČANJI

OBUĆAR

Javljam cij. mušterijama,
da sam svoju radnju pri-
selio sa stareške pijace u

Zagrebačku ulicu broj 2.

(pored štamparije E. Rajčić.)

gdje ću i nadalje nasto-
jati uz jeftine cijene dobre
čizme i cipele dati. Molim
da me i ovdje svojim na-
rudžbama posjetiti bla-
goizvolite.

OPŠTA PRIVREDNA BANKA D. D.

Centrala: SUBOTICA.

Glavni zavod: Somborska Štedionica u Somboru

Filijale: Apatin, Stara-Moravica, Pačir.

Preporučuje u pažnju ekonomima, trgovcima i zanatlijama da

uz najpovoljnije uslove odobrava zaj-
move sa kraćim i dužim rokovima.

PRIMA ULOGE NA ŠTEDNJU

sa najpovoljnijim ukamaćivanjem a bez uslovljenog
otkaza. Obavlja najkulantnije

svakovrsne poslove sa devizama i valutama.

Putujućem svijetu a naročito trgovcima
preporučuje svoje putničke čekove
(travellers cheques) koji se na svakom
dijelu svijeta bez naročitog legitimiranja
odmah isplaćuju kod predočenja.

KAKO OSTAJEMO SVJEŽI I ZDRAVI?

Mi činimo što su već naši praroditelji i roditelji sa uspjehom običavali i rabimo: kroz 28 godina prokušani i obljubljeni „Fellerov Elsa - Fluid“ koji pouzdano utiče na boli, jača i krepiti tijelo. Najveće je vrednosti: **Kao kosmetikum** vrelo snage i ljepote. **Kao mazilo** u svim prilikama gdje je trljanje potrebno. **Za udove** poslije truda i napora, umornosti, smalaksavosti krepiti i jača. **Kao sredstvo za usta** veoma

ga vole poradi dobra delovanja na desni i zube. **Za grlo** osobito u hladne, vlažne dane za grgljanje. (Nekoliko kapljica u vodi imaju odlično dejstvo.) **Za njegu kože** čisti put i uklanja različitu nečistoću, vrlo osvježuje i oživljuje. **Za njegu glave** jača i čisti glavu, preči tvorbu peruti itd. **Zimi štiti** protiv svih loših posledica vlage i studeni. **Ljeti** kao osvježujući dodatak vodi za umivanje i kupanje, zatire znojenja i desinficira. **U 1000 prilika** pokazuje se prijatan i koristan, te nebi smio da fali ni u jednoj kući. **Nekoliko kapi** djeluje daleko bolje i jače nego francuska vinovica. **U svakoj familiji** ima za nj mnogo korisne upotrebe. **Mnogostruka upotrebljivost** pravoga Fellerovog Elsafluida dovoljno je poznata, a što svi hvale, mora da je dobro! Pojedine dvostruke boca Elsafluida dobiju se u ljekarnama i srodnim trgovinama po 9 Dinara. **Uz poštansku narudžbu** stoji sada zajedno sa pakovanjem i poštarinom:

1 paket sa	6 dvostr.	ili 2 spec.	boce	63 D.
2 paketa	„ 6	„ i 2	„	99 D.
3 „	„ 12	„ i 2	„	136 D.
4 „	„ 12	„ i 4	„	173 D.
5 „	„ 18	„ i 4	„	210 D.
6 „	„ 18	„ i 6	„	250 D.

Poštom može se sada naručiti Elsafluid i u manjim probnim bocama. Svaki paket sa 9 malih probnih boca sadržaje isto toliko Elsafluida i stoji istu cijenu kao 1 paket sa 6 dvostrukih boca. Poštom

Cene: navedene su ovde one, koje bijahu u valjanosti dok se štampao ovaj kalendar

se naručuje najmanje 1 paket sa 9 malih boca ili 6 dvostrukih ili pak 2 specijalnih boca.

Fellerova Elsa-pomada za lice ne

uporedivo je sredstvo, da se lice i ruke učine meke i gipke. Sujedice, jetrene i sunčane pege od nje nestaju za kratko vreme. što više bore i nabori glade se uz redovitu masažu skavkaskom Elsa-pomadom za lice i zaštitu kože. Jedan lončić 11 Din. Pakovanje i poštarina posebno. 2 lončića za probu stoje zajedno sa pakovanjem i poštarinom 38 Din., ali samo ako se novac šalje unapred — jer uz pouzeće poštarina dođe viša za 10 Dinara.

Elsa-pomade za kosu

(Tannochina-pomada za porast kose) blagotvorna djelovanja na glavu i vlasi, preči ispadanje kose, preranu sedinu, daje vlasima plemenit sjaj, čini krhku kosu mekom i gipkom, 1 lončić 11 Dinara. Pakovanje i poštarina posebno. - 2 lončića za probu stoje zajedno s pakovanjem i poštarinom 38 Din., ali samo ako se novac šalje unapred — jer uz pouzeće poštarina dođe više za 10 Din. **Elsa-sapun od ljiljanova mleka** najfiniji cvetni sapun, komad 8 Din. **Elsa-žumanjak sapun** pravi sapun ljepote i zdravlja, te **Elsa-glicerinski sapun** komad 7.50 Din. **Elsa-borakov sapun** komad 7.25 Din. **Elsa-katranov sapun** osobito prikladan za dezinfekciju ruku i čitava tijela: **Za glavicu vašega detenca** jednako blagotvoran za vašu sopstvenu kosu. Komad 6 Din. **Elsa-sapun za brijanje** vrlo štedljiv u uporabi daje veliku pjenu i umekša bradu komad 7.25 Din.

Ako želite Elsa-sapune za pokus, izvolite poslati unapred 52 Din. za 5 komada, već zajedno sa pakovanjem i poštarinom. (Uz pouzeće dođe sa 10 Din. skuplje.)

Na pitanja sledi smesta pismeni odgovor ako se za poštarinu priloži 1-2 Din.

Adresa za narudžbe:

Eugen V. Feller apotekar u Štubici Donjoj br. 84.
(HRVATSKA)

Vidite li negdje jedan lijepi dobar sat

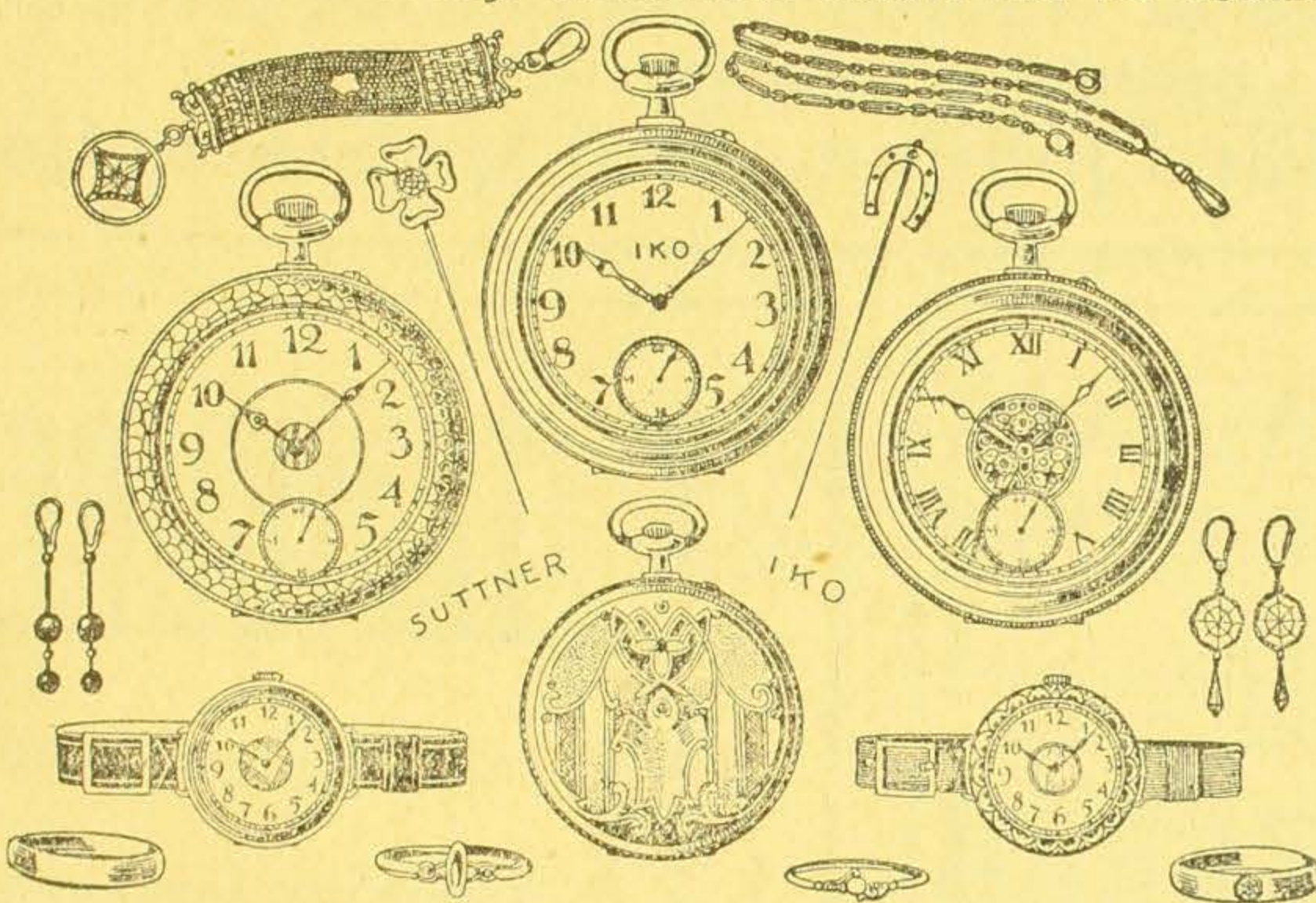
reći će vam vlasnik sigurno sa ponosom: „To je Suttnerov sat, prava marka I K O“!

DESET ZAPOVJEDI ZA KUPCE SATOVA!

Deset važnih savjeta za naše cij. čitatelje:

1. Ne kupi nikaki slabi sat.
2. Pazi da se sat dobro zatvara.
3. Ne kupi sat, koji je samo na oko lijep, a ima slabi stroj.
4. Pazi da je sat od stručnjaka dobro reguliran i nauljen.
5. Kupi sat od stručnjaka i ne od onakih, koji se od sata ništa ne razume.
6. Ne pusti se sa tobožnje niske cijene varati.
7. Prosudi da je tobožnje nisko kupljeno u porabi najskuplje.
8. Ne pusti se sa nepravim garancijama varati te pazi na glas i ime tvrtke.
9. Plati rađe nešto više za dobar sat iz prvoredne tvornice prije no što slaboga kupiš.
10. Ako se ne možeš odlučit, pročitaj veliki katalog tvornice satova H. Suttner, prije no što kupiš sat.

Sve gornje uvjete za nabavu samo dobrih satova sadržava staropoznata svjetska tvrtka Suttner, od koje tačna adresa za nabavu iz Jugoslavije dolje je označena i koja imade vlastitu tvornicu satova u Švicarskoj. Suttnerovi satovi idu na sekundu tačno!

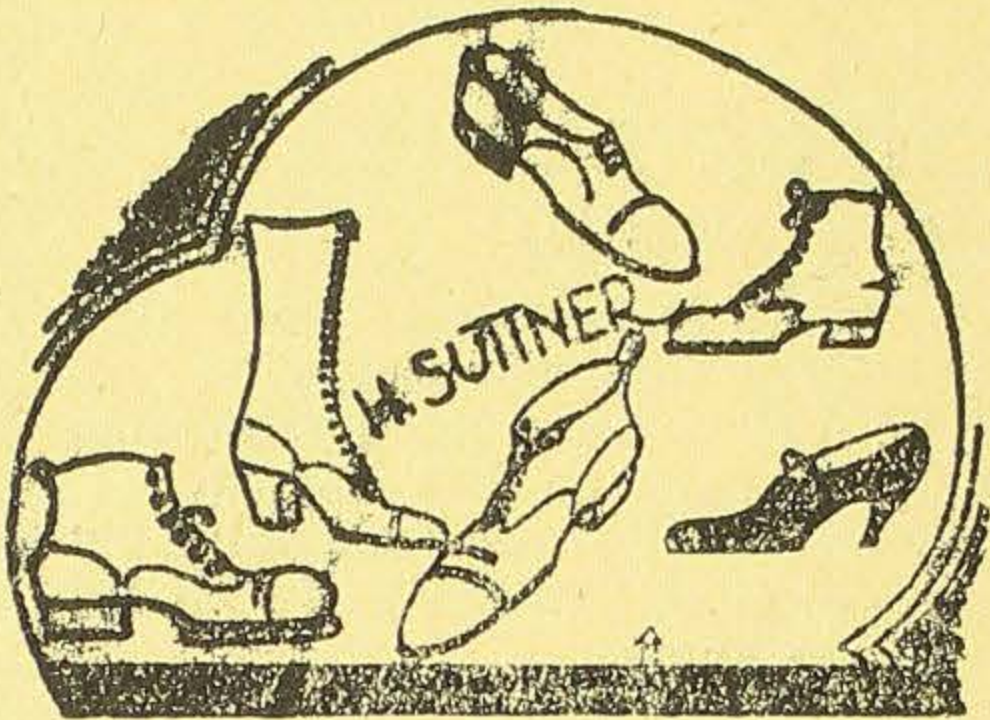
Anker rem. Roskopf sat iz nikela i čelika.
Cylinder rem. sat čelični, nikel, srebrni, tula, zlatni.
Anker rem. satovi za gospođe čelični, srebrni, zlatni.
Tanki anker satovi iz čelika, nikela, srebra i zlata.
Anker rem. satovi vlastite tvornice marka „IKO“.
Anker rem satovi marka „ZENITH“.
Narukvica s satom za gospođe, gospodu
Narukvice s satom iz duble, zlata.
Narukvice sa satom specijal. za vojsku
Lanaca za satove za gospodu gospođe i zlatni srebrni, tula duble nikel i čelični.

Budilice. — Zidni satovi. — Zidni satovi sa njihalom. — Kuhinjski satovi.

Satovi i lančići po svim cijenama, kao i nebrojne priznanice su razvidni u bogato ilustrovanom katalogu, kojega dobiju naši cij. čitatelji pozivajući se na našu preporuku, badava i poštarine prosto ako šalju 2 Dinara i svoju tačnu adresu na:

**Otpremnu kuću satova H. Suttner
u Ljubljani br. 311.**

TI ON ONA VI SVI trebali bi nositi dobre cipele.

Dobra obuća je

Suttnerova obuća!

Nenatkrljive u trajnosti i pristaljoj formi jesu cipele za gospodu od jake, fine kože! Elegantne i moderne su cipele za gospođe i djevojke! Dobre i udobne su polucipele i sandale! Bogat izbor košulja, hosentregera, športskih kapa nuđa Vam ilustrovani cijenik, u kojem ćete

naći i različita jedala, škare (makaze), preroreza (nožića), cigaretne i duhanske doze, talira i drugih darova za krsitke, i uopće sve, što možete trebati za sebe ili za poklone. A i pravi Elsa-sapuni ljekarnika E. V. Felleru u Stubici kao Elsa-ljiljanomliječni sapun, Elsa glicerinski sapun Elsa-boraksov sapun, Elsa-katranov sapun, Elsa-sapun za brijanje mogu se dometnuti radi udobnosti mušterija — Zahtijevajte divot-katalog, za kojega treba samo da pripošaljete 2 dinara u ime poštarine.

Svjetskoj otpremnoj tvrtci

H. SUTTNER, Ljubljana Broj 311 Slovenija

OGLAŠIVANJA U KALENDARIMA

obavlja uz najpovoljnije uslove
stari specijalni stručni

BLOCKNEROV

ZAVOD ZA OGLAŠIVANJE
(u koncernu INTERREKLAM D. D.)

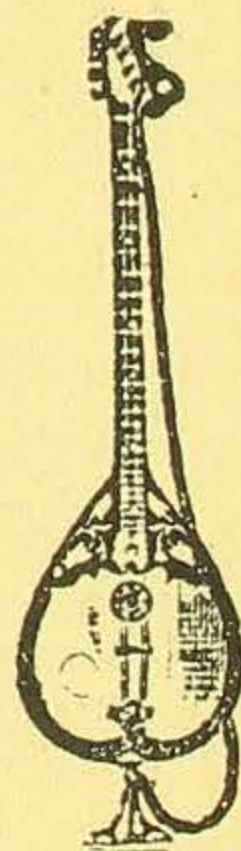
ZAGREB

Strossmayerova-ulica broj 6.

Telefon 21—65.

Poštanski pretinac 1—78.

Predlozi i troškovnici besplatno!

TAMBURE

svih vrsti preporuča

Tvornica tambura

I. VARDIAN,

SISAK br. 37. Hrvatska

Cijenik sa slikama na zahtjev badava.

MOGU LI SE**PLUĆNE BOLESTI****IZLIJEČITI?**

To nada sve važno pitanje zanima sve koji boluju na: ASTMI, TUBERKULOZI PLUĆA I GRKLJANA, VRTOGLAVICI, KATARU PLUĆNIH VRŠAKA, ZASTARJELOM KAŠLJU, ZASLINJIVANJU, DUGOTRAJNOJ PROMUKLOSTI, a do sada se nisu mogli izliječiti. Svi takovi bolesnici mogu dobiti od nas potpuno besplatno knjigu sa slikama iz pera gospodina Dr. med. Gutmanna, šefa zavoda za finzenkuru o temi. „Mogu li se plućne bolesti izliječiti? da dademo svakom bolesniku priliku, da si objasni vrst svoje bolesti, odlučili smo da tu knjigu pošaljemo svakom besplatno i franko, radi općenitog dobra

Treba pisati samo jednu dopisnicu sa naznakom tačne adrese na

PUHLMANN & CO.,
BERLIN 486. Müggelstrasse 25a.

Kalman Prčić

Prima naružbe

cipela i čizama
po najjeftinijoj cijeni.

obučar

Subotica, V., Gajeva 52.

Stipan Mihalj

stolar

Subotica, IV., Zlatarićeva 22.

Prikoputa od kuće Mate Dulić čin.

IZRADBA IZVRSNA!

Pravi svakovrsno pokućstvo: ormari, dolafe, krevete, štelaze, astale, stolice te roljke za košulje. —: Nadalje pendžere, vrata, podove i druge u stolarsku struku spadajuće poslove.

CIJENE JEFTINE!

ERNEST FIŠER

SUBOTICA

„RELIF“
Prva Jugoslavenska Tvor-
nica RELIFA i Graviranje.

TVORNICA
Trgovačkih knjiga i strojno
prešovanih karton kutija.

CINKOGRAFIJA, RASTERIRNI ZAVOD, KNJIGOVEZNICA
POSTČEK Zagreb 46-482., TEKUĆI RAČUN: Eskontna i Pučka Banka d. d. Subotica.

GRAFIČKI UMJETNI ZAVOD
Karadžićeva 26. Telefon 314. Vlastita
kuća Pašićeva 9. Interurban telef. 62.

LITOGRAFIJA ❖ ŠTAMPARIJA

P. N.

Tražite u svom vlastitom interesu
moj cjenik:

Ako hoćete relifnih poslova;

Ako hoćete mesingane i gumene
pečate;

Ako hoćete litografirane akcije,
čekove, uložne knjižice itd.;

Ako hoćete ma u kakvoj veličini
kutija;

Ako hoćete cinkografskih po-
slova (klišeja);

Ako hoćete ukrasnih knjigove-
začkih i štamparskih poslova, tada
izvolite naručiti kod mene ako su
Vam od potrebe.

Vaše cijenj. narudžbe očekujući,
bilježim se

s poštovanjem

ERNEST FIŠER

PRVA
HRVATSKA ŠTEDIONICA
ZAGREB

Podružnica : SUBOTICA. Telefon broj 451.

Osnovana god. 1846.	Osnovana god. 1846.
Dionička glavica Din.	75,000.000.—
Pričuve preko Din.	55,000.000.—
Ulošci preko Din.	1.000,000.000.—

Podružnice: Bačka Palanka, Bakar, Beograd, Bjelovar, Brod n/S., Celje, Cirkvenica, Čakovac, Daruvar, Delnice, Djakovo, Dubrovnik, Gjurjevac, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Ljubljana, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Novi Sad, Ogulin, Osijek gornji grad, Požega, Rijeka, Senj, Sisak, Skoplje, Split, Subotica, Sušak, Varaždin, Veliki Bečkerek, Velika Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zagreb, Gornja Ilica, Zagreb, Mihanovićeve ulica, Zagreb, Vlaška ulica, Zemun.

Mjenjačnica: Zagreb, Ilica 5.

Ispostava: Osijek III.

PRIMA ULOSKE na knjižice i na tekući račun. **ESKOMPTIRA** mjenice, devize i čekove. **OBAVLJA** burzovne naloge te isplate na sva tu- i inozemna mjesta. **IZDAJE** čekove i kreditna pisma na sva mjesta tu- i inozemstva. **FINANCIRA** trgovačka obrtna i industrijalna poduzeća. **OBAVLJA** sve štedioničke i bankovne poslove najkulantnije. **IZDAJE** 4, 4¹/₂, 6⁰/₁₀-tne založnice te 4¹/₂ i 6⁰/₁₀-tne komunalne zadužnice.

Brzojavni naslov : „Praštediona“

Sajmovi (vašari) u Vojvodini^{*)}

A.

- Ada* (Bačka) 19. marta, 15. juna i 25. okt. prid dat. u ned. i poned.
Alibunar (Banat) 16. 17. marta, 5. 6. okt. po srps. kal. na Duhove i Vel. Gospu priko 4 dana
Apatin (Bačka) 7. i 8. maja, 7. i 8. okt. Ako su označeni dani osim ned. i poned., biva prid označ. dan u ned. i poned. sajam.

B.

- Bač* (Bačka) 10. marta, 21. maja, 8. sept. i 26. okt. slideći poned.
Bačka-Palanka prvog ponediljka maja i oktobra.
Bačka-Topola 18. i 19. aprila, 13. i 14. jula, 4. i 5. okt. prid datum u ned. i poned. i 20. avgusta na dat.
Bački-Petrovac 11. marta, 13. maja, 26. avg., 11. nov. Ako dat. nepada na ned. il poned., slideće ned. i poned. biva.
Bačko-Gradište 22. marta, 22. maja i 22. avg. Ako dat. ne pada na ned. il svetkovinu, onda prid dat. u ned. biva.
Bačko-Petrovoselo 8. maja, 30. avg., 7. nov., prid dat., u poned.
Bajmak (Bačka) 25. maja, 24. avg., 11. nov. Ako označeni dani osim ned. na drugi dan padaju prid označ. dan u ned. biva sajam.
Banatsko-Arandjelovo 4. oktobra.
Bavanište 25. feb. i 20. nov.
Bela-Crkva (Banat) 5. 6. 7. marta, 21. 22. juna, 16—18. avg. 16—19. okt.
Beli-Manastir (Baranja) 10. jan., 10. aprila, 30. juna, 15. oktobra, prid datum u ponediljak.

- Beodra* (Banat) 6. maja, 8. sept., 1. nov. Ako datum ne pada u ned. onda prid dat. u ned. biva sajam.
Bezdan (Bačka) 15. marta, 16. jula, 29. sept., 19. nov. prid označene dane u poned. Ako dat. u ned. pada, onda u slid. poned., ako pak dat. na poned pada taj dan biva sajam.

- Bizovac* 19. marta i 20. septembra.
Boka (Banat) 15. septembra slideću prvu nedilju.

- Botoš* 21. marta slideći i prid 15. sept. u petak.

- Branjin-Vrh* (Baranja) 2. feb., 8. juna, 5. avg., 15. nov., u poned. onih ned. kada označ. dani padaju.

- Budisava* (Bačka) 15. apr. i 15. jul. slideću ned. i 15. sept. prid dat. u nedilju.

C.

- Crepaja* 4. aprl. i 8. septembra.

- Crno-Brdo* (Feketić) 2. maja, 2. avg. i poslidnjeg poned. oktobra.

- Crvenka* (Bačka) 7. maja i 13. avg. ako dat. ne pada u ned. onda prid dat. u ned. biva sajam.

Č.

- Čantavir* (Bačka) u ned. prid 1. maja i 24. septembra.

- Čenej* (Banat) 24. maja, 21. avg. 21. okt. Ako datum u posleni dan pada, prid njim u ned. biva sajam.

- Čoka* na Ime Isusovo; na Mladi. Uskrs; dan Sv. Trojstva i 29. sept.

- Čurug* (Bačka) 4. marta, 1. juna i 6. okt. prid datum u ned. i poned. Ako datum u ned. il u poned. pada taj dan biva.

^{*)} Ako bi koji dan bio krivo zabilježen, ili ako je gdje uveden novi sajam, molim da nam se pošalje ispravak.

D.

- Darda* (Baranja) 27. marta te ned. u poned., ned. prosnih dana u poned. ned. Bartula u poned. i iza Svih Sveti prvi posleni dan.
Debeljača (Banat) iza 19. marta, prid 20. juni i iza 31. avgusta u petak i subotu.
Deliblato (Banat) 1. apr. i 8. sept.
Despot Sv. Ivan 21. marta, 11. juna i 24. oktobra.
Dobrica (Banat) 2—5. maja 23—25. septembra.
Dolovo (Banat) 21. marta i 21. okt.

F.

- Francfeld* (Banat) iza 1. marta i 6. avg. u subotu.

G.

- Gložan* 25. maja i 15. oktobra.

H.

- Hajdučica* (Banat) 25. avgusta.
Horgoš (Bačka) 15. feb., 15. juna i 20. novembra,

I.

- Idvor* (Banat) 3. maja i 2. sept.
Ilandža (Banat) 26. marta, 24. juna 23. septembra i 11. novembra u najbližu subotu.
Itebej (Banat) u ned. o Đurđevu i 16. okt. prid datum u nedilju.

J.

- Jarkovac* (Banat) 4. i 5. aprila, 20. i 21. juna, 24. i 25. okt. robni, prije ovoga 2-2 dana marv. sajam.
Jasenovo 21. maja i 11. oktobra.

K.

- Karanac* 25. marta i 10. okt.
Klek (Banat) 15. aprila, 30. sept. 20. juna prid dat. u ned. slučajno posli dat. u ned. (proštenje).

Kneževi-Vinogradi (Baranja) ned. 4. maja i 25. nov. u poned.

Konak (Banat) 20. marta i 20. sept.

Kovačica (Banat) 1. apr. i 10. okt.

Kovin (Banat) 17. marta, 4. maja, 6. novembra marveni a idući dan robni sajam.

Krnaja (Bačka) 12. maja, 6. okt.

Ako datum u ned. ili poned. pada istih dana, inače prid dat. u ned. biva sajam.

Kucura (Bačka) 15. juna i 3. okt.

Kudrić (Banat) maja i oktobra u prvi utorak.

Kula (Bačka) 29. aprila, 24. juna, 6. avg., 15. okt. prid datum u ned. i poned.

L.

Lug (Baranja) ned. 24. aprila u poned. i prvog poned. oktobra.

M.

Mali-Iđoš (Bačka) 20. maja i 1. sept., prid datum u poned.

Mariolana 8. aprila i 12. oktobra.

Martonoš 8. juna prid datum, posli Imena Marinog i 7. nov. prid dat. u poned.

Melenci (Banat) prvi dan srpski Duhova; 27. avg. i 7. nov. Ako označeni dani ne padaju na ned. onda prid dat. u ned. biva sajam.

Modoš (Banat) 25. marta, 29. juna. 31. avg. i 26. okt.

Mokrin (Banat) 14. feb. 21. maja, 27. avg. prid datum u četvrtak, petak i subotu marveni, u ned. robni sajam.

Mol (Bačka) 30. maja i 30. sept.

N.

Nova-Kanjiža (Banat) 26. apr. 1. avg. i 1. nov. Ako ne padaje u ned. onda u prij. ned. biva sajam.

Novi-Bečej (Banat) 27. marta, 17. avg. i 3. okt. Ako ne padaje u

ned. onda u prijašnju nedilju biva sajam.

Novi-Sad 20. marta, 19. maja, 6—8. avg. i 29. okt., najbliže subote robni, u ned. i poned. marveni sajam.

Novi-Sivac (Bačka) 3. aprila, 10. juna i 23. sept. Ako datum na ned. ili poned. pada, istog dana, inače u prijašnju ned. i poned. biva sajam.

Novi-Vrbas (Bačka) 28. marta, 2. juna i 12. sept., prid datum u ned. i poned.

Novoselo prid srpsko Đurđevo i srp. Preobraženje u subotu.

O.

Odžaci (Bačka) 19. apr. 28. sept. Ako dat. ne pada na ned. ili poned. onda prid dat. u ned. i poned. biva sajam.

Omoljica 18. i 19. avgusta.

Opovo 21. maja i 1. nov.

Orlovat 17. marta i 11. nov.

P.

Pačir (Bačka) prid 18. sept. u ponediljak.

Pančevo (Banat) 22. apr. 9. jula, 18. sept., na datum padajući, il slideći četvrtak se počima i 4 dana traje.

Pardanj 16. maja, 16. septembra prid datum u nedilju.

Pavliš (Banat) 6. maja i 1. okt.

Perlez (Banat) prid 27. juni i 2. nov. u subotu marveni a u nedilju robni sajam.

Pivnice (Bačka) 17. apr. 1. jula i 23. okt. Ako datum ne pada na ned. il poned., onda slideće ned. i poned. biva sajam.

Plavna, (Bačka) 2. maja i 2. okt.

Popovac (Baranja) 10. marta, 1. juna, 29. sept. i 8. dec. prid datum u ponediljak.

Priglevica Sv. Ivan (Bačka) posli 24. juna u ponediljak.

R.

Ruski-Krstur (Bačka) 10. juna i 21. oktobra.

S.

Samoš (Banat) 13—15. maja 13—15. oktobra. Prvi i drugi dan marveni, treći dan robni sajam.

Sarča (Banat) 15. marta, 15. sept. Ako datum ne pada u ned., onda prid dat. u ned. biva sajam.

Sečanj (Banat) 22. apr. 12. juna i 9. okt. Ako datum ne pada u ned. onda u prijašnju ned. biva.

Sekić (Bačka) u poned. prid 17. juni i 27. septembra.

Senta (Bačka) 26. marta, 22. juna, 17. avg. i 19. nov. prid datum u nedilju i ponediljak.

Sombor (Bačka) 25. marta, na srps. Spasovo, srps. Gospojinu i 25. nov., prid datum u ned. i poned.

Srbobran (Bačka) 12. marta, 26. jula 20. sept. prid dat. u ned. i poned.

Srpska-Neuzina (Banat) 15. jula.

Srpski Krstur (Bačka) prid 10. febr. i posli 15. sept. u četvrtak.

Stanišić (Bačka) u ponediljak prid 12. aprila i 4. oktobra.

Stara-Beba (Banat) 8. marta, 8. juna, 8. septembra. Ako nije nedilja onda prije u nedilju.

Stara-Kanjiža (Bačka) 25. maja i 1. sept. Ako u posleni dan pada, onda u prijašnju nedilju biva sajam.

Stara-Moravica ned. o Josipu u poned., u poned. iza 24. juna i prve ned. novembra u poned.

Stari-Bečej (Bačka) 8. apr., 5. jula i 17. oktobra. Prid datum u ned.

Stari-Futog (Bačka) 31. marta, 16. juna, 18. avg. 7. nov. Ako ne padaje u ned. ili poned. onda prijašnje ned. i poned. biva sajam.

Subotica o Matiji, 16. maja. 8. sept. 28. okt. po 3 dana. Ako datum na ned. pada, istog dana se počima,

ako na drugi dan pada, prid dat. u ned. počima se sajam. 29. juna (3 dana) uvek na datum. Sridom, ned i sub. za telad i jaganjce biva sajam.

Suza 21. februara, 23. maja, 12. septembra i 12. decembra.

Svetozar-Miletić (Lemeši) 7. maja, 20. okt. Ako datum ne pada u ned. il poned. onda prijašnje ned. biva sajam.

T.

Temerin (Bačka) 25. febr. 5. maja, 4. sept. i 22. nov. Ako dat. ne pada u ned. onda prijašnje ned. biva sajam.

Titel (Bačka) 6. aprila, 22. avgusta i 20. okt. prid. datum u ned.

Tomaševac (Banat) 2. apr., 22. avg. i 5. novembra.

Torda (Banat) 29. juna i 1. nov.

Torža (Bačka) 11. juna i 2. okt.

Tovariševo 2. febr. i 16. nov.

Turija 22. aprila, 13. avg. i 25. okt.

U.

Uljma 1. marta, 15. maja, 15. avg. i 15. dec.

Uzdin 10. maja, 12. sept.

V.

Vel.-Gaj (Banat) 1. maja i 7. nov.

Vel.-Bečkerek (Banat) 1. marta, 25. maja, 17. avg., 12. okt., 23. nov. prid datum u četvrtak, petak, sub. i ned. Prva dva dana za marvu, svinje, koze i ovce, druga dva dana za konje i robu biva sajam.

Vel.-Keča (Banat) 5. maja i 26. okt.

Vel.-Kikinda (Banat) 25. febr., 24. apr., 24. juna, 20. sept. i 1. dec. prid datum u četvr. petak i sub. marveni, u ned. robni sajam biva.

Vel.-Žan (Banat) u ned. prid Đurđevo, u prvu ned. sept.

Vranjevo 13. maja, 13. jula i 30. okt. prid datum u ned.

Vršac (Banat) na Cvitnu ned. u prvu ned. avg., prid sv. Luku u ned. i 12. febr.

Z.

Zmajevac (Baranja) 14. febr. 4. apr. 6. jula 26. okt. tih ned. u poned.

Ž.

Žabalj (Bačke) 15. apr. 20. juna i 29. sept. Ako ne pada u ned. ili poned. onda u prijašnju ned. i poned. biva sajam.

Važniji sajmovi u Hrvatskoj i Slavoniji.

Aljmaš, 2. jula, 15. avg., 8 sept., i na ime Marije.

Bjelovar, 17. aprila, 19. maja, 17. rujna i 20. oktobra. Ako je na koji ovaj sajamski dan svetkovina, onda se drži sajam sliedeći dan.

Brod, 24. velj. 21. ožuj. drugi poned. po vel. noći i s blagom, 25. svib., na Križ. poned. s blagom 13. lipnja. 13. srp., 24. kolov., 14. rujna, 30 stud.

Brod na Savi, na hr. Blagovist, na Trojst., 2. kol., 25. stud. Svaki

put prije toga na 2 dana prije marvinski.

Dalj, na hr. Đurđevo, na hr. Lučin. *Daruvar*, u hrist. bielu nedj. 1. trav. u nedj., po hr. Spasovu, 27. lip., 26. srp., 11. kolov., u pon. po Maloj Gospi 30. list.

Đakovo. 24. travnja na Đurđevo, 20. srpnja na Ilinje, 18. listopada na Lučinje, 20., 21. i 22. sičnja.

Feričanci, 14. ožujka, 15. kolov., 26. listopada.

Garčin, požež. žup., 1. svibnja, na Duhove, 29. lipnja, 21. rujna.

- Garešnica, na Duhov utorak, 20. lip., 2. srp., 2. stud.
- Gorica Velika, 2. sičnja, u ponedjeljak po Sviećnici, utorak prije Josipa 1. svib. u pon. po Tielovu 21. srpnja, 10. kol., u pon. pred malom Mašom, 21. rujna, 15. listopada, 5. studena i 14. prosinca.
- Gospić, 1. svib., 10. list.
- Gradiška Nova, 25. ožujka, na hr. Duhove, 20. kolovoza i 1. studenoga.
- Gradiška Stara, 29. rujna.
- Grubišno Polje, 19. ožujka, 5. svibnja, osmi dan po Spasovu, 4. listopada.
- Ilok 24. travn., 13. lip., 2. kol., 23. listopada, 25. studenoga.
- Indija, na gr. cara Kost., na hr. Malu Gospu, na hr. Pch Gosp.
- Ivanić-grad, 12. ožujka, 24. trav., 15. svib., 30. lipnja, 12. srpnja, drugi dan po pravosl. Petrovu, 28. kolov., 20. rujna, 4. listopada i 21. prosinca.
- Ivanić-kloštar, dan po Tri kralja, dan po Svieć., dan po nav. B. D. M., dan po Vel. Gospi, po Maloj Gospi, dan po Začecu B. D. M. i 27. list.
- Karlovac, 8. svibnja, 15. lipnja, 25. srpnja, 29. rujna, 21. prosinca.
- Koprivnica, stalni godišnji sajmovi drže 3. velj., 26. ož., 5. svib., 2. srp., 28. list., 7. pros.
- Kostajnica, 12. ožujka, 29. srp., 14. studen.
- Krapina, na Blaževo, na Josipa dan po Florijanu, na Ladislava, u ned. po Škap., u pon. po Zast. Kr., u pon. po imenu Marije, na Miholje, na Martinje, na Nikolinje.
- Križevci, 20. sieč., 3. velj., 21. ož., u pon. po Cvitnici, 22. svib., utor. po Trojakih, 15. lip., 18. srp., 10. kol., 28. rujna, 18. list., 11. stud., u poned. prid Bož.
- Mitrovica Srijem, na hr. 40. mučenika, na hr., Cvitnicu, na hrist. Spasovo, na hrst. Ilinije, na hrst. Malu Gospu.
- Našice, 5. ož., 8. lip., 10. kol., 25. studena.
- Ogulin, sva tri dana po duhov. ponediljku, 9., 10. i 11. rujna.
- Orahovica, 28. sič., 28. travnja, 15. rujna, 20. stud.,
- Osijek, 20. sič., 24. trav., 20. srp., 18. listopada (svi veliki). Prije svakog 8 dana gl. marv. vašar.
- Pakrac, na hr. Blagov., na hr. Ignatiju, na hr. Duhove, na hr. Ilinje, na hr. Malu Gospu.
- Požega, na Ant. Op., na Cvit. na Duhov., na Tereziju, na Tom.
- Ruma, u hr. Čisti četvrtak, na hr. Petrovo, na hr. Miholje, na hr. Trifunovo.
- Samobor, 14. veljače, 19. ožuj., na Vetiki petak, 22. svibnja, 28. srp. 10. kol., 21. pros.
- Sisak, u sriedu po Sviećnici u utorak po Cvjetnici, na Flor., dan. po Zast. K., 15. srpnja, na sv. Klaru, 16. rujna, 19. studenoga.
- Sveti Ivan Zelina, 26. ožuj., dan po Ivanju, 30. stud.
- Sveti Ivan Žabno, uvijek 1. ožuj. 14. trav., 16. svib. 6. srp. 22. stud.
- Šarengrad, na Spasovo i 29. lipnj,
- Valpovo, na Iv. K., na Zač. Gosp., na Mart.
- Varadin, na Matiju, na Petrovo, na Martinje.
- Varaždin, na Đur., na Ivanje, na Jakobovo, na Emerikovo, na ned. glušnicu.
- Vinkovci, 16. svib., 6. kol., 1. stud. Prija svakog nekoliko dana marv. vašar.
- Virovitica, 6. sieč., 1. svib., 2. kol. 21. rujna. Svaki put 6. dana prije marv. vašar.
- Vrpolje, 24. lipnja, 20. kol., 11-13. veljače.

Vukovar, 1. svibnja, 24. lipnja, 15. stud. Skupa po nekoliko dana marvinski vašar.

Zagreb, u četvrtak prije Cviet. nedjelje, dan po Marku, na Margaretinje, dan po Stjepanu kralju,

na Šimunje dan po Začecu BDM. Od ovih je znameniti i margaretinski, a najznamenitiji je na Kraljevo.

Zemun, Srijem, na sv. Matiju, 3. svib., 13. prosinca.

U Bosni i Hercegovini.

Banjaluka, pred pravosl. Duhove do subote.

Bos. Kostajnica, 20. do 22. rujna.

Bos. Novi, 10. do 12. srpnja.

Bos. Gradiška, 20. do 22. rujna.

Bos. Šamac 29. lipnja.

Derventa, 27. do 29. kolovoza.

Fojnica, na Duh. kroz tri dana.

Gornji Vakuf, 11. do 13. srpnja.

Glamoč, 11. i 12. rujna.

Jajce 11. do 13. listopada.

Mostar, 22. do 24. trav., 16. do 18. kolovoza.

Travnik, 6. do 8. svibnja i na Nik.

Trebimlja 8. rujna.

Zvornik 2. do 6. kolovoza.

Zenica 15. i 16. svibnja.

Zepče 15. do 17. kolovoza.

Županjac 11. srpnja, 27. kol. i 11. listopada.

BUNJEVCI!

KATOLICI!

Nabavljajte svoje potrebštine
u jedinoj vašoj knjižari

A. MAMUŽIĆ

SUBOTICA, pod gradskom kućom

Ima na skladištu: sve školske knjige, razne
molitvenike, svakovrsne poučne i zabavne
knjige, svakojakog papira i pisaćeg
pribora te trgovačkih knjiga.

CIJENE JEFTINE!

Tjedni sajmovi (pijace) u Vojvodini.

- Ada: utorak i petak.
 Apatin: četvrtak i nedjelja.
 Bačka Palanka: srijeda i petak.
 Bačka Topola: petak.
 Bačko Gradište: srijeda i petak.
 Bačko Petrovoselo: srijeda, petak, subota.
 Bajmak: četvrtak.
 Bela Crkva: utorak i subota.
 Bezdán: četvrtak, ako je svetac, dan prije.
 Bogojevo: ponedjeljak.
 Bereg: četvrtak.
 Čantavir: četvrtak i nedjelja.
 Čoka: četvrtak i nedjelja.
 Čurug: utorak.
 Darda: ponedjeljak.
 Debeljača: ponedjeljak.
 Horgoš: utorak i petak.
 Kula: četvrtak.
 Mali Iđoš: utorak.
 Martonoš: srijeda i nedjelja.
 Mol: četvrtak i nedjelja.
 Mokrin: srijeda i nedjelja.
 Nova Kanjiža: srijeda i nedjelja.
 Novi Sad: svaki dan.
 Novi Vrbas: srijeda.
 Novi Bečej: srijeda, petak i nedjelja.
 Odžaci: subota.
 Pančevo: svaki dan.
 Pačir: utorak.
 Potiski Sv. Nikola: srijeda.
 Riđica: ponedjeljak.
 Sajan: utorak.
 Senta: ponedjeljak, srijeda i petak.
 Sombor: utorak i petak.
 Srbobran: petak i nedjelja.
 Stara Kanjiža: ponedjeljak i četvrtak.
 Stara Moravica: srijeda.
 Stari Bečej: utorak i subota.
 Subotica: ponedjeljak i petak.
 Tavankut: subota.
 Temerin: petak.
 Titel: srijeda i subota.
 Vel. Bečkerek: utorak, petak i nedjelja.
 Vel. Kikinda: četvrtak i nedjelja.
 Vršac: četvrtak i nedjelja.
 Žednik: nedjelja.

zkvh.org.rs

Pravi „Franck-ov“ dodatak kavi.

Zašto prija tako odlično?

Zato, što se za proizvodnju „Pravog Franckovog dodatka kavi“ upotrebljava sirovina samo najbolje kakvoće, a preradjuje na način, koji je već kroz desetke godina prokušan.

Zašto je tako jeftin?

Zato, što je „Pravog Franckovog dodatka kavi“ — kako to i svaka iskusna domaćica znade — već i mala količina dostatna, da se priugotovi vrlo tečna kava, koja uslijed vanrednog ukusa i arome osobito prija, dočim njena smeđe-zlatna boja svačije oko zadovoljava.

Što je dokaz tome?

Da „Pravi Franckov dodatak kavi“ već desetke godina mnogobrojne porodice, siromašne kao i bogate, stalno troše i da je izvrsna kakvoća ovog proizvoda na cijelom svijetu poznata.

mlinac

Pri kupovanju pak pazite samo uvijek na kao tvornički žig i na ime „FRANCK“, da bi tako uvijek dobili ono, što zaista želite.

Vaši odani
Hinka Francka Sinovi
Zagreb.